directorul adjunct sau chiar directorul adjunct cu operațiunile erau prea ocupați. Un „baron", care avea întreaga latitudine de a acționa și beneficia de încrederea superiorilor, putea face multe.

Cînd, cu cîteva luni mai devreme, Casey se dusese la Paris pentru a-i întîlni pe șefii de „stații" din Europa occidentală, îi reținuse, în mod deosebit, atenția un bărbat : Duane Clarridge, mai cunoscut sub numele „Dewey", șeful „stației" din Roma. Acesta organizase un dineu somptuos pentru Casey, atent la cel mai mic detaliu, veghind chiar să existe în menu sosurile preferate ale oaspetelui. „Merge" și „nici o problemă" păreau să constituie esențialul vocabularului lui Clarridge, ceea ce era exact stilul apreciat de Casey. Îmbrăcat mereu cu o eleganță scandaloasă (mai ales costume albe, cu pantofi asortați și batiste în culori vii), Clarridge, 49 de ani, nu avea experiență în acțiunile clandestine decît în Europa și Asia. Dar Casey l-a numit, totuși, șeful diviziei pentru America Latină.

În mod normal, ar fi trebuit să-și comunice rapoartele prin intermediul directorului adjunct al operațiunilor ; dar Clarridge a obținut îndată acces direct la directorul C.I.A. pe care-l putea căuta la orice oră din zi și din noapte, personal sau la telefon. Casey îl întîmpina mereu cu întrebarea rituală : „Ce-ai aflat nou ?"

Casey continua să ceară un plan de ansamblu pentru America Latină, dar părea imposibil să se ajungă la un consens în cadrul Administrației. Președintele voia ca un acord să intervină între principalii săi colaboratori — în caz contrar, refuzînd să ia o decizie. Haig era obsedat de Cuba ; Weinberger (ministrul apărării) evoca Vietnamul, spectrul unei prea mari angajări și al escaladării ; el nu voia ca soldații americani să fie prinși, iarăși, în capcana unui nou război de junglă nepopular. Baker și ceilalți doreau ca Reagan să se țină de programul său de politică internă și erau foarte hotărîți să împiedice Administrația să se lase antrenată într-o aventură hazardată în exterior, mai ales dacă Haig — care le inspira neîncredere și chiar o neliniște reală — era inspiratorul...

Casey era, probabil, singurul înalt funcționar al Administrației aflat în termeni buni cu Haig. Marțea, își luau micul dejun împreună, adesea în tovărășia adjuncților lor. Casey găsea că Haig înțelegea politica externă, cunoștea bine problemele internaționale și, mai ales, împărtășea pozițiile sale intransigente.

Haig și Enders erau de acord cu lărgirea acțiunii clandestine. Soluția ideală pentru S.U.A. era de a se angaja într-o operațiune dusă de o țară terță.

Dewey Clarridge a găsit un mijloc de a trece prin Buenos Aires ; „stația" C.I.A. de acolo întreținea relații foarte strînse cu generalii argentinieni care conduceau țara. Serviciul de informații argentinian, G-2, ridicase anticomunismul la

Supraveghere — urmărire — distrugere

Mă preocupă din ce în ce mai intens, în ultima vreme, un proces straniu, amenințător și inedit, care intră tiptil în viața planetei și se cuibărește în miezul celui mai palpitant subiect aflat, neistovit, la ordinea zilei : despărțirea oamenilor de arme. Nu este vorba de despărțirea mult dorită și mult comentată care să exprime renunțarea omenirii la arme, ci de o cu totul alta : crearea unui univers al armelor, un univers etanș, în paralel cu universul nostru cel de toate zilele.

Un om poate urî un alt om așa cum o colectivitate se poate confrunta cu altă colectivitate. Asemenea grele situații s-au abordat prin mijlocirea războaielor (fapt inutil, deși asiduu experimentat), iar războaiele au devenit posibile prin mijlocirea armelor care au fost, întotdeauna, niște simple unelte de măcelărit. O flintă, o sabie sau o arbaletă nu și-au făcut de cap singure. A fost nevoie de mînuirea lor înverșunată pentru a deveni asasine. În spatele armei — de-a lungul unei istorii scufundate adesea în mlaștini de sînge — s-a aflat, permanent și simplu, combatantul decis să dea iama în dușmani.

Mai stau lucrurile la fel în zilele noastre ? Din ce în ce mai puțin concludent. În esență, armele au început să se despartă de impulsul dușmănos al omului, să urască singure, să atace singure, să se apere singure. Omul a rămas la un pupitru de comandă de unde, uneori, poate lipsi. Armele, independente și rapace, își fac datoria. Cu brio.

Se ajunge, astfel, la situația bizară cînd omul își poate asuma riscul reconfortant de a absenta din propriul său război... Citesc, în „The Times" detaliile tehnice ale acestui principiu care plasează combatantul, în carne și oase, într-un fotoliu de orchestră, iar sculele de război pe o scenă, unde urmează să se joace ultima piesă a lumii : „La primul semn al unui atac, senzorii aflați deja pe orbită sau lansați pe rachete vor cerceta în spațiu mii de mile pentru a detecta I.C.B.M.-urile care vin. Senzorii, care sînt proiectați acum de inginerii de la Huntsville, vor «discuta» între ei în algoritmi (limbajul computerelor) și apoi vor transmite informațiile centrelor de comandă.

Dr. Dick Fischer, directorul Satka (supraveghere, urmărire, distrugere), de la Huntsville, explică faptul că este nevoie de multe alte elemente de detectare care să măsoare energia infraroșie a servomotoarelor rachetelor care vin. Anul acesta, în luna februarie, un sistem care a costat 250 milioane dolari, aflat la bordul unei rachete Delta 181, a testat mai mulți senzori pasivi și activi, inclusiv laseri. Anul viitor se va face un experiment la bordul unui Boeing 747.

Proiectul, la care participă Comandamentul de Apărare Strategică al S.U.A. — Boeing Aerospace, Hughes Aircraft și Honeywell Computers — poartă denumirea «Airborne Optical Adjunct» (A.O.A.). Avionul a fost dotat cu un compartiment adiacent, în care se va afla un senzor cu unde lungi infraroșii, care va glisa pe șine și va cerceta atmosfera pentru a urmări rachetele. Senzorul realizat de firma Hughes are 16 picioare lungime și opt picioare înălțime și 38 000 de «detectori», iar telescopul are trei oglinzi mari din cuarț topit. Dacă experimentul va avea succes, ar putea duce la introducerea unor senzori telecomandați purtători de avioane robot.

Multitudinea de senzori din spațiu va fi completată de radarele de la sol. Acestea vor trebui să detecteze focoasele inamice la o altitudine de trei ori mai mare decît cea detectată de radarele obișnuite. Un radar denumit GBR-X urmează să fie construit pînă în 1992 la Kwajalein, în Pacificul de sud. Deoarece nu este mobil, el nu contravine Tratatului A.B.M. Pentagonul studiază și o propunere de a monta un sistem radar pe rețeaua de căi ferate din S.U.A.

«Pietrele inteligente» sînt «gloanțe» cu accelerare rapidă, autoghidate, care vor fi lansate de pe platforme spațiale în calea rachetelor balistice intercontinentale, înainte ca focoasele să se separe de rachete. Numele oficial al programului este Leap (Proiectil exoatmosferic ușor), iar succesul său este de importanță crucială pentru Faza 1 a «războiului stelelor». Cercetătorii de la laboratorul forțelor aeriene americane de la baza aeriană Kirtland din Albuquerque, statul New Mexico, apreciază că vor fi necesare 250—300 de platforme Leap. Maiorul Joseph Zlotkowski, care răspunde de acest proiect al cărui cost se ridică la 51 milioane dolari, declară : «Obiectivul Fazei 1 este un proiectil de 5 kg, cu o accelerație de 1 000 m/sec. Pentru Faza 2, obiectivul îl reprezintă un proiectil de 2 kg».

Boeing, principalul contractant, va trebui să construiască 2 proiectile care să fie gata de testare în zbor pînă în august 1989. Dacă reușim, afirmă Zlotkowski, vom demonstra eficiența unui număr de 87 de tehnologii diferite. Acum, construim un proiectil de 5 kg, cu o lungime de aproximativ o jumătate de metru și un diametru de 120 mm. Aviația a construit o rachetă capabilă să atingă obiectivele, dar mai trebuie realizat încă sistemul de ghidare integrat de urmărire.

Sînt planificate mai multe teste, inclusiv unul în care proiectilul va zbura într-o cameră cu vid pentru a controla ghidarea sa. O altă opțiune ar fi aceea de a folosi ca platformă un balon la mare altitudine, care să poarte proiectilele. Apoi s-ar încerca interceptarea unei rachete Pershing 1A, lansată de la o bază din New Mexico. În pofida progresului înregistrat, s-a recunoscut că transferarea tehnologiilor într-un sistem integrat spațial ar solicita un «efort major».

Lucrările la o mitralieră electromagnetică mobilă care să lanseze proiectile nu au avansat prea mult, deși aceasta ar putea atrage «gloanțele» cu o viteză mult mai mare decît o rachetă. Atît aviația cît și armata, precum și Laboratorul național de cercetare de la Los Alamos, New Mexico, colaborează la perfecționarea acestei tehnologii. La Comandamentul de Apărare Strategică s-a lansat un proiectil de 317 g, cu o viteză de 4 000 m/sec. Această viteză poate fi dublată".

Cu timpul, vitezele vor fi triplate și cvadruplate, distribuirea tirurilor va fi puternic divagantă, interceptarea țintelor va fi simultană cu degajarea inamicului în spațiu, toate vor fi supravegheate, urmărite și distruse reciproc, instantaneu și total de mintea scormonitoare și necruțătoare a computerelor, iar omul va fi liber să pună la punct, încetișor și meticulos, sintaxa binefăcătoare a unui tratat de pace...

Radu Budeanu

rang de etică națională și aplica un program de îndoctrinare antimarxistă. Generalii erau neliniștiți, mai ales, de activitățile desfășurate de Montoneros, grup de gherilă opus dictaturii lor, care opera în apropiere de Nicaragua. De altfel, Argentina sprijinea acțiunile împotriva sandiniștilor și proceda la antrenarea a o mie de oameni în Honduras, la nord de frontiera cu Nicaragua.

Clarridge a prezentat situația lui Enders și comitetului restrîns. Singura altă țară ce putea fi avută în vedere era Chile. În plus, argentinienii începuseră, deja, să acționeze.

Marți, 1 decembrie 1981, Haig și Casey și-au luat micul dejun săptămînal, apoi, după-amiază, s-au alăturat președintelui Reagan în „sala

Ambasadorul Lawrence Pezzullo în Nicaragua (între 1971 și 1981). Decizia de a se suspenda ajutorul îi spulbera orice șansă de influență

evaluărilor" *(situation room)* pentru o reuniune de 40 de minute cu National Security Planning Group. Acest organism era o adunare la nivel înalt, care se ocupa cu problemele importante de politică externă și din care făceau parte președintele, vicepreședintele, Meese, Baker, Deaver, Haig, Weinberger și Casey.

Casey și-a prezentat planul. Cerea 19 milioane de dolari pentru a-i ajuta pe generalii argentinieni de atunci să pună pe picioare un detașament de 500 de oameni, care ar constitui nucleul rezistenței antisandiniste și ar opera pornind din tabere situate în Honduras. Suma aceasta s-ar putea arăta, curînd, insuficientă și ar trebui, cu certitudine, sporite efectivele.

Cei trei din personalul Casei Albe erau de acord, Haig continua să creadă că era vorba de o jumătate de măsură, dar și-a dat consimțămîntul. Weinberger se bucura că Pentagonul fusese lăsat de o parte. Situația n-a fost discutată mai mult.

Chiar în acea zi, Reagan a semnat un *finding* top secret, autorizînd operațiuni politice și paramilitare...

Versiune românească și comentarii de Stelian Țurlea

(Va urma)

Sfidarea mondială 1986*)

(6)

Jean-Jacques Servan-Schreiber

Malcom Baldridge, actualul secretar pentru comerț al Statelor Unite, în urmă cu patruzeci de ani tînăr locotenent al diviziei douăzeci și șapte de infanterie, a fost printre primii care au debarcat în Japonia, după o lungă campanie în Pacific, imediat după capitulare.

La Okinawa, unitatea sa începuse lupta cu două sute de oameni : doar douăzeci rămăseseră în viață. Nu va uita niciodată această serie de asalturi — pas cu pas, insulă după insulă, corp la corp —, nici puterea extraordinară a japonezilor de a îndura suferința, pînă la moarte.

Astăzi, din nou față în față cu Japonia, în calitate de ministru, ține frecvente conferințe în diverse regiuni din Statele Unite. Pentru a explica de ce *comerțul liber* rămîne o necesitate absolută pentru dezvoltarea mondială, deci și pentru America, oricît de mari ar fi dificultățile prin care trec, la ora actuală, industriile americane, din cauza supraeficacității mașinilor de producție ale întregii zone japoneze în Asia.

Pentru a oferi auditoriului său o oarecare distanțare istorică în raport cu evenimentele, Baldridge povestește cum, în anii 50, ca tînăr ofițer în administrația federală de după război, a asistat la o expunere a celebrului secretar de stat Foster Dulles, care considera că, în lume, nu existau decît două puteri concurente, America și U.R.S.S. Minuscula Japonie nu era urmărită decît de cîțiva rari experți. În cursul unei sesiuni a Consiliului pentru Securitatea Națională, Foster Dulles rezuma, în felul următor, situația pe care o expusese la Tokio :

„I-am spus premierului Yoshida că Japonia nu trebuie să se aștepte să găsească în America o piață mare pentru bunurile sale, pentru că, pur și simplu, japonezii nu se pricep să fabrice ceea ce ne trebuie nouă. Produsele lor nu sînt adaptate cumpărătorului american. Japonia trebuie să caute piețe în altă parte, astfel încît, treptat, fabricile sale reconstruite să poată exporta pentru a sprijini situația financiară a țării...".

Theodore White, în vibranta sa „chemare la arme" din vara lui 1985 împotriva invaziei economice japoneze, care a dat peste cap rezultatele, atît de greu cucerite, ale ultimului război mondial, leagă acest episod de ceea ce el consideră drept eroarea politică majoră a Statelor Unite din ultimii patruzeci de ani, de la viziunile idealiste, rooseveltiene, ale perioadei postbelice.

„...Din fericire, în rîndul membrilor Senatului și ai Camerei se mai manifestă unele reacții sănătoase. Protecționiștii, cu cele două sute de proiecte de lege depuse, pe care vor reuși să le impună în cele din urmă, pot în sfîrșit să definească o politică americană. Japonezii nu cred în acest lucru. Dar vor constata că închiderea pieței americane îi va face să sîngereze mult mai mult decît noi".

■

Nu este vorba, în cazul acestui text, de o declarație fanatică a unui extremist iresponsabil sau rasist, ci de un supliment special al celebrului ziar *New York Times*, scris de unul dintre cei mai buni și respectați istorici din Statele Unite. Toate scrisorile primite la redacție au scos, de altfel, în evidență puternica aprobare a imensei majorități a cititorilor acestui ziar de elită, ca și a principalilor deputați și senatori din Congresul Statelor Unite. Care este părerea japonezilor ?

Akio Morita, președintele firmei Sony, cel mai americanizat dintre liderii industriei japoneze, a expus-o succint, în cursul unei conferințe ținute la Washington. După opinia lui, responsabilitatea trebuie căutată în cu totul altă parte. Ea se află în inconștiența, conformismul și lîncezeala conducătorilor americani. Date fiind audiența și stima de care se bucură în Statele Unite, el poate vorbi deschis. Ceea ce și face, într-o engleză perfectă :

„Companiile americane au început să opteze pentru una din următoarele două strategii : fie să-și părăsească țara și să-și mute fabricile în țări sărace, pentru a profita de avantajul salariilor mici ; fie să-și mențină fabricile în Statele Unite, dar să importe din țări ca Japonia cea mai mare parte a componentelor pentru produsele pe care nu mai sînt capabile să le fabrice. Numai ultima fază, asamblarea, se realizează în acele clădiri americane care continuă să fie numite fabrici. Rezultatul este că s-a ajuns, pur și simplu, la acea «golire a întreprinderilor americane». Statele Unite par să fie pe cale de a abandona ambiția de a rămîne o putetre industrială, ba chiar și ideea că mai pot, sau mai trebuie, să-și bazeze economia pe industrie".

Expresia lui Morita a făcut carieră. Reactualizată, marea dezbatere se desfășoară azi în America în jurul ideii de „întreprindere golită" — realitate incontestabilă. Acum i se caută o soluție și, odată aflată, se vor găsi atît energia, cît și impulsul pe care o reclamă ? Trebuie să cîntărim cu grijă fenomenul dezvăluit Americii de industriașul japonez...

Un număr special al săptămînalului economic *Business Week*, cu siguranță cea mai bună revistă americană, a mers pînă în miezul problemei cînd a publicat, la începutul anului 1986, pe toată coperta, cu litere de-o șchioapă, fără nici o ilustrație, următorul titlu-șoc : „Întreprinderea golită".

Toate articolele din număr sînt consacrate acestei probleme : „În principalele sectoare ale industriei americane — automobile, mașini-unelte, oțeluri, roboți industriali, fibre optice, magnetoscoape, semiconductori —, în toate ramurile în care, pînă acum cîțiva ani, domina America, ea a fost eliminată de pe piețe. Iar fenomenul continuă să se accentueze. Societatea industrială americană și-a schimbat, astfel, natura. Producătorii nu mai produc. Se repliază : devin societăți de servicii, de reclamă și de desfacere. Desigur, ei pot să cîștige încă bani, în diferitele funcțiuni pe care le mai păstrează, începînd cu concepția și terminînd cu distribuția. Dar întregul proces de fabricație a produselor, mai ales în sectoarele cu cea mai înaltă tehnicitate, are loc în exterior, pentru a fi, apoi, importate de ceea ce, odinioară, fusese uzina americană, transformată acum într-un fel de hangar de asamblare. Ele continuă să fie societăți, mai au structura și aparența unor societăți și chiar capacitatea de a obține beneficii,

*) Fragmente din cartea aflată în pregătire pentru tipar, în colecția **Idei contemporane** a EDITURII POLITICE.

de a fuziona, de a afișa un ritm de creștere ; dar nu mai fabrică produse. Funcția lo. de creație, de producție nu mai este decît o aparență : procesul de »golire« și-a îndeplinit misiunea".

Sporirea numărului locurilor de muncă în Statel. Unite, scăderea șomajului nu trebuie să înșele, deoarece nu sînt deloc rezultatul creșterii capacităților de producție. Aceste locuri de muncă au fost create în sectorul serviciilor, paralel cu scăderea tot mai rapidă a celor oferite de industrie.

„Ideea unei Americi postindustriale, bazate doar pe o economie a serviciilor și care să rămînă prosperă, este o iluzie dăunătoare, scrie cu îngrijorare revista *Business Week*. De pe acum, cei ce-și pierd locul de muncă din industrie găsesc un altul în sectorul serviciilor, la un salariu inferior. Pur și simplu, nu mai avem o economie care să dezvolte o creștere sănătoasă și, în consecință, un nivel de trai care să crească sau măcar să rămînă la stadiul actual. O dovadă grăitoare este faptul că, la ora actuală, cînd atîtea uzine se expatriază în țările slab dezvoltate, în căutarea unor salarii foarte mici, marile societăți străine, în special japoneze, se instalează în Statele Unite, unde obțin succese tot mai mari. Morita, patronul firmei Sony, unul din cei mai fideli aliați ai noștri, definește, fără ocolișuri, acest fenomen absurd : «Nu noi sîntem cei care răpim piețele de desfacere fabricanților americani, ci ei sînt cei care le abandonează». Exilîndu-și uzinele, aprovizionîndu-se din Extremul Orient cu principalele lor produse, schimbîndu-și muncitorii calificați (și aparent plătiți prea scump) cu o mînă de lucru slab pregătită din țările lumii a treia, conducătorii economiei americane au devenit propriii artizani ai «golirii» societăților lor".

În acest cerc vicios sînt antrenate, astăzi, multe nume celebre ale industriei americane, în condițiile în care, chiar și giganți precum I.B.M. sau General Motors, în ce privește o parte a producției lor, și-au trimis uzinele în exod, spre alte țărmuri, au abdicat de la fabricarea unor produse, au scăzut salariile.

Conducătorii politici și ai economiei din Statele Unite se consolează trăgînd nădejde că este vorba de inevitabila tranziție de la era industrială la cea postindustrială, pe care o conceo, în genere, ca o societate a serviciilor perfecționate. Este dovada că reflecțiile asupra acestei importante probleme, asupra acestui subiect central au rămas foarte superficiale.

Robert Brinner, șeful serviciului economic de la Data Resources, precizează : „Dacă abandonăm funcția de producție, întreaga economie se va prăbuși, la rîndul ei. Căci înflorirea sectorului de producție reprezintă baza indispensabilă pentru dezvoltarea noilor funcții ale serviciilor". Și dacă are dreptate ?

■

Japonezii nu ezită, în continuare, să sublinieze că sînt mai neliniștiți de soarta Americii decît americanii înșiși. Ei o spun mereu în scopul de a contribui la crearea unei noi stări de spirit.

Directorul general al societății Toyota a spus-o la San Francisco, cu prilejul unui important seminar public : „Nu puteți spera să supraviețuiți bazîndu-vă doar pe economia serviciilor. Nu înțeleg cum de vă puteți gîndi la o asemenea opțiune. Este vorba, aici, de o gravă confuzie între *producția* industrială și *ocuparea forței de muncă* în industrie. Dacă Statele Unite nu vor avea o bază solidă a producției industriale, ele nu vor putea crea numeroasele și bine retribuitele locuri de muncă pe care, în mod justificat, le dorește în sectoarele serviciilor, pentru că acestea sînt indisolubil legate de eficiența unui sector al producției industriale".

În ceea ce privește *locurile de muncă* din industrie, numărul de muncitori din uzine, zarurile au fost aruncate. Tendința este atît de clară și de rapidă, încît nu mai există nici o îndoială asupra bilanțului final. În urmă cu douăzeci de ani, numărul de salariați din industrie era de circa 30 la sută. A scăzut la 20 la sută. Și nu va mai fi decît de 10 la sută la începutul deceniului următor.

Este însă o eroare, ce nu poate duce decît la un eșec, să-ți imaginezi că lupta pentru supraviețuirea industriei se identifică cu menținerea *numărului de salariați* în industrie. Se poate constata acest lucru în Europa, după cum se poate constata în lumea a treia.

A confunda numărul de salariați cu volumul și valoarea producției industriale înseamnă să faci abstracție de revoluția tehnologică de care depinde totul la ora actuală.

Datorită ei, vom vedea, industria poate nu numai să supraviețuiască, atît în America cît și în Europa, în ciuda întîrzierii înregistrate, dar și să se dezvolte, ca volum și ca profituri. Numai pe o asemenea bază, un sector profitabil, cel al noilor activități, va putea oferi salarii superioare și în continuă creștere unor bărbați și femei formați pentru a fi altceva decît o simplă mînă de lucru în uzine.

Nu este suficient să știi și să înțelegi acest lucru. Trebuie să-l și pui în practică. O sarcină uriașă. Ea presupune reînnoirea echipamentului industrial și pregătirea temeinică a întregii populații active.

Nici un război mondial din secolul nostru nu a necesitat o mobilizare de o asemenea amploare. Dar nici unul n-ar justifica atîtea eforturi, energie, inovații, solidaritate și sacrificii. Această miză o depășește pe cea a tuturor războaielor. Fiindcă este în joc supraviețuirea, apoi soarta generațiilor de azi și a tuturor celor ce vor urma.

Dacă obiectivul acestei victorii împotriva unui declin fatal este foarte clar, dacă răspunsurile oferite pînă acum, pentru a opri prăbușirea industriei, nu sînt, însă, decît niște false soluții, se poate defini, oare, o strategie realizabilă și precisă pe calea salvării ?

Pe vremea cînd clasa conducătoare franceză era convinsă că linia Maginot oferea răspunsul la toate, cîțiva oameni — puțin eretici și izolați, dar care se exprimau fără ezitări — au priceput că era vorba nu de ziduri groase, ci de crearea urgentă a unor divizii blindate și rapide, de înțelegerea faptului că intervenise o schimbare fundamentală în modul de a duce războiul și în mijloacele de a purta bătăliile. În ziua în care ei au fost urmați, a avut cîștig de cauză strategia corectă, împreună cu oamenii pregătiți s-o aplice.

Astăzi, cînd conflictele între continente, națiuni și oameni se desfășoară pe terenul capacității economice, al creației, Occidentul va întîrzia tot atît cît statul major francez, acum cincizeci de ani, adică prea mult ? Sau putem să grăbim cursul istoriei, să evităm, să răsturnăm, declinul Occidentului, să oferim — căci toate se leagă între ele — șanse egale lumii a treia ?

Răspunsul există. Este simplu și precis. Oare va pătrunde, însă, în conștiințe și se va impune cu o forță superioară inerției, conformismului, egoismului ori încercării ?

Uzina viitorului, care va permite relansarea, este un concept definit treptat de cele mai bune echipe de oameni de știință și tehnicieni ai complexului „universitate-industrie" din Statele Unite. Pînă la ora actuală, ea a rămas, însă, doar... pe planșetele viitorului.

Dosarul „întreprinderii golite", folosit și difuzat, arată că singura soluție realistă și durabilă rezidă tocmai în automatizarea producției și informatizarea oamenilor, spre realizarea uzinelor integrate.

Una din problemele cel mai greu de rezolvat — crearea de limbaje și sisteme care să permită calculatoarelor, roboților și tehnicienilor să se afle în permanentă comunicare — este soluționată. Deschizînd calea producției total integrate și informatizate, acest sistem al viitorului, aflat în prezent în faza de decizie, se numește „C.I.M." (Computer - Integrated - Manufacturing ; Producție integrată prin calculator).

„Prin folosirea sistemului C.I.M. — declară Zilvitis, președintele societății modernizate Martin-Marietta —, nu urmărim doar să-i ajungem din urmă pe japonezi. Vrem și noi să «sărim capra», ceea ce ne-ar permite să trecem, dintr-o dată, la etapa următoare. Automatizînd și legînd laolaltă toate funcțiile uzinei, începînd cu laboratorul și terminînd cu sediul administrativ și rețeaua de vînzare, un antreprenor va putea răspunde — cu deplină suplețe și la calitatea solicitată — cererii precise a pieței."

Astfel, *uzina de mîine*, servită de sisteme-expert, cele ale noii generații informatice care este „inteligența artificială", va putea :

a) să asigure proiectarea asistată de calculator (C.A.D.);

b) să transfere, apoi, electronic, rezultatele acestei etape către departamentul de inginerie, care va verifica fezabilitatea (C.A.E.) ;

c) să obțină de la departamentul de inginerie datele necesare sectorului de fabricație (C.A.M.), care va trimite, la rîndul lui, instrucțiunile roboților uzinei ;

d) să lege uzina robotizată de sediul calculatorului central, care va ține evidența la zi a datelor necesare, pentru adaptarea, fără riscuri și risipă, a producției la piață : informațiile asupra cererii, necesitățile marketingului, tranșele de finanțare, sistemul vînzării și celelalte funcții de distribuire a produsului și de repartizare a resurselor.

Noua informatică a uzinei de mîine va pune, în sfîrșit, stavilă căutării disperate, înnebunite — cu tot ceea ce are ea sordid și ineficient — a celei mai mizere mîini de lucru, în orice parte a lumii. Și aceasta, dintr-un motiv foarte simplu : costul mîinii de lucru va fi o problemă cu totul marginală.

Se va realiza, în sfîrșit, că oamenii sînt făcuți pentru alte lucruri. Se va descoperi că secretul societăților viitorului este educația. Nu numai în concepția demodată a școlii. Ci a educației permanente, de-a lungul întregii vieți, pentru a dobîndi competențe superioare, a verifica, a concepe, a crea și a inventa...

Traducere de Rodica Georgescu și Sanda Mihăescu-Cîrsteanu

(Va urma)

Obișnuința și inteligența...

Obișnuința este cel mai încăpător refugiu al omului și una dintre cele mai perfide capcane pe care o natură binevoitoare i le-a întins într-un scop precis.

Omul nordului extrem s-a obișnuit cu frigul, cu noaptea de șase luni și cu albul implacabil, paralizant, al mediului său înconjurător. El se mișcă în acest univers amorf și congelant cu seninătatea învingătoare pe care o manifestă ; într-un univers invers, omul de la Ecuator obișnuit la rîndul său cu aerul fierbinte, cu jungla clocotind de fiare monumentale sau lighioane imperceptibile, cu un mediu buimac, toropitor și excesiv, de un extaz coloristic perfect indescriptibil.

Dar oamenii nu se obișnuiesc numai cu datele ecologice pe termen lung. Răsturnările conjuncturale, de care nu este scutit decît arareori, îl aruncă în alte obișnuințe și ele reparatorii.

Sistemul adaptării umane la o natură care se schimbă, la o societate care se schimbă, la modurile schimbătoare de consum (alimentar, energetic, informațional etc.) demonstrează o enormă flexibilitate, o enormă capacitate de a se mula pe o situație. Bună sau rea.

Omul a reușit să depășească, menținîndu-și mintea întreagă și brațele abile, scurtele epoci de fericire, lungile epoci de nefericire, păcile, războaiele, catastrofele naturale și propriile sale victorii tehnologice. S-a autoobișnuit cu autoproblemele sale sau cu problemele apărute obiectiv în imediata sa vecinătate. S-a obișnuit cu necivilizația, dar a învins-o, iar acum s-a obișnuit cu civilizația și e pe cale să o învingă, vai, și pe aceasta.

Desigur că adaptarea cea mai rapidă și obișnuințele cele mai „spontane" se realizează în zonele pozitive ale vieții. Te obișnuiești, cu entuziasm, cu un mediu sănătos, cu o climă temperată, cu o hrană variată, cu o locuință confortabilă, cu o societate echilibrată, pașnică, inteligentă. Cea mai rezonabilă dintre obișnuințe ar fi, indubitabil, obișnuința de a trăi rațional într-un mediu care s-a dovedit recalcitrant, „irațional", dar, din fericire, modelabil.

Consumul iresponsabil – indiferent de domeniu –, pe termen lung sau scurt, s-a dovedit o formă de obișnuință distructivă, o formă de a dinamita refugiile ulterioare. Criza petrolului, înțepenirea mijloacelor de transport și a unui întreg pachet de industrii a pus pe tapet, de azi pe mîine, caracterul fragil al unui întreg evantai de obișnuințe. Criza apei la fel. Pe scurt crize de tot felul asediază – cînd furtunos, cînd insinuant – înclinarea legitimă a omului de a trăi decent.

Criza energetică le potențează pe toate și îmbracă problema într-o aură dramatică. Această criză care nu este altceva decît punerea omenirii în varianta de a fi scoasă din priză nu are egal ca profunzime, implicații și arie de desfășurare în timp. Chiar și în perioadele de acalmie sau de aparentă acalmie în privința suspensului energetic, experții nu obosesc să atace chestiunea pentru motivul elementar că pericolul, chiar dacă nu ocupă scena lumii, se află în culise. Niciodată mai departe...

Un exemplu din ordinea exemplelor banale : Statele Unite importă mai mult de o treime din petrolul pe care îl consumă, adică 250 din 715 milioane de tone de petrol. În următorii zece ani, rezervele lor exploatabile se vor epuiza.

Care vor fi efectele acestei închideri de stagiune petrolieră în S.U.A. și în afară ? Firește aceasta este o latură a unei probleme cu numeroase fațete și avînd o mulțime de vectori încrucișați. Revista franceză „Science et technologie" relevă : Cum trebuie să fie orientate cercetările în domeniul controlului asupra consumului de energie ? AFME (Agenția franceză pentru controlul energiei) a încercat să ofere un răspuns amănunțit la această întrebare, elaborînd un plan pe cinci ani. Evident, ne putem întreba : controlul asupra consumului de energie merită oare atîta preocupare, în timp ce valoarea dolarului este atît de scăzută, iar petrolul este din nou ieftin ?

Răspunsul rămîne pozitiv, chiar dacă dosarul a devenit mai greu de susținut în fața factorilor de decizie economici sau politici sau a opiniei publice ; mai ales dacă el este strîns legat de lupta împotriva risipei. Bunul simț popular reunește, astfel, experiența experților, care constată că îmbunătățirea eficienței unui sistem și creșterea productivității merg foarte adesea în paralel. Relația este valabilă și în sens invers : discuțiile sînt adesea relevate prin supraconsumurile de energie. În plus, chiar la actualele prețuri, energia apasă greu asupra bugetelor deoarece ea reprezintă peste 7 la sută din valoarea adăugată realizată de întreprinderi.

Sfatul pe care-l adresa industriașilor, în urmă cu 12 ani, Jean Syrotta (creatorul fostei Agenții pentru economia de energie, pe care a moștenit-o AFME) rămîne valabil : „Comparați cheltuielile voastre pentru consumul de energie nu potrivit cifrei de afaceri, ci după libertatea de acțiune ; mai mult, este necesar să depindem cît mai puțin posibil de un element atît de fluctuant și greu previzibil cum sînt cursurile hidrocarburilor".

Un document al Ministerului Energiei din S.U.A. arată că partea importurilor se va dubla în șapte ani, ceea ce va absorbi excedentul actual al pieței. Atenție atunci la majorarea prețurilor hidrocarburilor și la alte consecințe.

Acest context arată că dincolo de Atlantic se ține seama de controlul energiei mult mai mult decît se crede în Franța. „Economisirea energiei constituie un domeniu fundamental pentru securitatea aprovizionărilor noastre. Ea ar putea să fie resursa noastră cea mai importantă" – scrie John Herrington, secretar al Ministerului Energiei, în raportul „Energy Security", prezentat președintelui american în 1987. Raportul evaluează economiile posibile la 20 sau 30 la sută din consumul american actual. „De acum înainte, în California, în Texas, în Michigan, investițiile pentru economisirea și utilizarea rațională a energiei sînt considerate pe același plan ca și investițiile în producție" – constată Jacques Roturier, profesor la Universitatea din Bordeaux, care a efectuat de curînd cercetări pe coasta de vest a S.U.A.

În momentul cînd economisirea devine resursă fundamentală este limpede că s-a atins nu numai apogeul unui proces dramatic, dar s-au și creat premisele unor obișnuințe de tip nou. Ele sînt „servite" de incalculabila disponibilitate a mediului nostru, de sursele tradiționale sau mai noi.

Căldura Soarelui, cu șanse de a fi la îndemînă pe un termen... acceptabil, este una dintre prizele-cheie pe care omenirea o șlefuiește acum în propriul său beneficiu. Bazinele solare, bucătăriile solare, cuptoarele solare se multiplică și își demonstrează, fără echivocuri, eficiența. Invenții vechi capătă aplicări noi.

Conversiunea termomecanică a luminii Soarelui este una dintre ele. Revista „Impact : science et société" notează : „Conversiunea razelor solare în energie mecanică nu este o invenție recentă. Prima pompă cu apă care exploatează dilatarea aerului încălzit prin energia solară a fost pusă la punct începînd din 1615. O mașină solară cu abur care acționează o presă de tipografie a fost construită de Mouchot și prezentată la Expoziția universală de la Paris din 1879. Înainte de 1950, exista un număr considerabil de mașini solare care dezvoltau o putere de la cîteva sute de wați la circa 50 kW pentru o mare instalație construită în Egipt, în 1913. Majoritatea acestor mașini erau alimentate de captatori cu concentrație, care încălzeau apa sau aerul la temperaturi de cîteva sute de grade. Energia aburului și a aerului cald era apoi transformată în acțiune mecanică prin procesul termodinamic. Pentru a crea un ciclu termodinamic, trebuie, în afara unei surse calde (în cazul acesta energia solară) și a mașinii care efectuează acțiunea, o sursă rece, care absoarbe o parte a căldurii de alimentare.

Aplicarea energiei solare la pomparea apei rămîne și astăzi pe primul plan. Pomparea apei reprezintă de fapt o necesitate în multe zone rurale ale țărilor în curs de dezvoltare, care sînt departe de rețeaua electrică. Ea servește îndeosebi la irigațiile al căror factor de sarcină este slab în cursul anului. Astăzi, în țările în curs de dezvoltare funcționează peste 50 de stații de pompare solară".

Ce ne rămîne de făcut ? Să ne obișnuim cu propria noastră inteligență. Aria ei de aplicare rămîne, după cum se vede, imensă, iar rezultatele par atît de mulțumitoare încît mă întreb ce ne îndeamnă să-i opunem atîtea obstacole ?...

Radu Budeanu

1000+1

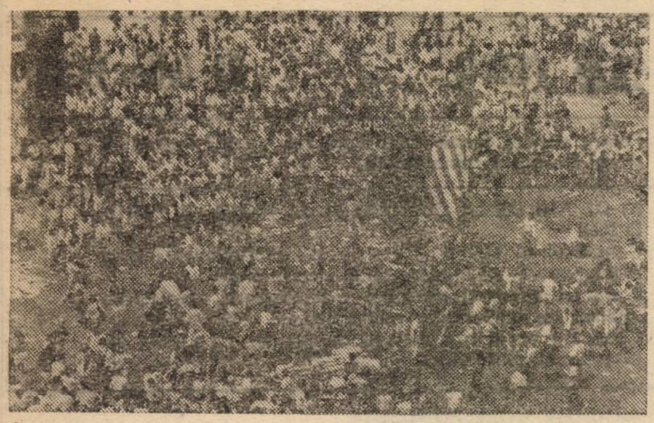

În numeroase orașe din COREEA de SUD au avut loc ample manifestații de protest față de politica americană, care sprijină regimul de la Seul

Negocieri

Președintele Filipinelor, Corazon Aquino, a declarat că administrația sa dorește să redeschidă negocierile de pace cu exponentul forțelor insurgente de stînga, Frontul Național Democratic, dacă acesta va prezenta o cerere oficială în acest sens. Ea și-a exprimat, de asemenea, speranța că F.N.D. va prezenta o agendă concretă care să poată duce la reglementarea conflictului care durează de 19 ani.

Acord

Comisariatul francez pentru energie atomică și Comunitatea Economică (vest-) Europeană au încheiat un acord privind realizarea, pînă în anul 1996, a unui program de studii asupra securității reactoarelor nucleare. C.E.E. va finanța în proporție de 40 la sută acest program, a cărui valoare totală este de 32 de milioane ECU (unități de cont vest-europene).

Conferință

La Bologna au luat sfîrșit lucrările Conferinței naționale a Partidului Socialist Italian (P.S.I.), care a hotărît convocarea Congresului extraordinar al partidului în primăvara anului viitor. Conferința — a relevat secretarul general al P.S.I., Bettino Craxi, — a împuternicit Direcțiunea partidului să inițieze faza de pregătire a congresului „prin instituirea unor comisii de lucru reprezentative privind problemele esențiale" — reforma statutului și a organizațiilor socialiste, programul electoral socialist vest-european și dezvoltarea relațiilor internaționale ale P.S.I.

Precizări

În cursul unei întîlniri cu Deng Xiaoping, președintele Comisiei Militare a C.C. al P.C. Chinez, secretarul de stat al S.U.A., George Shultz, a declarat că relațiile americano-chineze se bucură de un larg sprijin atît în rîndul Partidului Republican, cît și al Partidului Democrat, — relatează agenția „China Nouă". Deng Xiaoping a declarat, la rîndul său, că relațiile chino-americane s-au dezvoltat constant de cînd președintele Reagan și secretarul de stat Shultz se află la Casa Albă, în pofida existenței unor probleme pe care „le-am discutat de fiecare dată cînd ne-am întîlnit". „Este mai mult decît firesc ca două țări să aibă păreri diferite sau chiar divergente", a spus Deng Xiaoping.

Candidat

C.C. al Partidului Unit al Independenței Naționale, de guvernămînt, din Zambia l-a desemnat pe actualul șef al statului, Kenneth Kaunda, drept candidat unic la alegerile pentru funcția de președinte al țării, care se vor desfășura pînă la sfîrșitul acestui an, s-a anunțat la Lusaka. Conferința generală a partidului — cel mai înalt forum al acestei formațiuni politice — va fi convocată în perioada 18—23 august.

Declarație

Relațiile dintre Panama și S.U.A. au atins nivelul cel mai scăzut din întreaga lor istorie, practic neexistînd cooperare bilaterală — a arătat ministrul panamez al relațiilor externe, Jorge Ritter, citat de agenția „TASS". În declarații făcute presei, el a relevat că această situație va persista pînă cînd Administrația nord-americană va modifica radical actuala sa politică față de Panama, numai în acest caz fiind posibilă luarea în considerare a căilor concrete de depășire a crizei relațiilor dintre cele două țări. Intenția S.U.A. este de a destabiliza nu numai situația din Panama, ci și din alte state centro-americane, a afirmat ministrul panamez, subliniind că guvernul țării sale va întreprinde măsuri active în direcția soluționării prin mijloace pașnice a stării conflictuale din America Centrală.

I.S.D.A.

La Dakar s-au desfășurat lucrările primei sesiuni a Consiliului general al Internaționalei Socialiste și Democrate Africane (I.S.D.A.), în cadrul căreia au fost examinate sarcinile organizației prin prisma problemelor actuale ce confruntă continentul african. Luînd cuvîntul la deschiderea sesiunii, Abdou Diouf, președintele I.S.D.A., șef al statului senegalez, a arătat, între altele, că organizația trebuie să acționeze pentru unitatea Africii, dezvoltarea economică a continentului și eliminarea definitivă a regimului de apartheid în Africa de Sud. Totodată, el a subliniat că problema Namibiei reclamă o soluționare grabnică. Abdou Diouf a făcut cunoscut că, la începutul anului viitor, va avea loc o conferință a conducătorilor partidelor membre ale Internaționalei Socialiste și Democrate Africane, în cadrul căreia vor fi avansate propuneri concrete în direcția decolonizării totale a Africii și accelerării procesului de dezvoltare a statelor de pe continent.

În rezoluția politică finală adoptată de participanți a fost exprimat sprijinul față de eforturile generale care se fac în vederea dezarmării și consolidării păcii în întreaga lume. În document se relevă că încordarea și conflictele din Africa constituie un pericol serios la adresa păcii. Participanții au cerut retragerea trupelor Republicii Sud-Africane din Namibia și instituirea unor sancțiuni economice globale și obligatorii împotriva regimului de la Pretoria. Într-o rezoluție asupra problemelor economice este evidențiată necesitatea convocării unei conferințe internaționale consacrate soluționării problemei datoriilor externe ale țărilor africane. Totodată, participanții au subliniat necesitatea intensificării acțiunilor menite să ducă la consolidarea unității politice a statelor africane, precum și a dezvoltării lor economice generale.

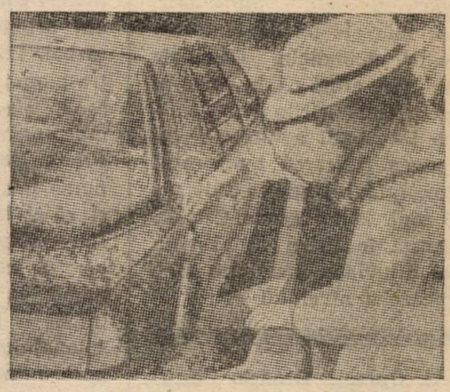

„APICOLĂ". Mașina din imagine a fost „atacată" de un roi de albine. Poliția din orașul elvețian Neuenburg a trebuit să apeleze la serviciile unui apicultor pentru a soluționa această problemă „spinoasă".

Campanie

Ministerul sănătății al Australiei a lansat o campanie națională, cu o durată de două luni, pentru prevenirea Sindromului imunodeficienței dobîndite (SIDA). În cadrul acestei acțiuni, vor fi transmise programe speciale la radio și televiziune, vor fi organizate conferințe și alte manifestări pentru conștientizarea populației asupra pericolelor de îmbolnăvire. În Australia, au fost identificate, pînă în prezent, 914 cazuri de SIDA, dintre care 470 mortale.

Comunicat

Guvernul columbian a dat publicității un comunicat în care relevă că „a primit cu satisfacție" informația privind realizarea unui acord, la Ciudad de Panama, între reprezentanți ai principalelor partide politice, organizații sindicale și de masă columbiene, pe de o parte, și insurgenți din cadrul mișcării „M-19", pe de altă parte, în vederea inițierii unui dialog național menit să ducă la instaurarea păcii în țară — relatează agenția spaniolă de știri „E.F.E.".

Rubrică realizată de Mihaela Brumă

POSTA REDACȚIEI

Coriolan Cernea, Caransebeș. Nu este nici o exagerare în aprecierile din articolul menționat de dv. Unii cercetători merg mai departe, considerînd că dispariția pădurilor tropicale ar fi la fel de gravă ca și un război nuclear. Ei pornesc de la constatarea că despădurirea tropicală are loc într-un ritm de 11 milioane de hectare pe an, respectiv echivalentul suprafețelor Belgiei, Olandei și Elveției, luate împreună. Aproape jumătate din aceste păduri au dispărut de pe suprafața Terrei, în cea mai mare parte, după cel de-al doilea război mondial, periclitînd existența unui milion de specii de animale și vegetale, care ar putea să dispară pînă în anul 2000, acțiuni care, dacă ar continua, ar putea echivala cu o catastrofă planetară produsă de un război nuclear. Charles Lankester, expert în cadrul P.N.U.D., a reamintit faptul că urmarea imediată a despăduririi este crearea unui „efect de seră" atmosferic, care mărește media temperaturilor mondiale. Calculele științifice arată că, în cazul în care despăduririle vor continua în ritmul actual, se va produce ridicarea temperaturilor, în jurul anului 2010, cu 1,5 pînă la 4,5 grade Celsius. Această încălzire va provoca ploi diluviene, inundații și o ridicare a nivelului mării.

Al. Oprea, Oradea. Cazuri despre care ne întrebați dv. — de utilizare de către serviciile de spionaj americane sau britanice a unor foști criminali de război — au existat nenumărate, cîteva dintre ele notorii (vă sugerăm, pentru detalii, consultarea capitolului „Al patrulea Reich ?" din volumul „O lume bolnavă", publicat la Editura Politică în 1987). Pentru a da curs cererii dv., ne vom opri pe scurt asupra unui caz recent relatat de cotidianul „International Herald Tribune". Serviciile de informații americane din Europa occidentală l-au folosit, timp de zece ani, după război — scrie ziarul — pe criminalul nazist belgian Robert Jan Verbelen, fără să-i fi verificat atent identitatea, chiar și după ce acesta s-a prezentat sub nume diferite. După ce i s-a aflat adevărata identitate, C.I.A. s-a oferit să-i favorizeze transferul „fără prejudicii" într-un serviciu aliat neidentificat (mai tîrziu s-a aflat că era vest-german). În 1948, un tribunal militar belgian l-a condamnat, în absență, la moarte, pentru uciderea a 101 persoane; în 1965, un tribunal austriac l-a găsit vinovat de a fi incitat la uciderea a două persoane. Raportul asupra cazului său, pregătit începînd cu 1984 de Biroul pentru anchete speciale din cadrul Departamentului Justiției și făcut public în iunie a.c., mai afirmă că Verbelen (în calitatea sa de lider al SS flamand) a condus o campanie de bătăi și asasinate pentru care a fost căutat încă din primele clipe de după război. Dar serviciul de contraspionaj al armatei americane, căruia i s-a predat, l-a îndemnat (prin căpitanul Frank Harris) să adopte un nume fals — Peter Mayer — și să-și inventeze un trecut. Între 1949 și 1951, „dl. Mayer" a trăit sub diverse alte nume. În 1956, cu ajutorul C.I.A., a trecut în serviciul spionajului vest-german. Mai apoi a intrat în poliția austriacă, acesta recomandîndu-l să obțină cetățenia, în 1959, La 77 de ani, Verbelen trăiește și azi la Viena, unde scrie romane de spionaj și lucrează ca orator și publicist pentru... organizațiile neonaziste, mai precizează raportul Departamentului Justiției. Evident, ca toți ceilalți criminali de război, neagă vreo complicitate în acele orori din urmă cu decenii care n-ar fi decît „invenții" ale dușmanilor săi.

LUMEA SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

apare în limbile română, engleză, franceză, rusă, germană, spaniolă

30 (1291) 21 iulie 1988

Pentru acțiuni ferme de dezarmare, pentru înțelegere și colaborare internațională. 1

23 DE ANI DE LA CONGRESUL AL IX-LEA AL PARTIDULUI
Congresul al IX-lea – congresul profundelor înnoiri revoluționare, al marilor deschideri politice 2
Prefaceri economico-sociale revoluționare, participare intensă la schimburile mondiale. dr. Ilie Șerbănescu 4
Concepte novatoare, acțiuni de pionierat pe plan internațional. I. Madoșa 8

ARTICOLE, CORESPONDENȚE
O decizie cu caracter poziliv. Iranul a acceptat rezoluția 598 a Consiliului de Securitate privind încetarea focului în conflictul iraniano-irakian 11
Șapte zile. Mihaela Brumă 11
Managua. „Revoluția sandinistă se cere respectată". Anca Voican 12
Colombo. Momente electorale și perspectivele reconcilierii, Liana Nichifor 14
Beirut. O ecuație cu mai multe necunoscute. Crăciun Ionescu 16
Prietenie rodnică, sprijin ferm cauzei drepte a poporului coreean. Ion Stoica 17

DIN ȚĂRILE SOCIALISTE
R.P. Polonă. Anul 44. Panait Lefter 18
Cuba. Noua semnificație a Moncadei. Anca Voican 19

PANORAMIC
Asia și Pacificul. În pragul mileniului al treilea (II). Liana Enescu 20

1 000 + 1 22, 25, 31

DIN LUMEA CAPITALULUI
S.U.A. Înarmări și fraude – mită și corupție la Pentagon (3). Stelian Țurlea 23
„Sindicatul corupt" pe banca acuzării 24

SERIALE
„C.I.A. – războaiele secrete : 1981–1987" (2). Bob Woodward 26
Sfidarea mondială 1936 (6). Jean Jacques Servan-Schreiber 28

ACCENTE
Supraveghere – urmărire – distrugere. Radu Budeanu 27

OMENIREA LA PREZENTUL CONTINUU
Obișnuința și inteligența... Radu Budeanu 30

POȘTA REDACȚIEI 32

Colectivul redacțional : Radu Budeanu – redactor șef-adjunct (ediția internațională), Mihaela Brumă, Ștefan Cârjă, Dumitru Constantin, Vasile Crișu, Adrian Dascălu, Radu Dobre, Rodica Dumitrescu, Liana Enescu, Adrian Ionescu – redactor șef, Crăciun Ionescu – șef de secție, Ion Madoșa, Ilie Olteanu, Radu Pascal – redactor șef-adjunct, Ilie Șerbănescu, Doina Topor – șef de secție, Stelian Țurlea, Anca Voican, Aurel Zamfirescu – secretar responsabil de redacție. Secretariatul de redacție și tehnic : Anatol Albu, Oana-Daniela Dinulescu, Mircea Dub, Ana Ghinea, Eliza Iliescu, Ad. Ionescu, Tudorina Mavlea, Constantin Mendea, Marin Pieleanu, Maria Simionescu, Ana Maria Tatovici. Revista „Lumea", București, Piața Scînteii nr. 1, sector 1, Oficiul poștal 33, cod 71 341, căsuța poștală 33–29, telefon 17 60 10 ; Internațional : 18 50 81. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRESFILATELIA" – sectorul export-import presă. P.O. Box 12–201, telex. 10376 prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

C.P.C.S.

In ATENȚIA populației !

NOU

PLATA PENTRU CONSUMUL DE APA SI INCALZIREA APARTAMENTULUI

se poate asigura cu maximă eficiență, folosind următoarele aparate:

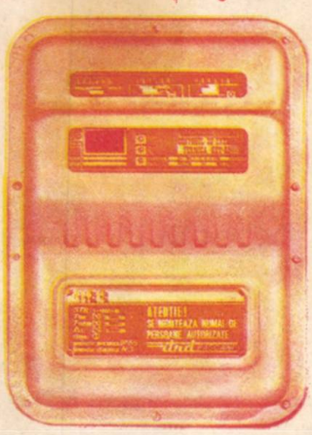

CONTOR DE ENERGIE TERMICĂ PENTRU BLOC (GRUP DE BLOCURI)
CONTOR DE APĂ CALDĂ MENAJERĂ CU 2 TARIFE (APĂ ȘI CĂLDURĂ)
CONTOR DE APĂ

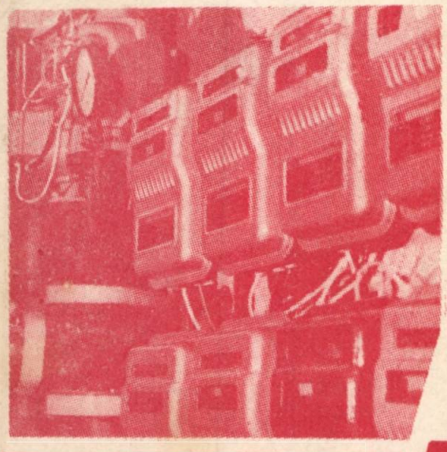

Vedere dintr-o centrală termică de cartier din orașul Pașcani, unde se face contorizarea la consumul de căldură pe fiecare bloc.

De foarte multe ori apar litigii între locatari (asociații) și furnizorii de energie termică și apă, în legătură cu cantitățile real livrate și consumate. Cine suportă pierderile pe rețelele de distribuție și instalațiile cu randament slab ?

Pentru a evita astfel de litigii, vă recomandăm să montați la blocul dv. contoare de energie termică și apă, fabricate la I.T.R.D. Pașcani. Aparatele sînt omologate.

Ca model de referință vă recomandăm orașul Iași, unde decontarea consumului de căldură cu populația se face în întregime pe baza contoarelor fabricate la I.T.R.D. Pașcani.

Întreprinderea noastră asigură asistență tehnică la montare și punere în funcțiune

itrd

Pentru relații suplimentare vă puteți adresa la ÎNTREPRINDEREA DE TRADUCTOARE ȘI REGULATOARE DIRECTE, PAȘCANI, str. Moldovei nr. 17 bis, Pașcani — cod 5725, județul Iași, telefon 980/6 19 99 și 980/6 44 83, telex nr. 22723

PUBLICITATE

MUZEUL PRESEI SEVER BOCU
JIMBOLIA
NR. C.79

Nr. 31 28 iulie 1988

LUMEA

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

Strîns uniţi în jurul partidului, al secretarului său general, tovarăşul NICOLAE CEAUŞESCU, pentru propăşirea socialistă a patriei, pentru triumful păcii şi colaborării în lume

Din actualitatea internaţională

ZONA GOLFULUI
Precizări de poziţii, demersuri politico-diplomatice

WASHINGTON
Platforma electorală a Partidului Democrat

POŞTA REDACŢIEI

SERIALE
1000 + 1

Strîns uniţi în jurul partidului, al secretarului său general, tovarăşul NICOLAE CEAUŞESCU, pentru propăşirea socialistă a patriei, pentru triumful păcii şi colaborării în lume

Întregul nostru popor, într-o indestructibilă unitate, a trăit în aceste zile măreaţa aniversare a unui eveniment cu profundă rezonanţă în istoria naţiunii noastre socialiste : Congresul al IX-lea al P.C.R., deschizător de drumuri noi, luminoase, care a ales, acum 23 de ani, prin voinţa unanimă a comuniştilor, în fruntea partidului şi ţării, pe eminentul gînditor şi luptător revoluţionar, personalitate proeminentă a mişcării comuniste şi muncitoreşti internaţionale, erou al păcii, simbol al apărării independenţei şi suveranităţii naţionale, marele patriot şi Om între oameni — tovarăşul Nicolae Ceauşescu.

Cu prilejul strălucitoarei aniversări, Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., comitetele judeţene de partid, organizaţiile de masă şi obşteşti, ministerele şi instituţiile centrale, colective ale oamenilor muncii din unităţi industriale şi agricole, uniuni de creaţie, instituţii de cultură, artă, ştiinţă, învăţămînt şi ocrotirea sănătăţii, unităţi militare şi din alte domenii de activitate, întreaga naţiune socialistă, strîns unită în jurul gloriosului nostru partid, al secretarului său general, şi-au exprimat omagiul lor fierbinte marelui vizionar şi revoluţionar, care a ştiut să conducă, în aceşti 23 de ani, cu înţelepciunea şi puterea de muncă excepţională ce-l caracterizează, uriaşa operă de edificare a societăţii socialiste în România, de ridicare a ţării pe cele mai înalte trepte de cultură şi civilizaţie. Aceşti ani, pe care-i numim, cu deplină mîndrie patriotică, „Epoca Nicolae Ceauşescu", au însemnat pentru ţară şi popor ani de demnitate şi promovare a spiritului creator, de uriaşe înfăptuiri în toate domeniile construcţiei economice şi dezvoltare a vieţii sociale, marcînd paşi uriaşi în înflorirea generală a ţării, la proporţii nicicînd cunoscute de istorie.

„Într-adevăr, Congresul al IX-lea al partidului a constituit un moment important, de cotitură, în activitatea partidului, în construcţia socialistă în patria noastră. El a descătuşat energiile creatoare, gîndirea revoluţionară a comuniştilor, a poporului nostru, pentru înlăturarea a tot ceea ce era vechi — a dogmatismului, a conservatorismului, a tendinţei de plocon ire faţă de tot ceea ce era străin — şi a afirmat forţa şi capacitatea creatoare ale partidului şi poporului nostru de a asigura făurirea socialismului în România, corespunzător năzuinţelor poporului, realităţilor din patria noastră", sublinia tovarăşul **Nicolae Ceauşescu**, în cuvîntarea sa rostită la recenta **şedinţă a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.**, care a marcat împlinirea a 23 de ani de la Congresul al IX-lea al P.C.R., eveniment de deosebită însemnătate în viaţa partidului şi a ţării.

În continuare, secretarul general al partidului arăta că, după Congresul al

IX-lea, partidul nostru a acționat în mod constant pentru perfecționarea întregii activități, pentru democratizarea activității partidului, a societății noastre socialiste, prin crearea unui larg cadru de organisme democratice în toate domeniile, a condițiilor de participare a poporului la conducerea tuturor sectoarelor de activitate, a întregii activități interne și externe, pornind de la teza că socialismul îl construim cu poporul și pentru popor, că numai în măsura participării active a poporului la făurirea socialismului poate fi asigurată înfăptuirea neabătută a programelor noastre de dezvoltare economico-socială.

Realizările de excepțională valoare obținute în aceste peste două decenii — perioadă relativ scurtă în istoria unei națiuni — vorbesc de la sine despre ceea ce sînt capabili să întreprindă oamenii unui popor liber și independent atunci cînd se bucură de o conducere clarvăzătoare, fermă în acțiune, pe deplin capabilă să mobilizeze masele pentru făurirea prezentului și viitorului lor fericit. De aceea era firesc ca, aniversînd împlinirea a 23 de ani de la istoricul Congres al IX-lea, să sărbătorim pe cel mai bun, mai iubit și mai stimat fiu al poporului, care, profund încrezător în marile disponibilități creatoare ale națiunii noastre, ale forței și geniului ei constructiv, a știut s-o îndrume cu neegalată energie spre orizonturile largi ale înălțării luminosului edificiu al socialismului biruitor.

În acești ani ai epocii de aur — ctitorie a marelui conducător al țării și poporului, tovarășul Nicolae Ceaușescu — harta țării a cunoscut transformări fundamentale, însemnele noului fiind sădite și dînd rod din hotar în hotar. Nu există astăzi nici un județ în care industria socialistă să nu-și aibă rădăcini puternice, sporind continuu, cantitativ și calitativ, pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii. Agricultura a cunoscut și ea o dezvoltare continuă pe coordonate moderne, producția sa fiind, din an în an, mai bogată. În întreaga Românie, începînd cu capitala București și pînă la cele mai noi centre agroindustriale, ce vin să împodobească harta țării, uriașul proces de edificare edilitară din această epocă de aur pentru poporul nostru înfățișează un tablou grandios și concret al ridicării patriei pe trepte superioare de civilizație, de progres și demnitate. Marile construcții ale socialismului, Canalul Dunăre-Marea Neagră și Poarta Albă-Midia-Năvodari, hidrocentralele de la Porțile de Fier, Transfăgărășanul, platformele de foraj marin, metroul bucureștean sînt exemple elocvente ale procesului constructiv de largi proporții, gîndit și condus de eroul patriei — tovarășul Nicolae Ceaușescu, în anii de plenară efervescență creatoare a întregului popor, însuflețit de conștiința profundă a măreției operei pe care o edifică.

Rememorînd marile succese ale „Epocii Nicolae Ceaușescu", întregul nostru popor a omagiat, cu cele mai calde sentimente de înaltă prețuire, personalitatea strălucită a eminentului revoluționar, care într-o perioadă scurtă de timp a reușit „cu poporul pentru popor" să aducă glorie partidului și patriei, măreție și demnitate României socialiste, în care toți fiii națiunii își pot exprima liber vocația lor constructivă.

De mare valoare principială și practică s-a dovedit viziunea înțeleaptă, originală, profund revoluționară, a tovarășului Nicolae Ceaușescu asupra transformărilor calitative din economia națională, asupra dezvoltării puternice și modernizării forțelor de producție, amplasării lor rationale, armonioase, pe întregul teritoriu al patriei, creării unei puternice baze tehnico-materiale — factori determinanți ai asigurării progresului susținut al întregii țări.

Pe baza indicațiilor și orientărilor secretarului general al partidului au fost elaborate cutezătoarele programe de perfecționare a organizării, de modernizare a proceselor de producție și de creștere accentuată a gradului de valorificare a materiilor prime, materialelor, combustibililor și energiei, susținute prin introducerea tehnologiilor moderne, ridicarea continuă a productivității muncii, reducerea substanțială a consumurilor, creșterea calității produselor și eficienței economice în toate domeniile de activitate.

În același timp, a avut loc o dezvoltare fără precedent a științei, învățămîntului, artei și culturii, sub îndrumarea nemijlocită și cu contribuția deosebită a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, militant de frunte al partidului și statului nostru, savant de largă recunoaștere internațională.

Așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta ședință a Comitetului Politic Executiv, în acești ani a fost redat poporului nostru sentimentul că este un popor liber și independent, element fundamental al victoriilor sale epocale, al mersului său nestăvilit înainte spre culmile socialismului și comunismului.

„I-am redat sentimentul istoriei proprii, de luptă pentru libertate, pentru a fi stăpîn pe destinele sale — și poate că aceasta reprezintă una din marile realizări care au descătușat energiile creatoare și au făcut ca poporul nostru să urmeze cu toată forța Partidul Comunist Român, ca stegar al luptei pentru existență, pentru asigurarea ființei libere a națiunii noastre.

Am asigurat înfăptuirea în viață a adevăratei egalități în drepturi între toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate. Putem fi mîndri, și afirmăm cu tărie, că am rezolvat problema națională, asigurînd naționalităților drepturi egale în toate domeniile economico-sociale și politice, care sînt asigurate pentru toți cetățenii patriei noastre, pornind de la faptul că toți, indiferent cine le sînt strămoșii — mai apropiați sau mai îndepărtați — sînt cetățeni ai Republicii Socialiste România, fii ai aceluiași popor care, împreună, într-o deplină unitate, acționează pentru a-și făuri aici, în România, o viață liberă, independentă, pentru a asigura înălțarea continuă a socialismului și comunismului în România — independentă și liberă" — sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în cuvîntarea sa.

Ctitor de viață nouă, înflăcărat patriot și conducător de geniu, tovarășul Nicolae Ceaușescu a adus în acești ani o contribuție determinantă prestigiului României pe plan internațional, care a atins în prezent cote niciodată visate. Numele țării noastre se conjugă astăzi în lume împreună cu acela al președintelui său, „Ceaușescu-România" devenind o sintagmă definitorie a strălucitei politici externe românești, a modului cum este ea apreciată pe plan mondial, prin principialitatea, justețea, spiritul constructiv prezent în toate acțiunile sale, în relațiile bi și multilaterale, la Organizația Națiunilor Unite și în alte forumuri internaționale.

Larga deschidere a politicii externe românești după cel de-al IX-lea Congres al partidului, activitatea sa rodnică, expresie de altfel a interacțiunii dialectice cu politica internă, a întrunit o audiență sporită pe plan internațional, fiind viu aprobată și stimată datorită permanentelor inițiative puse în slujba păcii și cooperării dintre popoare. Conceptul românesc de politică externă, rod al gîndirii înaintate a eminentului conducător al partidului și statului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, îmbracă o paletă largă de preocupări, avansînd soluții principiale și realiste în cele mai arzătoare probleme ale contemporaneității, pornind de la afirmarea puternică a principiilor de relații dintre state — deplina egalitate în drepturi, respectul independenței, suveranității, neamestecului în treburile interne din partea nimănui. Dezvoltînd continuu relațiile cu țările socialiste și militînd constant pentru depășirea oricăror divergențe dintre acestea, pentru unitate și colaborare, România socialistă a adus, sub conducerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, o contribuție prețioasă la cauza socialismului.

Pe linia aceleiași largi preocupări constructive a politicii externe a partidului și statului nostru se înscrie și dezvoltarea relațiilor cu partidele comuniste și muncitorești, cu partidele socialiste, social-democrate și cu alte forțe democratice, cu mișcările de eliberare națională, care, în decursul timpului, au primit întregul sprijin al României socialiste și continuă să-l primească. România dezvoltă, de asemenea, relații cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială. Sînt bine cunoscute și mult apreciate inițiativele concrete de pace ale României în vederea dezarmării și, în primul rînd, a dezarmării nucleare, pentru o nouă ordine economică, în general pentru soluționarea problemelor complexe într-un mod nou, în interesul fiecărei națiuni, al păcii și colaborării internaționale.

Această politică principială și constructivă, inspirată și dirijată direct de conducătorul partidului și statului nostru, a găsit cea mai bună exprimare în aprecierea unanimă pe plan internațional a activității președintelui Nicolae Ceaușescu ca om al păcii și înțelegerii între popoare. România s-a afirmat și se afirmă, tot mai pregnant, pe arena mondială printr-o participare activă la rezolvarea marilor probleme ale contemporaneității, în modul de acțiune, în principiile ce stau la baza acesteia regăsindu-se cutezanța și caracterul novator, științific, profund umanist al ideilor și concepțiilor sale, străbătute de marea răspundere pentru destinele întregii omeniri.

Anul acesta, aniversarea istoricului Congres al IX-lea al partidului a avut loc în atmosfera de mare efervescență politică, marcată de ampla dezbatere a Tezelor din aprilie formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, ce constituie orientări și indicații de excepțională valoare teoretică și practică pentru prezent și viitor. Ele întăresc voința partidului și poporului pentru traducerea în viață — cu manifest spirit revoluționar — a hotărîrilor Congresului al XIII-lea și Conferințe Naționale ale partidului, pentru realizarea, în cele mai bune condiții, a obiectivelor strategice de continuă dezvoltare a economiei, de neîncetată ridicare a nivelului de viață material și cultural al poporului, de înflorire permanentă a patriei noastre libere, demnă și suverană.

În deplină și indestructibilă unitate, poporul nostru, hotărît să meargă neabătut înainte pe luminosul drum al socialismului și comunismului, zidind viitor de aur patriei noastre, România, își exprimă cu încredere năzuințele sale spre înfăptuirea de realizări tot mai mari, chezășia cea mai sigură constituind-o faptul că în fruntea partidului și statului se află tovarășul Nicolae Ceaușescu — ilustru om politic, conducător încercat, înflăcărat patriot, a cărei preocupare permanentă este binele țării și poporului său, pacea și prosperitatea tuturor națiunilor.

„LUMEA"

Participarea tuturor statelor la soluționarea problemelor mondiale, la realizarea dezarmării, la făurirea unei lumi a păcii și colaborării

„Am acționat ferm și acționăm pentru dezarmare, pentru dezarmarea nucleară, pentru eliminarea armelor nucleare, pentru o nouă ordine economică, în general pentru soluționarea problemelor complexe într-un mod nou, în interesul fiecărei națiuni. Am pornit de la necesitatea că trebuie să se realizeze o nouă gîndire, o nouă practică, un nou mod de acțiune în soluționarea problemelor complexe ale vieții internaționale" — sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în cuvîntarea rostită la ședința Comitetului Politic Executiv din 23 iulie, evidențiind, prin aceasta, efortul constant al României de a face să triumfe în viața mondială un mod de conduită — de abordare și acțiune — calitativ nou, care să răspundă deziderateloor de pace și colaborare ale tuturor popoarelor, să ofere cîmp larg de afirmare intereselor tuturor statelor. Complexitatea proceselor, fenomenelor și tendințelor ce au apărut și se desfășoară pe arena internațională — să notăm, cu titlu de exemplu, că dimensiunea nucleară a înarmărilor ce caracterizează perioada actuală nu își are corespondent în trecut — a evidențiat necesitatea recurgerii, în tratarea problematicii mondiale, atît la criterii noi de evaluare, cît și la abordări fundamental altele decît cele pe care le propunea practica politică obișnuită. Sînt tocmai concluziile pe care le subliniază analizele strălucite ale președintelui Nicolae Ceaușescu asupra proceselor social-politice contemporane. Sînt concluzii care au condus la închegarea unei teorii profund științifice, la afirmarea unei noi gîndiri cu privire la necesitatea democratizării reale a vieții internaționale. Pe plan practic — în acest sens a acționat și acționează țara noastră —, aceasta presupune rezolvarea numeroaselor și complicatelor probleme ale vieții internaționale cu participarea și în beneficiul tuturor statelor. Cea mai presantă dintre aceste probleme o constituie, firește, dezarmarea.

Desfășurările ce s-au produs în materia armamentelor — acumularea masivă, într-un spirit de competiție, a celor mai distructive arme fabricate vreodată de om, îndeosebi nucleare, proiectele de militarizare a spațiului extraterestru ș.a. — se vădesc atît de primejdioase pentru umanitate, încît a cîștigat o largă recunoaștere internațională, inclusiv la nivelul factorilor politici, teza pe care președintele Nicolae Ceaușescu, cu o înaltă responsabilitate față de destinele poporului român, ale întregii omeniri, a subliniat-o în repetate rînduri : nu există, astăzi, problemă mai importantă decît aceea de a se face totul pentru a se pune capăt cursei înarmărilor, în special nucleare, de a se conveni măsuri efective de dezarmare, de a se apăra, cu toate forțele, dreptul fundamental al oamenilor la viață, la pace. Este o problemă globală și, de aceea, necesită eforturi conjugate din partea tuturor statelor. Argumentele sînt numeroase. Să reamintim doar suita de implicații politice, economice și sociale deosebit de negative ale cursei înarmărilor : aceasta reflectă și agravează tensiunile internaționale, intensifică conflictele în diverse regiuni ale lumii, zăgăzuiește procesul destinderii, accentuează diferende între alianțe militare opuse, mărește sentimentul de nesiguranță al tuturor statelor, inclusiv al celor care nu sînt dotate cu arme nucleare, și sporește riscul de război nuclear. Afectînd toate compartimentele vieții și relațiilor internaționale, cursa

ROMÂNIA
mari idei în acțiune

înarmărilor, mai ales în domeniul nuclear, se îndreaptă împotriva eforturilor realizate în vederea asigurării unei mai mari reduceri a încordării internaționale, a stabilirii unor relații bazate pe coexistența pașnică și încrederea între state și a instaurării unei largi cooperări și înțelegeri internaționale.

Consecințele nefaste ale spiralei înarmărilor se resimt, în primul rînd, pe **plan economic**, în sensul unei uriașe poveri care apasă pe umerii tuturor popoarelor, fără excepție, a unei imense deturnări de resurse umane, materiale și financiare de la rostul lor firesc — dezvoltarea economico-socială. În cazul țărilor în curs de dezvoltare, această implicație este deosebit de gravă, în condițiile lipsei lor relative de fonduri pentru finanțarea dezvoltării. O puternică presiune exercită cursa înarmărilor și asupra **mediului înconjurător**, contribuind la degradarea acestuia atît prin consumul inutil de resurse materiale pe care îl implică și care accelerează epuizarea lor, cît și prin efectele poluante ale diferitelor experimentări de arme, îndeosebi nucleare, pe care, de asemenea, le presupune competiția înarmărilor. Efectele profund negative ale escaladării înarmărilor se regăsesc și în **domeniul schimburilor economice mondiale**. Și aceasta nu numai pentru faptul că diminuează substanțial volumul producției civile, ci și pentru că pune o serie de opreliști artificiale în fața acestor schimburi, cum sînt cele referitoare la materiile prime și la așa-numitele materiale strategice. În schimb, cunoaște o continuă și rapidă creștere „comerțul cu moartea", cum este supranumit comerțul cu arme. În **sfera politică**, competiția armamentelor are o influență deosebit de nocivă asupra relațiilor internaționale ; în calitatea lor de principale instrumente ale politicii de forță, înarmările sînt nemijlocit legate de tendințele spre dominație, constituie un obstacol major în calea reglementării problemelor litigioase pe căi politice. În baza forței militare, cei puternici au urmărit întotdeauna și urmăresc și astăzi să-și impună voința asupra celor slabi ; în baza aceleiași brutale politici s-a recurs, nu o dată, în perioada postbelică, la dictat, presiuni și ingerințe politico-diplomatice, la constrîngeri economice și de altă natură, mergîndu-se pînă la intervenții armate și agresiuni — forma cea mai periculoasă a politicii de forță. Cu alte cuvinte, armele au reprezentat și reprezintă o permanentă amenințare a dreptului popoarelor de a fi stăpîne pe destinele lor, principiu de bază și cerință fundamentală a edificării unor raporturi internaționale noi, democratice, de încredere, respect mutual și colaborare rodnică între state. **Sub raport militar,** caracterul irațional și absurd al cursei înarmărilor este subliniat de uriașele capacități de distrugere acumulate în arsenalele nucleare și convenționale. Tot în sfera militară, pentru a ilustra tensiunile critice generate și alimentate de cursa înarmărilor, se cuvine relevat că, după cel de-al doilea război mondial, în întreaga lume s-au desfășurat un mare număr de „conflicte locale", în care au fost implicate forțe armate în marea lor majoritate ale statelor mici, mijlocii și în curs de dezvoltare. Dependența beligeranților în materie de armamente de statele puternic industrializate și înarmate a făcut ca acestea din urmă să se găsească implicate, direct sau mijlocit, în toate acele așa-zise „războaie locale". De prisos să stăruim, aici, asupra incompatibilității existenței „războaielor locale" cu principiul indivizibilității păcii și securității internaționale.

Pornind de la primejdia pe care o reprezintă înarmările pentru pacea mondială, de la perspectivele sumbre pentru existența umanității pe care le presupune continuarea competiției armamentelor, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat în repetate rînduri că nici un popor nu poate

Octavian Munteanu

(Continuare în pag. 5)

Securitatea și cooperarea în Europa: opțiuni și perspective

La 1 august anul acesta, se împlinesc treisprezece ani de la semnarea Actului final de la Helsinki, care a consemnat opțiunile de conviețuire pașnică și conlucrare între cele treizeci și trei de țări europene, S.U.A. și Canada, reunite în cadrul Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa (C.S.C.E.).

Negocierile asidue, care au durat aproape trei ani și care au dus la semnarea acestui important document, au arătat că neîncrederea și confruntarea erau profund înrădăcinate în raporturile dintre țările europene din perioada postbelică, că era nevoie de realism, de timp, de răbdare și, mai ales, de hotărîre și voință politică, pentru a angaja un dialog serios și productiv. Semnarea Actului final a deschis, într-adevăr, calea unui dialog nou, bazat pe principii echitabile și drepte pentru toate statele. Mobilul urmărit prin purtarea unui asemenea dialog era — și rămîne și astăzi — **construirea unei Europe unite, fără conflicte și războaie, în care fiecare țară să se simtă în deplină securitate, la adăpost de orice pericol de folosire a forței, presiunilor sau amenințărilor împotriva integrității sau intereselor sale.**

Actul final a fost motivat de divizarea Europei. Prin conținutul său, documentul semnat la Helsinki de treizeci și cinci de șefi de stat sau guvern afirmă voința comună de a depăși divizarea continentului nostru. Procesul de securitate și cooperare în Europa, căruia Actul final îi servește drept temelie, pornește de la o abordare de ansamblu a problemelor europene, la nivelul întregului continent, și, prin aceasta, rolul său este nu numai important, dar și unic în depășirea diviziării Europei. Scopul pe care și l-au propus statele participante la acest proces este de a reduce și elimina tensiunile și riscurile de conflict și de a canaliza resursele și posibilitățile continentului în direcția cooperării, cu respectarea intereselor naționale ale fiecărui stat. Acest țel nu va putea fi realizat, însă, decît prin solidaritatea popoarelor, prin depășirea confruntărilor ideologice, prin conștiința valorilor comune. La popoarele europene s-a manifestat, dintotdeauna, și se manifestă și în prezent, cu tot mai multă hotărîre, dorința de a se întîlni, de a se cunoaște mai bine, de a-și redescoperi anumite valori și trăsături comune. Constiinta de a fi posesorii unei moșteniri de idealuri comune, fără a neglija, prin aceasta, diversitățile bogate și multiforme ale fiecăruia, se dovedește a fi, de multe ori, mai puternică decît separarea artificială impusă de împrejurările istoriei.

La Helsinki, statele europene au optat, fără echivoc, pentru cooperare. Această opțiune traversează ca un fir roșu conținutul întregului Act final, care introduce, astfel, o nouă dimensiune și o nouă calitate în sistemul internațional european — imperativul cooperării. Pornind de la originalitatea și diversitatea pozițiilor și a sistemelor social-politice ale statelor semnatare, Actul final conține angajamentul acestora de a căuta și de a găsi noi posibilități de unire a eforturilor lor în scopul soluționării problemelor care le separă, al dezvoltării cooperării în interesul umanității. Concepția care stă la baza Actului final este că pacea și securitatea nu pot fi realizate decît printr-o rețea de cooperare, care trebuie să cuprindă toate domeniile raporturilor dintre state. Aceasta presupune căutarea permanentă a unor soluții comune, reciproc acceptabile, care să înlocuiască tensiunile și confruntarea.

România a participat activ, alături de alte state, atît la eforturile vizînd convocarea și pregătirea corespunzătoare a Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa, cît și la elaborarea documentelor adoptate, aducîndu-și contribuția la succesul acesteia, la dialogul multilateral de tip nou purtat la Helsinki. Această conferință a reprezentat, după părerea țării noastre, un eveniment istoric în viața

ROMÂNIA
mari idei în acțiune

continentului european. Pentru prima dată, țările din această parte a lumii au discutat împreună, în condiții de deplină egalitate, căile și mijloacele de edificare a securității și de dezvoltare a cooperării pe continent, pe baza respectării independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, nerecurgerii la forță și la amenințarea cu forța.

România a apreciat că semnarea Actului final de la Helsinki a însemnat începutul unei noi etape în viața continentului, etapă care trebuia să se caracterizeze prin intensificarea eforturilor tuturor statelor europene pentru consolidarea cursului destinderii, pentru promovarea unei politici internaționale noi, în care toate națiunile să-și poată consacra forțele materiale și umane dezvoltării economico-sociale, bunăstării și fericirii lor. Actul final nu a constituit însă decît un început, nu a fost decît rezultatul echilibrat al unui compromis, care traducea, într-adevăr, hotărîrea comună a statelor semnatare de a acționa astfel încît, în raporturile lor reciproce, înțelegerea și cooperarea să prevaleze asupra confruntării sterile. Semnînd Actul final, țara noastră atrăgea atenția că cele treizeci și cinci de state nu sînt decît la începutul perioadei de colaborare și destindere, că în lume există numeroase conflicte și zone de încordare, că forțe puternice, care pot pune în pericol destinderea și agrava din nou situația internațională, acționează, în continuare, periclitînd pacea și securitatea popoarelor.

Și, într-adevăr, în perioada care a urmat semnării Actului final, în viața Europei, ca și pe plan internațional, s-au produs schimbări importante. Paralel cu menținerea și diversificarea dialogului european, s-a ajuns la o încordare extremă a situației internaționale, determinată, în primul rînd, de intensificarea, fără precedent, a cursei înarmărilor, îndeosebi nucleare. Divergențele ideologice și tensiunile politice s-au accentuat, în special între cele două blocuri militare, iar drepturile fundamentale ale omului la muncă, sănătate, locuință, cultură și altele au fost și continuă să fie masiv violate într-o serie de țări. Popoarele europene nu au reușit să beneficieze pe deplin de posibilitățile care există pentru a conlucra într-un climat de prietenie, cum a lăsat să se spere Actul final, calitatea mediului înconjurător a fost pusă la grea încercare și este adeseori amenințată, iar colaborarea în domeniile informației și culturii este privată de ceea ce ar trebui să fie trăsătura sa fundamentală — și anume, adevărul și calitatea, contribuția la o mai bună cunoaștere și apropiere între națiuni.

Timp de aproape un deceniu și jumătate, dialogul purtat între cele treizeci și cinci de state participante la procesul C.S.C.E. a fost, și în aceste condiții, un dialog tenace și perseverent. Acest dialog a permis să se facă față diferențelor existente, chiar și în momentele cele mai dificile și delicate ale acestei perioade, să se degajeze un consens asupra valorilor comune ale continentului nostru, încrederea în posibilitatea construirii unei Europe mai solidare. În ciuda separării continentului nostru, care durează deja de decenii, conștiința identității europene, sentimentul de a aparține la un întreg s-au păstrat încă vii, locuitorii Europei aspirînd la o ordine a păcii durabilă și dreaptă, în care să prevaleze conlucrarea și înțelegerea.

Reuniunile general-europene care au fost organizate după semnarea Actului final de la Helsinki, contactele care au avut loc în cadrul procesului C.S.C.E. au aprofundat cunoașterea reciprocă, favorizînd, astfel, colaborarea în multe domenii. Reuniunea de la Madrid a orientat acest proces pe un teren mai concret, mai precis, în primul rînd în ceea ce privește dimensiunea politico-militară a securității europene, iar Conferința de la Stockholm pentru măsuri de încredere și de securitate și pentru dezarmare în Europa a reușit să creeze o legătură mai trainică, mai concretă între aspectele politice și militare ale păcii și securității pe continent. Reuniunea de la Viena, care se găsește în faza elaborării documentului final, este chemată să contribuie, la rîndul său, la menținerea dinamicii și a continuității procesului C.S.C.E., prin adoptarea unor hotărîri echilibrate, care să stimuleze creșterea încrederii și a stabilității pe continent, trecerea la măsuri reale de dezarmare, dezvoltarea cooperării economice și tehnico-științifice, a conlucrării în toate domeniile raporturilor dintre state.

În același timp, în cadrul procesului general-european de securitate și cooperare au apărut și unele tendințe contrare spiritului și înțelegerilor la care s-a ajuns la Helsinki.

Nu întotdeauna și nu în toate împrejurările a fost respectată cerința folosirii cadrului C.S.C.E. ca un for de negociere și conlucrare între toate cele treizeci și cinci de state participante și în condiții de deplină egalitate. Este evident că, în actualele condiții internaționale, pericolul de distrugere care amenință omenirea, și în primul rînd Europa, afectează, în egală măsură, toate statele semnatare ale Actului final, indiferent de mărime sau sistem politic, economic și social, de apartenență sau neapartenență la alianțe militare. Existența uriașelor arsenale de armamente și a marilor efective de trupe, efortul permanent de înarmare sau de perfecționare a armamentelor se răsfrîng negativ asupra tuturor statelor și constituie o povară insuportabilă, generatoare de privațiuni, de încordare, de presiuni și conflicte pentru toate țările și mai ales pentru cele mici și mijlocii. Cursa permanentă a înarmărilor, perfecționarea, stocarea și dislocarea de noi arme, în special nuclea-

re, au urmări nu numai asupra securității țărilor în cauză, ci reprezintă, în același timp, și un obstacol în calea manifestării efective a deplinei egalități în drepturi a statelor, întrucît decalajul între statele mari, posesoare de asemenea arme, și celelalte țări, care nu dispun de astfel de mijloace, se adîncește în permanență. Desigur, statele mari, puternic înarmate, au și responsabilități mari pentru pacea și securitatea continentului și a lumii, în primul rînd în domeniul dezarmării. Aceasta nu înseamnă însă că ele pot și trebuie să rezolve singure toate problemele care țin de pacea și securitatea Europei.

În perioada care a trecut de la semnarea Actului final de la Helsinki, s-a manifestat și continuă să se manifeste și tendința de a nu se ține seama de echilibrul care trebuie să caracterizeze întreaga evoluție a procesului C.S.C.E.

Echilibrul este un element caracteristic al însuși Actului final, care conține prevederi ce se referă la o gamă largă de domenii, cuprinzînd, practic, totalitatea raporturilor politice și de securitate, economice, culturale, umanitare și altele, existente între statele participante la procesul C.S.C.E. Încercările de a scoate din acest ansamblu coerent și echilibrat și de a singulariza unele aspecte, pe motive ideologice, de conjunctură sau oportunitate politică, nu fac decît să dăuneze echilibrului procesului început la Helsinki, să creeze obstacole artificiale în calea cooperării, securității și înțelegerii între națiuni. Semnificative, în acest sens, sînt încercările insistente și continue ale unor țări occidentale de a degaja din decalogul de principii unul singur — respectarea drepturilor omului, cu accent pe unele aspecte secundare, periferice, ale acestor drepturi. Țările respective absolutizează asemenea aspecte cum sînt contactele între persoane, emigrarea, libertatea totală a sectelor religioase, ignorînd sau refuzînd să examineze și să-și asume angajamente în probleme importante și de mare actualitate, care afectează milioane de oameni, cum sînt dreptul la viață, la muncă, educație, cultură, la locuință și asistență socială etc. Chiar dacă unele aspecte ale procesului C.S.C.E. pot prezenta, la un moment dat, un interes mai mare pentru unele state participante, nu trebuie să se piardă din vedere că acest proces nu și-a propus să servească interesele unor state fără să țină seama de respectarea reciprocă a intereselor legitime ale altora.

Experiența celor treisprezece ani de existență a procesului C.S.C.E. arată, în mod convingător, că, atunci cînd se încearcă să se izoleze sau să se scoată în evidență o parte a Actului final, care convine intereselor de conjunctură ale unui stat sau grup de state, nu se realizează altceva decît confruntare, tensiune, aducîndu-se prejudicii atît conținutului, cît și spiritului Actului final.

La fel de dăunătoare pentru echilibrul procesului C.S.C.E. este și neglijarea sau lăsarea de o parte a unor aspecte sau chiar a unor domenii importante, cum s-a întîmplat în ceea ce privește dezvoltarea cooperării economice și tehnico-științifice.

Este cunoscut și unanim acceptat că pentru o participare cît mai largă și benefică la diviziunea internațională a muncii, pentru o integrare mai strînsă în economia mondială, schimburile economice, tehnico-științifice și comerciale dintre state trebuie să se desfășoare fără obstacole și discriminări politice de tot felul. Respectarea integrală a principiilor de bază ale comerțului internațional, nediscriminarea și regimul națiunii celei mai favorizate au o importanță determinantă în raporturile dintre țări. Libera circulație a cuceririlor științei, ca și a tehnologiilor de vîrf trebuie să devină, de asemenea, un obiectiv prioritar și în cadrul procesului C.S.C.E.

Tendința de a se face abstracție de aceste aspecte importante ale Actului final, refuzul de a respecta angajamentele asumate într-un astfel de domeniu nu vor face decît să slăbească, în mod inevitabil, speranțele și posibilitățile respectării obligațiilor asumate de celelalte state participante și, în cele din urmă, ar putea paraliza ceea ce trebuie să fie un proces dinamic și în continuu progres.

O altă tendință, care s-a manifestat, mai ales, în cadrul lucrărilor Reuniunii de la Viena, este de a impune puncte de vedere și „modele" de abordare ale unui grup de state, sub motivul că acestea au fost însușite și de țările neutre și nealiniate, care, conform unei tradiții create în procesul C.S.C.E., avansează soluții de compromis în problemele controversate.

Țările neutre și nealiniate au găsit în procesul C.S.C.E. un cadru adecvat pentru apărarea intereselor lor; promovîndu-le, ele s-au constituit, totodată, într-un grup de inițiativă și de lansare de propuneri care să ducă la soluții general-acceptabile. Această contribuție a fost apreciată de celelalte țări participante, atîta timp cît soluțiile preconizate tindeau spre realizarea unui echilibru al intereselor tuturor celor treizeci și cinci de state participante. Atunci însă cînd balanța tinde să încline, în mod evident, în favoarea unora, defavorizînd pe alții, soluțiile avansate de aceste țări nu mai pot contribui la realizarea unor înțelegeri de compromis, iar aportul care se vrea pozitiv rămîne fără nici un efect. În acest context se înscrie și proiectul de document final al Reuniunii de la Viena, prezentat de țările neutre și nealiniate la 13 mai 1988, care favorizează pozițiile și propunerile statelor occidentale într-o serie de probleme. Reuniunea de la Viena, care se găsește în faza finală a lucrărilor sale, se va putea încheia cu rezultate pozitive, substanțiale și echilibrate numai în măsura în care va reuși să dea un nou impuls spiritului de la Helsinki, respectării și aplicării prevederilor Actului final.

Procesul C.S.C.E. a oferit și va putea continua să ofere și în viitor un cadru potrivit și o ocazie propice pentru dialog și conlucrare dacă toate țările vor înțelege să respecte spiritul în care acest proces a fost conceput, obiectivele și principiile care stau la baza sa, interesele fiecărui stat participant.

Actul final de la Helsinki a dat expresie nu numai voinței celor treizeci și cinci de state de a coexista pașnic, ci de a și conlucra activ, de a căuta, în mod conștient, căile și modalitățile de realizare a unei Europe unite. Desigur, este avută în vedere o Europă bazată pe o structură de cooperare și apropiere reciprocă, cu respectarea suveranității fiecărui stat. Obiectivul construirii unei Europe unite poate fi atins numai cu respectarea diferitelor sisteme politice, economice și sociale ale țărilor continentului, ca și a securității fiecăreia dintre ele. Calea pe care s-au angajat aceste țări va fi lungă și anevoioasă, dar fără racursiuni și alternative, iar atingerea obiectivelor stabilite va compensa cu prisosință toate eforturile depuse pentru nobila cauză a păcii, securității și înțelegerii în Europa.

dr. Nicolae Iordache

Participarea tuturor statelor la soluționarea problemelor mondiale

(Urmare din pag. 3)

rămîne pasiv, nu se poate sustrage luptei pentru dezarmare și pace. Dezarmarea rămîne opțiunea rațională „de supraviețuire" a întregii omeniri.

Considerentele și propunerile României, ale președintelui Nicolae Ceaușescu cu privire la problemele dezarmării și direcțiile de acțiune ale țărilor pentru soluționarea lor, prezentate celei de-a treia sesiuni speciale a Adunării Generale a O.N.U. consacrate dezarmării, cuprind noi măsuri și acțiuni menite să confere dimensiuni calitativ superioare procesului democratizării vieții internaționale, creșterii rolului și eficienței O.N.U. în abordarea și reglementarea problemelor din lumea actuală. În concepția președintelui Nicolae Ceaușescu este necesară crearea, în acest sens, a unui organism special al O.N.U. de soluționare prin tratative, prin bune oficii, mediere sau conciliere a conflictelor dintre state, care reprezintă o consecință și o cauză a cursei înarmărilor; statele care desfășoară negocieri bilaterale sau regionale de dezarmare să țină la curent, în mod sistematic, celelalte state membre ale O.N.U., prin intermediul secretarului general sau în alt cadru, asupra mersului negocierilor și rezultatelor acestora; se impune, totodată, creșterea rolului secretarului general al O.N.U. care, direct sau prin reprezentanți speciali, să acționeze continuu pentru depășirea dificultăților din cadrul procesului de negocieri în problema dezarmării; în sfîrșit, țara noastră propune lansarea de către O.N.U. a chemării „Dezarmare prin fapte", prin care statele să fie invitate să inițieze acțiuni unilaterale și pe bază de exemplu reciproc, de înghețare și reducere a armamentelor, efectivelor și cheltuielilor militare. Acțiunile inițiate de state, pe baza chemării Organizației, să fie înregistrate la O.N.U. și aduse la cunoștința celorlalte țări.

Pentru România, pentru poporul român, profund angajat în opera de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate, dezarmarea, asigurarea păcii reprezintă opțiunea de principiu și de hotărîtă acțiune practică, trăsătura dominantă a întregii sale politici externe. Se bucură de o profundă apreciere în rîndul forțelor iubitoare de pace de pretutindeni, al opiniei publice mondiale, inițiativele și propunerile constructive ale președintelui Nicolae Ceaușescu, chemările sale vibrante la rațiune și luciditate, pentru oprirea evoluției periculoase a evenimentelor spre confruntare nucleară și război, pentru reluarea politicii de destindere și soluționare pe cale pașnică a tuturor problemelor litigioase, pentru apărarea dreptului suprem al popoarelor, al oamenilor la libertate și independență, la existență, la viață, la pace. În repetate rînduri, eminentul nostru conducător de partid și de stat a reafirmat hotărîrea nestrămutată a României de a întări și mai mult colaborarea cu toate țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare și nealiniate, cu toate celelalte țări și popoare, cu forțele iubitoare de progres și pace de pretutindeni, pentru a asigura un climat trainic de încredere și conlucrare pașnică în întreaga lume, pentru triumful politicii de dezarmare și pace, de respect al independenței și suveranității popoarelor, de făurire a unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră.

ȘAPTE ZILE

Deși, în emisfera nordică, vara e în toi, actualitatea politică — tradițional redusă în această perioadă a vacanțelor — nu duce lipsă de subiecte, unele calde, la propriu și la figurat. Cum rîndurile acestea apar cu cîteva zile înainte de 6 august, zi care amintește de momentul Hiroshima 1945, dar, mai ales, readuce în discuție spectrul armelor nucleare ce a fost „lansat" atunci asupra Terrei, e firesc să zăbovim puțin și asupra împlinirii — zilele acestea — a unui sfert de veac de la semnarea Tratatului cu privire la interzicerea experiențelor cu arma nucleară în atmosferă, în spațiul cosmic și sub apă. Aceasta nu atît pentru a marca „vîrsta" documentului, cît, mai ales, pentru a reaminti absența unuia care să prevadă oprirea tuturor testelor cu arme nucleare (cele subterane continuînd încă fără nici o reținere) și, în fond, eliminarea armelor respective. Nu este, mai sus, o opinie desprinsă de realitatea cotidiană, ci însăși reflectarea acesteia : influentul cotidian „Frankfurter Allgemeine Zeitung" publica rezultatele unui sondaj potrivit căruia majoritatea locuitorilor vest-germani se pronunță pentru eliminarea tuturor armelor nucleare din R.F.G., și cît mai repede, iar 79 la sută sînt pentru o Europă fără arme nucleare. Fapt izolat ? Nu, pentru că, iată, „Asahi Shimbun", cotidianul japonez bine cunoscut, a efectuat, și el, un sondaj printre 1 500 studenți din opt universități din U.R.S.S., S.U.A., R.F.G., Japonia și Coreea de Sud. Fără a cita toate cifrele, vom menționa doar că, în majoritatea lor covîrșitoare, studenții s-au pronunțat tot pentru o lume fără arme nucleare și pentru dezarmare. E o opțiune a tinerilor, ce nu trebuie ignorată, pentru că, e un truism ce spunem, în conflictele de azi ei sînt grosul victimelor.

Aducînd vorba de conflicte să menționăm, în aceste 7 zile, continuarea eforturilor la O.N.U., în vederea realizării unei încetări a focului în războiul dintre Iran și Irak. Odată înfăptuit, acest pas pozitiv ar contribui la o reglementare atotcuprinzătoare a conflictului respectiv ; în S.U.A., după recenta convenție a democraților (cu Michael Dukakis învestit la candidatura prezidențială) și în perspectiva celei a republicanilor (cu George Bush, ce și-a asigurat practic același obiectiv), sondajele îl indică favorit (55 față de 38 la sută) pe primul, dar competiția va intra, curînd, în linie dreaptă și surprizele nu se exclud ; despre Africa australă se vorbește, din nou, insistent și cu speranțe îndreptățite în rezolvarea, prin negocieri, a tuturor conflictelor ; în Thailanda, alegerile parlamentare de duminică nu au desemnat un cîștigător cert ; la Atena au loc noi negocieri greco-americane privind statutul viitor al bazelor S.U.A. de pe sol elen etc., etc.

Pe urmă, nici capriciile vremii nu ne ocolesc, ceea ce face din aceste șapte zile nu o entitate distinctă, ci o perioadă de timp legată de cea dinaintea ei și de cea care urmează, dar pe care — ca să fim în ton cu ideea de la care am pornit — îl dorim cît mai favorabil navigării în bune condiții a navei Terra în Oceanul Galaxiilor.

Dumitru Constantin

ZONA GOLFULUI

Demersuri pentru încetarea luptelor

Acceptarea de către Iran a rezoluției 598 a Consiliului de Securitate al O.N.U. a fost urmată de o serie de demersuri politico-diplomatice, în vederea punerii sale în aplicare, ca și de o serie de precizări de poziții. Decizia a fost prompt urmată de intensificarea eforturilor în cadrul forumului mondial pentru încetarea, în cît mai scurt timp, a focului și pentru aplicarea, apoi, pe baza unui calendar bine stabilit a tuturor prevederilor rezoluției. Hotărirea Iranului a fost salutată cu satisfacție de opinia publică mondială, apreciindu-se, în general, că prin aceasta s-au creat condiții favorabile pentru încetarea conflictului din Zona Golfului. Cît privește, evoluțiile în plan militar, ele sînt contradictorii. Potrivit unui purtător de cuvînt militar irakian, citat de agenția INA, forțele armate irakiene și-au retras efectivele din orașele iraniene Gailan, Gharb și Saleh Abad. Agenția INA relatează, totodată, că avioane de luptă irakiene au efectuat, luni, 182 misiuni de luptă împotriva pozițiilor forțelor iraniene. Pe de altă parte, forțele iraniene au continuat lupta împotriva trupelor irakiene de pe teritoriul iranian, în sectoarele de sud și vest ale frontului. Potrivit agenției IRNA, forțele iraniene au eliberat teritorii din regiunea Zeid, în sectorul sudic și orașul Gilan-E-Gharb, din partea de vest a teatrului de operațiuni militare. Secretarul general al O.N.U. a cerut Iranului și Irakului să manifeste reținere și să înceteze acțiunile militare.

Principalele demersuri politico-diplomatice s-au desfășurat la Națiunile Unite. Astfel, Consiliul de Securitate al O.N.U. s-a întrunit, joia trecută, într-o ședință de consultări de urgență în legătură cu conflictul din Zona Golfului. În acest cadru, secretarul general al O.N.U., Javier Perez de Cuellar, a prezentat o informare privind întîlnirile sale separate cu reprezentanții permanenți ai Irakului și Iranului la Națiunile Unite, în timpul cărora au fost discutate aspecte ale planului O.N.U. de transpunere în viață a prevederilor rezoluției 598.

La sfîrșitul săptămînii trecute, Javier Perez de Cuellar a informat că Iranul și Irakul au răspuns pozitiv cererii sale de a avea consultări, la New York, cu miniștrii de externe ai celor două părți asupra modalităților de transpunere în practică a rezoluției 598. El a precizat că cele două țări au acceptat propunerea privind trimiterea unor experți militari ai O.N.U. pentru a supraveghea modul în care se va aplica încetarea focului. Secretarul general al O.N.U. a apreciat la aproximativ o săptămînă durata consultărilor în vederea stabilirii datei de încetare a focului. Toate cele cinci state membre permanente ale Consiliului de Securitate (China, Franța, Marea Britanie, Statele Unite și Uniunea Sovietică) și-au exprimat sprijinul lor față de eforturile secretarului general al O.N.U. în direcția încheierii conflictului din Golf.

Pe de altă parte, secretarul general al O.N.U. a invitat la sediul Națiunilor Unite pe miniștrii de externe ai Iranului și Irakului pentru a discuta asupra modalităților de transpunere în viață a rezoluției amintite. Perez de Cuellar a evidențiat necesitatea reglementării atotcuprinzătoare a conflictului iraniano-irakian. Încetarea focului, a spus el, într-o declarație făcută la postul american de televiziune ABC, preluat de agenția „TASS", nu înseamnă și încetarea eforturilor noastre. Secretarul general al O.N.U. și-a exprimat speranța că cele două părți vor depune maximum de eforturi pentru aplicarea tuturor prevederilor rezoluției 598.

Într-o declarație făcută înaintea plecării spre New York, ministrul de externe al Iranului, Ali Akbar Velayati, a reafirmat — informează agenția „IRNA" — că acceptarea de către Iran a rezoluției 598 nu este o hotărîre tactică, ci urmărește instaurarea unei păci definitive în Golf. „Ne vom respecta angajamentele", a spus Velayati, precizînd că va coopera strîns cu secretarul general al O.N.U. în toate etapele aplicării rezoluției. Ministrul de externe irakian, Tariq Aziz, era așteptat să sosească la O.N.U. în cursul zilei de marți.

În fine, în suita eforturilor diplomatice, angajate pînă la închiderea ediției noastre, mai menționăm că, duminica trecută, a sosit la Teheran echipa de experți tehnici ai Națiunilor Unite, care are sarcina de a analiza situația prizonierilor irakieni deținuți în Iran. În zilele următoare, misiunea O.N.U., condusă de general-locotenent Martin Vadset, se va deplasa în Irak. Ulterior, experții O.N.U. vor elabora un raport pe care îl vor prezenta lui Perez de Cuellar la începutul lunii august și, apoi, Consiliului de Securitate, precum și celor două state beligerante.

Evenimentele complexe din viața internațională demonstrează, în mod clar, că însănătoșirea întregului climat politic actual, reluarea cursului spre destindere și conlucrare între națiuni pot fi realizate printr-o promovare stăruitoare a căii dialogului, conjugată cu renunțarea completă la folosirea forței ori amenințării cu forța în relațiile internaționale.

Recurgerea la arme în încercarea de rezolvare a diferendelor dintre state se dovedește deosebit de gravă și de primejdioasă. Statisticile O.N.U. relevă că, în perioada postbelică, au avut loc circa 150 de conflicte regionale, iar peste 80 de țări au fost antrenate în ostilități militare. Tributul acestor războaie, zise locale, este extrem de ridicat : peste 20 de milioane de oameni și-au pierdut viața, mai mult de 12 milioane au devenit refugiați de război, pagubele materiale fiind greu de calculat. În același interval de timp, omenirea nu a cunoscut decît 26 de zile complet senine, fără războaie. Se estimează, de asemenea, că numărul persoanelor ucise în conflictele militare întrece cu mult pe cel al victimelor tuturor marilor calamități naturale luate la un loc. Astfel, într-un raport al Crucii Roșii Internaționale se arată că, în anii '70, inundațiile, ciclonele tropicale, seceta, cutremurele de pămînt, alte catastrofe naturale au făcut anual, în medie, 143 000 de victime omenești, în vreme ce războaiele așa-zis locale au ucis 587 000 de oameni pe an.

După cum sublinia, în repetate rînduri, tovarășul Nicolae Ceaușescu, trebuie pornit de la realitatea că existența unor conflicte în diferite zone duce la înrăutățirea continuă a situației internaționale. Departe de a rămîne izolate, asemenea tensiuni comportă riscul internaționalizării, al extinderii ariei lor de acțiune. Desigur, războaiele locale aduc cele mai mari pierderi popoarelor direct antrenate în conflictul armat, dar ele provoacă, totodată, îngrijorarea tuturor statelor, prin gravele implicații pe care le au asupra securității și păcii generale.

Trebuie, ca atare, să se renunțe la poziția perimată, infirmată de fapte, potrivit căreia calea militară ar soluționa diferendele dintre state. Situația reală probează că, dimpotrivă, recurgerea la arme nu a rezolvat nici una din problemele în litigiu, ci le-a complicat și mai mult, ducîndu-le pînă la punctul de fierbere. Este nevoie, deci, de o abordare radical nouă, care să excludă forța armelor și să promoveze, cu îndrăzneală și răspundere, mijloacele politice de reglementare a problemelor în dispută.

Încă de la izbucnirea ostilităților din Zona Golfului, în septembrie 1980, țara noastră s-a pronunțat, în mod statornic, pentru încetarea luptelor, manifestîndu-și, totodată, îngrijorarea față de prelungirea conflictului. România socialistă a făcut stăruitoare apeluri pentru oprirea acestui război în care, potrivit unor estimări, și-au pierdut viața mai mult de un milion de persoane, pagubele materiale fiind apreciate la peste 160 miliarde dolari, aceasta afectînd foarte grav progresul economico-social al celor două țări. În toți cei aproape opt ani de cînd durează conflictul, România s-a pronunțat neabătut și a lansat repetate îndemnuri pentru reconciliere, pentru inițierea de tratative, astfel ca problemele litigioase dintre Iran și Irak să fie discutate și soluționate pe cale pașnică de țările în cauză. Această poziție principială și constructivă, înscrisă în documente de partid și de stat privind politica externă a țării noastre, a fost exprimată în cadrul întîlnirilor cu reprezentanți ai ambelor state beligerante, la Națiunile Unite și în alte organisme internaționale.

Consecventă principiilor sale, România își exprimă încrederea că se va acționa într-o atmosferă de stimă și încredere, dîndu-se curs rezoluției 598, astfel încît să se pună capăt definitiv ostilităților militare, iar eforturile să se concentreze spre începerea de tratative, punîndu-se mai presus de orice interesele fundamentale ale celor două popoare, ale păcii și securității internaționale.

O asemenea abordare, favorabilă ambelor state, cauzei generale a păcii, devine și mai posibilă în actualele condiții, noile decizii politice putînd conduce la reglementarea pașnică a conflictului, asigurînd, totodată, consistența necesară eforturilor consacrate aplicării rezoluției 598.

Actualele demersuri au în vedere depășirea unei situații complexe și dificile, împovărate de numeroase probleme care s-au acumulat în cei aproape opt ani de ostilități militare. De aici, încă un argument puternic pentru autoreținere și moderație, pentru abținerea de la orice act care ar complica misiunea politico-diplomatică și ar împinge lucrurile spre impas.

Întreaga opinie publică mondială, Națiunile Unite, celelalte organisme internaționale sprijină cursul spre pace și securitate în Zona Golfului, iar acest factor deosebit de favorabil și încurajator trebuie folosit din plin.

Ștefan Cârjă

în această săptămînă...

Roma. Plenara C.C. al P.C. Italian

În cadrul Plenarei Comitetului Central și Comisiei Centrale de Control ale Partidului Comunist Italian, secretarul general al P.C.I., Achile Occhetto, a prezentat raportul „Pregătirile pentru Congresul al XVIII-lea al P.C.I.", ce va avea loc la începutul anului viitor. În raport se acordă o atenție importantă problemelor internaționale. În ultimii ani, a arătat raportorul, a început o nouă etapă constructivă în relațiile dintre S.U.A. și U.R.S.S., dintre Est și Vest. „Dacă există dorința ca după acordurile încheiate să urmeze altele, îndeosebi în domeniul reducerii echilibrate a armamentelor convenționale din Europa, atunci trebuie să consolidăm această etapă". Acordurile dintre Reagan și Gorbaciov trebuie să fie urmate de fapte concrete, a arătat secretarul general al P.C.I.

Referindu-se la societatea italiană actuală, vorbitorul a subliniat că „mulți oameni trăiesc tot mai rău. Se adîncesc contrastele și inechitatea, nemulțumirea, suferințele și intoleranța, profunda îngrijorare. Iar, aceasta se manifestă nu numai în rîndul celor obidiți, ci și în rîndul păturilor largi sociale ale celor mai avuți".

Vorbitorul a subliniat importanța creșterii rolului social și politic al oamenilor muncii, ca o condiție principală pentru înnoirea țării. Pentru aceasta este nevoie să fie depistate la timp mutațiile sociale determinate de dezvoltare tehnologică și de dezvoltarea conștiinței.

Partea finală a raportului a fost consacrată problemelor interne de partid. „Astăzi, problema constă în aceea că partidul trebuie să fie în stare să poarte dialogul cu societatea, să depisteze mutațiile și nevoile acesteia" — a arătat vorbitorul. Problemele actuale reclamă o nouă modalitate de a conduce, extinderea rolului conducător, a luptei împotriva rutinei și birocrației, a subliniat A. Occhetto.

În raport au fost, de asemenea, analizate probleme ale sindicatelor, mișcării de femei și de tineret, legăturilor acestora cu P.C.I.

O nouă rundă de negocieri greco-americane

La Atena a început, luni, o nouă rundă a negocierilor privind viitorul statut al bazelor militare americane de pe teritoriul Greciei. A 8-a de la începutul tratativelor dintre cele două părți, în noiembrie 1987, actuala rundă este, totodată, prima după ce, la 13 iulie, guvernul elen a notificat părții americane hotărîrea sa de a anula acordul de cooperare economică și de apărare în vigoare, valabil pînă la sfîrșitul anului în curs. Procedural vorbind, aceasta înseamnă că, în cazul în care nu se va realiza un nou acord, S.U.A. vor dispune, începînd de la 1 ianuarie 1989, de un termen de 17 luni pentru desființarea celor patru mari baze militare și circa 17 instalații auxiliare deținute pe solul elen.

Pînă acum, negocierile dintre cele două părți s-au desfășurat fără rezultate concrete, palpabile, asupra principalelor probleme discutate continuînd să se manifeste divergențe. În plus, ele se află, permanent, sub impactul unor puternice cereri ale opiniei publice elene privind încetarea prezenței militare americane și, în consecință, retragerea bazelor. Sîmbătă, în cursul unei întrevederi cu James MacGovern, subsecretar american pentru problemele apărării, premierul Andreas Papandreu a reafirmat — potrivit agențiilor de presă — că un eventual nou acord asupra bazelor va depinde, în ultimă instanță, de decizia poporului, căruia îi va fi prezentat, spre aprobare, în cadrul unui referendum. Întrevederea, deci, axată pe „probleme bilaterale și de ordin regional", după cum s-a precizat, nu a dus la depășirea unor importante deosebiri de păreri între cele două părți. De mai multe ori, pînă acum, guvernul grec a arătat că orice nou acord, solicitat de S.U.A., va trebui să corespundă „intereselor naționale majore ale țării" ; totodată, el a arătat că actualele negocieri trebuie purtate „pornind de la zero, ca și cum niciodată nu ar fi existat baze americane pe teritoriul Greciei". Poziție evidențiată, se subliniază, de hotărîrea guvernului de a nu prelungi acordul în vigoare, încheiat în 1983 și valabil pentru cinci ani, ca și de decizia sa de a supune orice eventuală nouă înțelegere aprobării unui referendum.

În atare condiții, se anticipa ca puțin probabilă realizarea unor progrese substanțiale la negocierile inițiate luni. Recent, de altfel, purtătorul de cuvînt al guvernului elen declara că negocierea unui nou acord va fi „un proces dificil și de durată", cu perspective încă incerte deocamdată.

ATLANTA

Platforma electorală a Partidului Democrat

4 162 delegați, desemnați în alegerile preliminare și reuniți în Omni Coliseum din Atlanta, statul Georgia, l-au desemnat în unanimitate pe Michael Dukakis, guvernatorul statului Massachusetts, drept candidat al Partidului Democrat la alegerile prezidențiale din noiembrie. Coechipierul său — senatorul texan Lloyd Bentsen. Platforma electorală a partidului este cea mai scurtă din ultimii 50 de ani și prezintă o serie de particularități.

Indiferent cum va evolua situația în acest an electoral, a 40-a Convenție națională a Partidului Democrat are șanse să rămînă un punct de reper pentru acest partid din mai multe motive. Și cu alte prilejuri au ajuns să se înfrunte, pînă în această fază a procesului electoral, mai mulți pretendenți la învestitură ; nu mai departe de 1980, Jimmy Carter și Edward Kennedy s-au reconciliat abia la Convenție. Dar, în acest an, unul din cei doi pretendenți a fost reverendul de culoare Jesse Jackson, iar faptul că a obținut aproape șapte milioane de voturi (doar cu două milioane mai puțin decît Michael Dukakis), un mare număr dintre ele aparținînd albilor, l-a transformat într-unul din liderii democrați cei mai importanți ai momentului. Evident, există un hiatus între acest fenomen și un altul de ansamblu și mai complex, al neacceptării la nivel general-american a candidaturii sale ; sentimentele rasiste sînt încă puternice. Aceasta a făcut ca Jesse Jackson să nu fie desemnat candidat la vicepreședinție. Dar, într-o întrunire premergătoare Convenției, Dukakis și Jackson au hotărît să lupte împreună pentru țelul comun : „Vreau ca Jesse Jackson să joace un rol important în această campanie", declara Dukakis.

Al doilea aspect major constă în aceea că această „întîlnire pentru unitate" a fost preludiul unei Convenții în care unitatea a fost cuvîntul de ordine. Practic, de două decenii, partidul nu s-a prezentat atît de unit la o Convenție, motivul fiind în mod prioritar acela că „un presentiment politic" le dă democraților impresia posibilității recîștigării, în acest an, a Casei Albe.

Un al treilea aspect are în vedere reafirmarea „axei Massachusetts-Texas", care a dat cîștig democraților în 1960 (prin Kennedy și Johnson — fostul vicepreședinte Jimmy Carter l-a comparat, de altfel, pe Dukakis, nu fără temei, cu J.F. Kennedy), tot în condițiile candidaturii unui vicepreședinte republican. Aceasta înseamnă, ca și atunci, un echilibru geografic, pe de o parte (realizat însă și la alte alegeri), dar, pe de altă parte, și un echilibru politic. Michael Dukakis este considerat un „reformist pragmatic", cu poziții în mare măsură situate la centru (în Europa occidentală, sînt de părere unii observatori, el ar fi etichetat drept social-democrat) ; senatorul Lloyd Bentsen este vizibil mai conservator, ba chiar în multe probleme se situează mai aproape de candidatul republican decît de cel democrat. Dar tocmai acest aspect i-ar putea aduce multe voturi din statele din sud, în general mai conservatoare.

În sfîrșit, prin desemnarea guvernatorului Michael Dukakis drept candidat la președinție, apare în prima scenă politică o nouă generație de politicieni, întîia care nu a participat la luptele celui de-al doilea război mondial și care, în mod firesc, analizează și înțelege raporturile intraamericane și ale Americii cu lumea într-o măsură diferit de cei care au cunoscut fie Depresiunea, fie războiul. Saltul poate fi de mare importanță în perspectiva politicii deceniului viitor.

Pînă atunci, democrații sînt nemulțumiți, deocamdată, de ceea ce întreprinde Administrația republicană și propun o serie de schimbări. Temele acestea au fost subliniate chiar din discursul principal, din prima zi, rostit de Ann Richards, trezorierul democrat al statului Texas. Politica Administrației republicane —a spus Richards — a divizat țara, deoarece deviza ei a fost „desparte și cucerește" ; „în cei opt ani, conducerea republicană nu a arătat nici cel mai mic interes în vreun lucru ce îi preocupă pe democrați". Problemele s-au acumulat în America de astăzi, a continuat Ann Richards. Flagelul drogurilor bîntuie în toate orașele, cu participarea unor forțe de ordine corupte ; nu există șanse egale și locuri de muncă suficiente ; programele sociale au fost reduse sau desființate ; „nu există oraș mare în America în care să nu poți vedea oameni lipsiți de adăpost, stînd alături de vreo pancartă pe care scrie «sînt gata să lucrez doar pentru mîncare»". Sub actuala Administrație — era de părere vorbitoarea — „ne-am dirijat resursele să facem din țară un colos militar... Datoria acestei națiuni e mai mare ca oricînd în istoria noastră. Am luptat într-un război mondial cu o datorie mai mică decît cea produsă de republicani în opt ani" ; dar sumele cheltuite pe înarmările excesive n-au dus la nimic, „pentru că atunci cînd Pentagonul îmbogățește un grup de escroci (aluzie la scandalul de corupție și fraudă, despre care revista noastră a relatat în ultimele trei numere — n.n.), America nu e mai puternică". Toate acestea pot fi schimbate în noiembrie, încît anul constituie „un moment crucial în istoria americană", a continuat Ann Richards. „Mai sînt o sută de zile pînă la sfîrșitul perioadei Reagan".

Echipa democraților pentru prezidențiale : Michael Dukakis și Lloyd Bentsen

Schimbarea pe care o propun democrații este detaliată în **platforma electorală** adoptată de Convenție — și ea cu caracteristicile ei : este un document relativ scurt (cu mult mai redus decît în urmă cu patru ani) și mai moderat ; evită să facă promisiuni greu de îndeplinit ; evită idei existente în trecut, dar etichetate ca „liberale" ; se ghidează, în general, după opțiunile candidatului, dar, cum rareori s-a întîmplat în trecut, reia, într-o formă sau alta, și opțiunile altor lideri sau oameni politici, inclusiv dintre candidații nenorocoși ai anului, ceea ce îl face să fie o emanație a aproape tuturor tendințelor (începînd chiar cu titlul său : „Restabilirea competenței și speranței" — primul termen este caracteristic discursurilor lui Dukakis, al doilea — discursurilor lui Jackson) ; documentul seamănă, ca formă și absență a unor stipulații prea detaliate, cu modul în care republicanii își alcătuiesc platforma electorală, ceea ce, pe de o parte, poate fi înțeles drept o tactică pentru succes, și, pe de altă parte, poate face campania electorală și mai strînsă ; în sfîrșit, tot pentru obținerea unității, Convenția a decis să introducă în proiectul inițial nouă amendamente reprezentînd poziții susținute de Jackson.

Democrații se pronunță pentru o creștere economică fără inflație, în toate zonele federației, mai multe locuri de muncă, salariu minim garantat și programe de reciclare ; pentru înlăturarea anilor „de iresponsabilitate fiscală și violență economică împotriva săracilor și muncitorilor", politici care „au transformat țara în cel mai mare datornic al lumii, au ipotecat viitorul copiilor noștri triplînd datoria națională, au împiedicat tinerele familii să-și poată cumpăra o casă, au permis creșterea sărăciei și a celor fără adăpost rămași pe străzile Americii, au redus puterea de cumpărare a celor ce muncesc și au provocat declinul bazei noastre industriale, a resurselor naturale și minieritului" (Platforma democrată nu spune însă în ce mod poate fi atinsă „responsabilitatea fiscală" pentru care se pronunță). Democrații se mai pronunță pentru „mai mult comerț, un comerț echitabil" (ideile aparțin lui Dukakis, dar și lui Richard Gephardt, fost candidat la învestitură) și pentru îmbunătățirea competitivității produselor americane ; împotriva valului de înghițiri de firme și crearea de mari „corporații iresponsabile" și pentru revigorarea legilor antitrust ; pentru îmbunătățirea educației, căreia să i se acorde „cea mai înaltă prioritate". „Sîntem de părere că drogurile ilegale înseamnă o directă amenințare pentru securitatea națiunii noastre, de la un țărm la altul, întrucît se răspîndesc în preajma noastră, în școli, locuințe, așezări mari și mici ; de aceea, orice brat sau agenție a guvernului, la nivel federal, statal și local — incluzînd orice efort necesar și util, fie el diplomatic, militar, educațional, medical sau vizînd constrîngerea legală — trebuie mobilizat pentru a opri atît traficul internațional, cît și cererea internă ; iar legalizarea drogurilor ilicite n-ar reprezenta decît o capitulare tragică într-un război pe care intenționăm să-l cîștigăm". Platforma se pronunță pentru adoptarea amendamentului constituțional privind drepturile egale ale femeilor, pentru întărirea drepturilor civice ale populației de culoare și ale minorităților (acestea vor juca un rol major în deznodămîntul alegerilor), pentru oprirea crizei locuințelor din anii '80 („o criză care a lăsat țara zdrobită de un val în creștere al celor fără locuințe, fără precedent de la Marea Depresiune"). Programul democrat se referă la probleme de poluare ; la necesitatea unei politici energetice coerente, pentru asigurarea securității țării ; la eliminarea corupției din ramura executivă federală ș.a.

În plan extern, termenii utilizați în

platforma democraților par a fi destinați să elimine părerea că politica lor va fi șubredă. Astfel, în domeniul politicii militare, în ciuda unor deosebiri față de republicani, se insistă pe o menținere a forței americane, în document existînd poziții controversate : se cer „bugete militare mai stabile" și o angajare a aliaților la a-și asuma mai mari responsabilități și costuri ; dar „o forță stabilă nucleară de descurajare" va fi menținută ; se sprijină Tratatul I.N.F. și se speră în acorduri de reducere ale rachetelor strategice și a forțelor convenționale ; se cere interzicerea armelor chimice și spațiale (Michael Dukakis, se știe, s-a pronunțat împotriva proiectului S.D.I., pe care îl consideră „risipitor și inutil" ; Dukakis pare să renunțe și la rachetele „MX" și „Midgetman", dar ar continua programele bombardierului „Stealth", al submarinului „Trident" și al rachetelor „Cruise"). Platforma se pronunță pentru negocieri care să ducă la pacea și securitatea promise conform acordurilor de la Camp David (în Orientul Mijlociu) și planului Arias (în America Centrală). (Michael Dukakis a declarat că va sista ajutorul către forțele „contras" ; coechipierul său însă dorește să-l continue). Despre regimul de apartheid din Africa de Sud, platforma spune că este „represiv", încît „trebuie să se pună capăt politicii eșuate de angajare constructivă (promovată în ultimii ani de republicani — n.n.), să se declare Africa de Sud un stat terorist, să se impună sancțiuni cuprinzătoare asupra economiei ei, să se ceară comunității internaționale să participe la aceste acțiuni și să se fixeze o dată sigură la care corporațiile americane să părăsească Africa de Sud".

„Pe scurt — se spune în încheierea platformei —, democrații cred că a sosit vremea schimbării și ca America să meargă din nou înainte — să se îndepărteze de vremea în care atît de mulți din copiii ei n-au avut locuințe și au fost înfometați și să investească într-o perioadă de speranță și propășire".

Cîte din stipulațiile acestei platforme vor fi traduse în practică, în eventualitatea victoriei, este dificil de spus. În primul rînd, deoarece multe depind de evoluțiile ce pot fi defavorabile partidului și pot impune măsuri care acum nu sînt menționate. În al doilea rînd, deoarece, de regulă, o platformă electorală este lăsată de o parte, treptat și în timp, de candidatul victorios. Iar în al treilea rînd, deoarece nu toate opțiunile menționate sînt, exact în acești termeni, și ale lui Michael Dukakis.

Acceptînd investitura, candidatul Dukakis a rostit la încheierea Convenției un discurs în care, fără să ofere detalii, a insistat pe „spiritul de inventivitate și îndrăzneală" ce ar domina eventuala sa președinție. Urmează o campanie electorală dificilă, în care Dukakis și Bentsen vor lăsa de o parte diferențele dintre ei, în scopul recuceririi Casei Albe. Dintr-o mulțime de motive, alegerile vor fi, se pare, foarte strînse. Convenția republicanilor se va desfășura peste trei săptămîni.

Stelian Țurlea

BANGKOK

Al 15-lea scrutin general

După pregătiri de aproape trei luni și o intensă campanie electorală, duminică, 24 iulie, în Thailanda au avut loc alegeri generale anticipate. Așa cum se prevedea înainte de scrutin, nici una din formațiunile politice participante nu a obținut majoritatea. În consecință, un nou guvern de coaliție va fi format la Bangkok.

Aproximativ 27 de milioane de cetățeni thailandezi cu drept de vot au fost chemați să-și exprime opțiunile față de cei 3 606 candidați, reprezentînd 16 partide politice. Participarea la scrutin a fost relativ ridicată — 63,36 la sută, față de 61,43 la sută, în alegerile anterioare, din 1986.

Organizată înainte de termen, recenta consultare electorală a avut loc în urma deciziei luate la 29 aprilie, anul acesta, de guvern, de a dizolva parlamentul și a se proceda la noi alegeri (pt. amănunte vezi „Lumea" nr. 20 și 28/1988).

Analizînd condițiile specifice din Thailanda, ca și evoluțiile din ultimii ani în acest stat al sud-estului Asiei, comentatorii din Bangkok au apreciat scrutinul din 24 iulie ca un eveniment destinat a fi un pas distinct pe calea consolidării sistemului monarhiei constituționale, care a înlocuit, în 1932, monarhia absolută, în Thailanda. Astfel, într-un comentariu al agenției „China Nouă" se constată că, după 1932, puterea de stat — odinioară deținută în exclusivitate de suveran — a fost împărțită cu trei mari componente : guvernul, serviciile administrației civile și forțele armate. Drept urmare, — considera agenția citată — în perioada următoare revoluției din 1932, s-a asistat la un proces de experimentare, în diverse forme, a democrației parlamentare de tip occidental, formele unicamerale și bicamerale alternînd, fără a se ajunge la „grefă" deplină pe un sistem bazat, vreme de secole, pe controlul centralizat total al monarhului. Rezultatul l-au reprezentat regimurile axate pe lideri cu puternică personalitate, avînd sprijinul militarilor thailandezi — apreciază agenția, remarcînd că, încadrîndu-se unei asemenea trăsături a politicii thailandeze, conducătorii guvernelor au fost, de obicei, aleși din rîndul forțelor armate regale. Totodată, sînt evocate desele intervenții ale militarilor pe scena politică thailandeză. În ultimii opt ani, două încercări de lovitură de stat militară au eșuat datorită influenței crescînde a forțelor susținătoare ale prerogativelor puterii civile. Astfel încît, unele evaluări în legătură cu o posibilă intervenție militară în viața politică, după dizolvarea Camerei Reprezentanților, la 29 aprilie, anul acesta, nu au avut decît un ecou restrîns. Oricum, ele n-au influențat activitatea celor 16 partide politice, care s-au lansat în cursa electorală pentru cele 357 locuri parlamentare disputate, cu zece mai mult decît la alegerile, tot anticipate, din 1986.

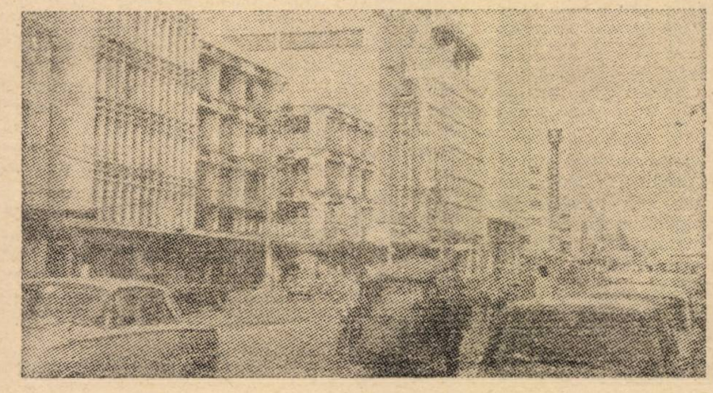

Imagine din Bangkok, capitala Thailandei

Nici unui partid nu i s-a prevăzut că va cîștiga majoritatea în viitorul for legislativ. Principalul motiv pentru o asemenea evaluare : divizările, mai puternice decît încercările de realiniere și regrupare a diverselor forțe politice. De pildă, chiar înainte de dizolvarea parlamentului, o serie de partide din opoziție au încercat să formeze o grupare capabilă să se confrunte cu puternicele formațiuni din coaliția guvernamentală, a premierului Prem Tinsulanonda. Dar asemenea tentative s-au dovedit, în cele din urmă, sortite eșecului.

Pe de altă parte, în cadrul coaliției guvernamentale s-au produs unele disensiuni, îndeosebi în rîndurile importantului Partid Democrat, din care s-au desprins un număr de membri, care au constituit așa-numitul „Grup 10 ianuarie", care, ulterior, a format Partidul Prachachon. Aceasta a afectat popularitatea democraților, principala formațiune a fostei majorități parlamentare.

Rezultatele recentelor alegeri au fost edificatoare pentru felul în care frămîntările, diferitele evoluții traversate de partidele thailandeze s-au răsfrînt asupra opțiunii electoratului.

Anunțînd rezultatele oficiale ale alegerilor generale anticipate din 24 iulie — care au reprezentat al 15-lea scrutin legislativ, organizat în Thailanda, după 1932 —, ministrul de interne, Prachuab Suntrengkoon, a confirmat că nici unul dintre partide nu a cîștigat majoritatea absolută. Cele mai multe mandate — 87 (un plus de 23) — au fost obținute de una din componentele fostei coaliții guvernamentale — Partidul Chart Thai. Numărul locurilor de care dispune Partidul Democrat în noul for legislativ este de 48 (față de 100, cît avea înainte). Prachachon Party — întemeiat de „Grupul 10 ianuarie", dizident din Partidul Democrat — a obținut 19 locuri. Alte două partide, al Acțiunii Sociale și Rassadorn, și-au adjudecat 54 și, respectiv, 21 de mandate, cîștigînd în plus 4, respectiv, 3 locuri. De asemenea, o formațiune nouă, Palang Dharma, dispune de 14 locuri.

Numărul mandatelor principalului exponent al fostelor forțe de opoziție — Prachakorn Thai — a crescut de la 24 la 31, iar alt partid de opoziție, Ruam Thai, a urcat de la 19 la 35.

Deoarece nici unul dintre partide nu dispune, în noua Cameră a Reprezentanților, de un număr suficient de locuri, care să-i asigure majoritatea, deci, posibilitatea de a forma, singur, guvernul, noul cabinet va fi, ca și precedentul, o coaliție. Procesul formării sale urmează să se încheie în 15 zile de la alegerile generale.

Liana Enescu

ORIENTUL MIJLOCIU

Revolta palestiniană în contextul conflictului regional

În tematica principalelor ziare israeliene, un subiect comun îl constituie în aceste zile revolta palestiniană din teritoriile ocupate și implicațiile ei în contextul actual al conflictului din Orientul Mijlociu. Ziarele își exprimă, aproape unanim, îngrijorarea cu privire la continuarea „Intifadei" (revolta palestiniană), existînd părerea că aceasta nu numai că nu va înceta într-un viitor apropiat, dar ea are perspective certe să se perpetueze și în cursul anului viitor dacă nu se vor găsi, pînă atunci, soluțiile politice pentru a se ajunge la o înțelegere. În această ordine de idei, influentul cotidian „Maariv" considera că a lăsa întreaga problemă pe seama armatei, așa cum se întîmplă în momentul de față, constituie o eroare gravă a guvernului, care nu arată o disponibilitate clară de a se implica în direcția unei rezolvări politice.

Forțele armate israeliene întreprind frecvente acțiuni de reprimare a populației palestiniene din teritoriile arabe ocupate

Revolta palestiniană constituie nu numai unul din subiectele cotidiene ale presei israeliene, ea preocupă, în egală măsură, cercuri largi ale opiniei publice din această țară și, fără îndoială, va juca un rol important în campania electorală pentru desemnarea, în toamnă, a unui nou parlament, forțele politice avînd să se înfrunte tocmai pe această temă.

În cele șapte luni și jumătate ce au trecut de la declanșarea sa, revolta palestiniană a creat probleme serioase Israelului din punct de vedere militar, politic, economic, social și moral. Pentru a face față situației, efectivele militare obișnuite din teritoriile ocupate au fost mărite de zece ori (de la 1 500 de oameni la 15 000), rezerviștii, care erau chemați pînă acum la o perioadă de instruire anuală de 40 de zile, efectuează, în prezent, 60 de zile de serviciu sub arme ; ministerul apărării a fost nevoit să ceară acordarea unei sume de 250 milioane shekeli pentru a acoperi cheltuielile suplimentare determinate de „Intifada". În afara cheltuielilor „directe" (de ordin militar), ce se ridică la 200 milioane dolari, Israelul a înregistrat cheltuieli „indirecte" de 800 milioane dolari, sumă ce include reducerea producției industriale datorită chemării sub arme a unor rezerviști, pierderile dintr-o serie de sectoare ce foloseau mînă de lucru din teritoriile ocupate, reducerea numărului turiștilor străini, ca urmare a climatului de încordare ce domnește îndeosebi la Ierusalim — punctul central al programului vizitatorilor de peste hotare.

Încercarea de a înăbuși revolta prin forța armelor, represiunile împotriva celor un milion și jumătate de palestinieni din teritoriile ocupate au avut darul să erodeze, tot mai mult, creditul moral al Israelului pe plan mondial, secvențele transmise zilnic de posturile de televiziune occidentale înfățișînd acțiuni brutale de reprimare a palestinienilor de către forțele armate israeliene, sensibilizînd profund opinia publică. De altfel, înseși cifrele date publicității de autoritățile militare israeliene (de la 8 decembrie 1987 la 20 iulie 1988) cu privire la represiunile întreprinse, sînt elocvente : 211 palestinieni uciși, 8670 arestați, din care se mai află astăzi în detenție 5 600.

În ciuda acțiunilor autorităților militare, revolta palestiniană crește în intensitate : „războiul pietrelor" continuă, grevele cu caracter general se țin lanț, locuitorii teritoriilor ocupate refuză să plătească impozitele. Revolta se întinde acum, cuprinzînd mase tot mai largi de pe malul vestic al Iordanului și din Gaza. La Ierusalim, unde în partea de est, arabă, a orașului locuiesc circa 150 000 de palestinieni — zonă oarecum mai liniștită pînă de curînd — situația a devenit extrem de încordată săptămîna trecută cînd, pentru prima oară, a fost ucis aici un palestinian (un tînăr elev creștin) de un glonte tras dintr-o pușcă automată M-16, din dotarea armatei israeliene.

Cum duminica trecută, începutul festivităților musulmane de Id el-Adha (zilele sacrificiului) a coincis cu ziua de doliu din 9 a lunii ebraice Av, cînd se comemorează dărîmarea de către babilonieni și apoi de romani a templelor lui Solomon și Herod, autoritățile au fost nevoite să mobilizeze 1200 de polițiști și militari pentru a preîntîmpina eventualele ciocniri din locurile sfinte ale celor două religii (zidul plîngerii și Haram el Sharif — esplanada unde se află marile moschei Al Aksa și Omar) situate în imediată apropiere unele de altele. Forțele de ordine au trebuit să facă față în acea zi, în mod deosebit, unor manifestații ale extremiștilor religioși evrei, care încercau să pătrundă pe esplanada Haram el Sharif, perimetru prezumtiv unde s-ar fi aflat, în antichitate, templele ebraice, loc ocupat acum de cele două moschei musulmane, ridicate în primul secol al cuceririi arabe, cu 1300 de ani în urmă, considerate de întreaga lume islamică la fel de importante ca punctul de pelerinaj de la Mecca.

În același timp, armata israeliană a blocat căile de acces din Cisiordania spre Ierusalim pentru a împiedica pe locuitorii din acest teritoriu ocupat să se alăture credincioșilor care aniversau „zilele sacrificiului" în „orașul sfînt". Mișcarea de protest palestiniană a continuat să se desfășoare pe întregul cuprins al teritoriilor ocupate — pe malul vestic al Iordanului și în Gaza — înregistrîndu-se noi ciocniri între manifestanți și militari israelieni care au folosit, și de această dată, grenade cu gaze lacrimogene și gloanțe de cauciuc pentru reprimarea palestinienilor ce aruncau cu pietre și sticle incendiare. La Bethleem, oraș cu populație palestiniană preponderent creștină, din imediata apropiere a Ierusalimului, greva generală a locuitorilor a fost totală, înregistrîndu-se și aici incidente între manifestanți și militarii israelieni.

Continuarea revoltei populației palestiniene din teritoriile ocupate — care se bucură după cum se știe de sprijinul statelor arabe, în conformitate cu hotărîrile recentei reuniuni la nivel înalt de la Alger — se înscrie, tot mai mult, în contextul general al conflictului din Orientul Mijlociu, căruia pînă acum nu s-a reușit să i se găsească o rezolvare globală.

Cercurile militare israeliene sînt îngrijorate, în prezent, de noile dezvoltări ale situației din zonă, încetarea probabilă a războiului din Golf constituind pentru ele un motiv de neliniște. În ultimii ani, strategia militară israeliană s-a bazat, într-o măsură deloc neglijabilă, pe desfășurarea conflictului din Golf, care ținea ocupată o importantă forță militară arabă reprezentată în speță de Irak. Siria a continuat, la rîndul ei, să-și modernizeze forțele armate. „Afacerea secolului" însumînd 30 de miliarde de dolari, perfectată recent între guvernele de la Londra și Riad, va dota Arabia Saudită cu 125 de avioane de luptă de producție britanică, dintre care 75 din ultramodernul tip „Tornado". O coaliție militară arabă, de la Golf la Mediterană, este considerată, de cercurile militare israeliene, extrem de primejdioasă, chiar dacă ea este de domeniul improbabilului. Într-o declarație făcută săptămîna trecută, ministrul israelian al apărării, Yitzhak Rabin, ținea să afirme că un nou război în Orientul Mijlociu „va fi foarte dureros și costisitor și tocmai pentru aceasta Israelul va căuta pe toate căile să-l împiedice", ținînd însă să adauge că, după opinia sa, „dacă se va produce, sîntem convinși că vom triumfa"

În actualele condiții se impune, mai mult decît oricînd, o atitudine rațională din partea tuturor celor implicați în conflict, pentru a se găsi căile eficiente spre a triumfa o soluționare globală, justă și acceptabilă a situației din Orientul Mijlociu. Calea cea mai sigură în această direcție o constituie — după opinia aproape unanimă pe plan mondial — organizarea Conferinței internaționale pentru pace în Orientul Mijlociu, sub egida O.N.U., cu participarea tuturor părților interesate, inclusiv a O.E.P., reprezentant unic și legitim al poporului palestinian, și a Israelului. În acest context s-ar putea rezolva, desigur, și problema palestiniană, ca și alte probleme litigioase, deschizîndu-se, astfel, drumul unei păci trainice, de care să se bucure, în mod egal, toate popoarele din această frămîntată regiune a globului.

Crăciun Ionescu

STOCKHOLM

În pregătirea unei toamne electorale

Peste cîteva săptămîni, la 18 septembrie, electoratul suedez va fi chemat în fața urnelor, în vederea alegerilor generale. Acestea vor constitui, deopotrivă, un test pentru premierul Ingvar Carlsson, care se va confrunta, pentru prima dată, cu opțiunea alegătorilor.

După cum se știe, Ingvar Carlsson — care este și președinte al Partidului Muncitoresc Social-Democrat, de guvernămînt — a fost desemnat în funcția de prim-ministru al Suediei în anul 1986, în urma asasinării lui Olof Palme. Chiar de la preluarea mandatului său, Ingvar Carlsson s-a afirmat ca o prezență activă pe scena politică a țării. După cum consideră observatorii politici, în cei doi ani care au trecut de la numirea sa, el s-a dovedit a fi un „politician pragmatic".

Preluînd componența cabinetului Palme, Ingvar Carlsson a continuat linia politică a predecesorului său, atît pe plan intern, cît și extern. Desigur, aceasta a favorizat un climat de încredere în guvern și în primul ministru. Premierul suedez a urmărit aplicarea în continuare a măsurilor menite să ducă la diminuarea ratei șomajului. Este de remarcat faptul că în prezent, în Suedia, rata șomajului se ridică la numai 1,8 la sută, față de media de opt la sută, cît se înregistrează în celelalte țări ale O.E.C.D. Un comentariu, publicat, recent, în cotidianul britanic „Financial Times", cita o declarație a primului ministru, în care acesta afirma că „rezolvarea șomajului de masă trebuie să constituie cea mai importantă problemă politică". Referindu-se la situația din celelalte țări vest-europene, Ingvar Carlsson declara: „Dacă i-aș putea influența pe colegii mei socialiști din Europa occidentală, atunci cred că am putea face din șomaj subiectul primordial".Relevînd că milioane de persoane sînt afectate de șomaj în Europa occidentală, el a apreciat că aceasta „reprezintă o uriașă risipă de resurse umane și materiale". S-a avut în vedere, de asemenea, reducerea deficitului de plăți cu care se confruntă economia suedeză, precum și diminuarea ratei inflației, care, potrivit ultimelor estimări, va atinge 8,8 la sută în cursul acestui an.

Pe plan extern, guvernul condus de Ingvar Carlsson a promovat — în cadrul conceptului suedez de neutralitate activă — o atitudine fermă în direcția dezarmării și destinderii internaționale. Premierul suedez a afirmat, în repetate rînduri, dorința țării sale de creare a unei zone denuclearizate în nordul Europei și de întărire a securității și încrederii între state. Îmbunătățirea relațiilor Est-Vest și reconsiderarea raporturilor Nord-Sud, situația din America Centrală, criza din Orientul Mijlociu s-au numărat, și ele, printre problemele prioritare de pe agenda externă a primului ministru suedez. Este cunoscută și poziția anti-apartheid a cabinetului Carlsson. În acest sens, s-a adoptat o lege privind instituirea unui boicot comercial unilateral față de regimul de la Pretoria.

În ceea ce privește problema aderării Suediei la C.E.E,. turneul întreprins de curînd de Ingvar Carlsson, în cîteva capitale europene, a fost edificator. Deși, în Suedia, conform unor sondaje efectuate de publicația „Dagens Industri", există mulți industriași care se pronunță în favoarea cooptării Suediei în Piața comună, primul ministru Ingvar Carlsson a declarat că țara sa nu va cere intrarea în C.E.E. În acest context, el sublinia într-un interviu : „Încrederea noastră în neutralitatea politică este un element important al politicii externe suedeze. De aceea, este imposibil să înaintăm o cerere de aderare cu statut de membru plin... Fiecare țară trebuie să decidă singură ceea ce îi permite politica sa de neutralitate... Deoarece, în cadrul comunității vest-europene, se fac încercări de a se coordona politica externă și politica de apărare, noi nu putem adera la această organizație". În același timp, însă, Ingvar Carlsson nu a exclus posibilitatea unei colaborări mai strînse, în viitor, cu C.E.E.

Avînd în vedere faptul că, peste puțină vreme, electoratul suedez va trebui să decidă acordarea unui nou mandat guvernului condus de Ingvar Carlsson, este oportună o sumară trecere în revistă a forțelor politice suedeze, a unor evenimente recente și a condițiilor economice, pe fundalul cărora se vor desfășura apropiatele alegeri. Observatorii politici sînt, în majoritate, de părere că actualul guvern are multe șanse de a primi reînvestitura pentru următorii trei ani. Trebuie reținut faptul că social-democrații dețin puterea de 56 de ani, în alianță cu Partidul de Stînga — Comuniștii. „Longevitatea" lor este considerată o performanță în sine, „tradiția" nefiind întreruptă decît pentru o perioadă scurtă, de șase ani, între 1976 și 1982. Cheia acestui succes se pare că rezidă, după opinia analiștilor, în unitatea care s-a menținut între social-democrați, în pofida sistemului de vot proporțional, care ar fi putut da naștere la fragmentări.

Este adevărat, consideră observatorii suedezi, că guvernul s-a confruntat și cu unele situații care au pus în discuție „oportunitatea unora dintre deciziile adoptate", ceea ce, teoretic, ar putea avea repercusiuni asupra alegerilor. Este evocată, în acest sens, o inițiativă a fostului ministru al justiției, Anna-Greta Leijon, care s-a soldat cu unele implicații politice ce ar putea fi exploatate de opoziție. Anna-Greta Leijon autorizase o investigație neoficială, particulară, în cadrul anchetei privind asasinarea lui Olof Palme. Aceasta, în mod cu totul surprinzător, s-a făcut fără știrea poliției sau a serviciilor de securitate suedeze. S-a descoperit că investigația a fost finanțată din fondurile publice și din donații particulare. În urma unor informații parvenite mass-mediei și a descoperirii unor documente care o puneau pe Leijon într-o poziție delicată, partidele din opoziție, împreună cu aparatul juridic suedez, au denunțat acțiunea ei ca fiind ilegală și contravenind Constituției. Întrucît opoziția a cerut un vot de încredere, Leijon și-a prezentat demisia, nedorind să prejudicieze imaginea guvernului social-democrat, cu puțin înaintea alegerilor.

Pe plan economico-social există o serie de probleme nesoluționate. La începutul acestui an, de exemplu, s-a înregistrat o grevă de trei săptămîni, la care au participat peste 80 000 de salariați, ce revendicau ameliorarea condițiilor de muncă. Pe plan extern, se menține, încă, dezechilibrul balanței de plăți, ultimele estimări cifrînd deficitul la peste 11,5 miliarde coroane pentru 1988. Federația industriilor suedeze a publicat un studiu care indică, pentru acest an, o rată de creștere a PNB de numai unu la sută — cea mai scăzută din ultimii șase ani. Într-un raport prezentat parlamentului, ministrul de finanțe Kjell-Olof Feldt, își afirma, însă, încrederea că există posibilități de soluționare a acestor probleme, întrucît, după cum se exprima el, „economia suedeză este, în esență, puternică și bine echipată pentru viitor".

Scena politică suedeză prezintă, la rîndul ei, o situație destul de complexă. Dacă, în primele luni ale anului, sondajele de opinie indicau fluctuații ale preferințelor alegătorilor pentru diversele formațiuni politice, în prezent, imaginea înfruntării din 18 septembrie se conturează ceva mai clar.

La începutul anului, un „semnal de alarmă", care a pus în mișcare toate formațiunile politice suedeze, a fost declanșat de un sondaj care semnala că Partidul Ecologist a obținut nouă la sută din adeziunea alegătorilor. În cazul materializării voturilor, el se putea transforma într-o „forță politică pivotantă", după cum aprecia revista „Sweden Now". Situația s-a schimbat în ultimele săptămîni, opțiunile indicate de sondaje pentru acest partid au mai scăzut, aceasta datorîndu-se probabil și „profesionalismului campaniei electorale a social-democraților conduși de I. Carlsson", după cum comentează „International Herald Tribune". Campania sa este structurată pe ideea atragerii unui număr cît mai mare de tineri. În același timp, se comentează, au fost preluate unele teme folosite de ecologiști și de reprezentanții altor partide și s-au asimilat propriului program.

Opoziția, formată din Partidul Liberal, Partidul Conservator și Partidul de Centru, întrunește 47 la sută din opțiunile alegătorilor, fiind, practic, la egalitate cu partidul de guvernămînt. Analizînd șansele contracandidaților potențiali ai lui Ingvar Carlsson, observatorii politici par să găsească în persoana lui Bengt Westberger, liderul Partidului Liberal, singurul oponent cu pondere în disputa pentru funcția de premier, în cazul, ipotetic, în care s-ar crea condiții parlamentare pentru o coaliție nesocialistă. Celălalt candidat, Carl Bildt, președintele Partidului Conservator, nu este considerat, cel puțin pentru moment, ca un rival redutabil.

Un alt aspect care trebuie subliniat este și scepticismul manifestat de observatori în legătură cu eventuala formare a unui „front" care să reunească partidele așa-zis „burgheze". Se pare că ele au găsit foarte puține convergențe pentru elaborarea unei platforme comune. În plus, în cadrul acestor formațiuni se înregistrează și numeroase disensiuni, ele fiind rivale electorale. Pe lîngă aceasta, dezacordurile mari care există între ele privind teme de interes major, precum energia nucleară, politica de apărare și sistemul impozitelor, fac, deocamdată, incertă constituirea unei coaliții de centru-dreapta. Cele cîteva săptămîni care au mai rămas pînă la alegeri lasă, desigur, deschisă posibilitatea unor modificări în evoluția vieții politice suedeze și în conturarea șanselor partidelor la întîlnirea decisivă cu urnele.

Adrian Dascălu

AFRICA AUSTRALĂ

Timpul negocierilor

Desfăşurarea, la scurt răstimp, a conferinţei cvadripartite de la Londra (3—4 mai), a convorbirilor angolezo—sud-africane de la Brazzaville (13 mai), a întîlnirilor în patru de la Cairo (24—25 iunie), la New York şi Praia (ambele iulie) demonstrează, după opinia observatorilor, că pentru toate părţile implicate în conflictul din Africa australă este timpul negocierilor.

Desigur, succesiunea rapidă a întrunirilor respective este un fapt ce n-a scăpat comentatorilor politici şi el demonstrează că asupra problemelor aflate în discuţie există elemente, sugestii şi propuneri ce au fost — şi sînt — avute în vedere de negociatori. Mai mult decît atît, desfăşurarea la Praia, începînd de joi şi pînă sîmbătă, a unei întîlniri neanunţate în prealabil, dar convenită încă de la New York, subliniază cursul accentuat al convorbirilor, care, conform celor stabilite deja, se vor relua între 2 şi 4 august, la Geneva, în aceeaşi componenţă. În ce priveşte negociatorii, aceştia sînt următorii : Alfonso van Dunem (Mbinda), ministrul de externe, Fernando Franco van Dunem, ministrul justiţiei, general Antonio dos Santos (Ndalu), şeful Statului Major General — Angola ; Roelof „Pik" Botha, ministrul de externe, general Magnus Malan, ministrul apărării, general Jannie Geldenhuys, şeful Statului Major al Armatei, Neil van Heerden, director general în M.E. — Africa de Sud ; Jorge Risquet Valdes, membru al B.P. şi al Secretariatului C.C. al P.C. din Cuba ; Chester Crocker, adjunct al secretarului Departamentului de Stat al S.U.A.

La **Londra**, la începutul lunii mai, au fost prezente pentru prima oară toate cele patru părţi. Despre întrunire s-a afirmat că a „decurs într-o atmosferă încurajantă", ceea ce, firesc, crea speranţe — modeste, e adevărat — în continuarea cu succes a negocierilor. S-a precizat, atunci, că a fost abordată „problema conflictelor în dimensiunea ei globală". Întîlnirea următoare, la **Brazzaville**, s-a desfăşurat în doi — Angola-Africa de Sud. Deşi se convenise ca ea să fie la nivel de experţi, aşa cum a şi trimis partea angoleză, Africa de Sud a fost reprezentată de principalii doi negociatori amintiţi mai înainte. A mai surprins, tot din direcţia Pretoriei, tonul dur al acestora şi ameninţările la care ei au recurs în cursul intervenţiilor. De aici şi încertitudinile care s-au creat cu privire la data şi locul desfăşurării unei eventuale întîlniri.

Pînă la urmă, Frank Wisner, ambasadorul american în Egipt, fost responsabil al problemelor africane în Departamentul de Stat, a sugerat **Cairo**, ca loc al noii runde şi atît gazdele cît şi părţile implicate în negocieri au fost de acord. Astfel, s-a ajuns la întîlnirea de la Cairo, care a debutat într-o notă optimistă. Însă, după cuvîntul lui Roelof „Pik" Botha a dispărut. În esenţă, potrivit revistei „Jeune Afrique", în intervenţia sa, şeful diplomaţiei sud-africane cerea : „retragerea simultană a trupelor cubaneze şi sud-africane din Angola ; reconcilierea totală între părţile angoleze ; constituirea unei comisii mixte de verificare a retragerii trupelor străine din Angola, şi o reducere progresivă a forţelor sud-africane din Namibia".

După cum se constată, pe de o parte, „Pik" Botha n-a făcut nici o referire la Rezoluţia 435 a Consiliului de Securitate al O.N.U. privind independenţa Namibiei, şi, pe de altă parte, aşa cum declara omologul său de la Luanda, Alfonso van Dunem, există exigenţe care, în realitate, reprezintă o încălcare flagrantă a suveranităţii Angolei. Se contura un impas ? Aşa se părea. Au urmat la rînd contrapropunerile angoleze : „respectarea strictă a suveranităţii şi integrităţii teritoriale a fiecărui stat ; neamestecul în treburile interne ale fiecărui stat ; aplicarea strictă a Rezoluţiei 435 privind Namibia ; retragerea simultană a forţelor sud-africane şi cubaneze din Angola ; constituirea unei comisii mixte însărcinată cu verificarea aplicării tratatului ; garantarea acordurilor angolezo—sud-africane de către marile puteri".

Acum, importantă era reacţia sud-africană şi, surprinzînd pe mulţi, Pretoria s-a declarat gata să ia în considerare planul angolez, propunîndu-se să se creeze o comisie de experţi, care să facă sinteza celor două poziţii.

Acesta a fost scopul întrunirii de la **New York**, de acum două săptămîni, cînd părţile au ajuns la un document intitulat „Principii pentru o reglementare paşnică a conflictului din sudul Africii", cuprinzînd 14 paragrafe şi care urma să fie aprobat de guvernele Angolei, Africii de Sud şi Cubei, fapt petrecut în primele zile ale săptămînii trecute. După cum subliniau agenţiile internaţionale de presă, documentul respectiv „stabileşte o legătură între independenţa Namibiei şi retragerea trupelor cubaneze din Angola". De asemenea, după cum apreciază observatori de la Johannesburg, acesta ar fi „cel mai bun" acord la care puteau spera sud-africanii în actualele circumstanţe. Dar, arată ei, se impune totuşi o mare prudenţă în legătură cu viitorul convorbirilor, dat fiind că textul acordului defineşte doar cadrul general în care se vor desfăşura adevăratele negocieri. Viitoarea etapă a discuţiilor este prevăzută să înceapă la 2 august, la Geneva, cînd urmează să fie stabilit un calendar pentru retragerea din sud-estul Angolei a trupelor sud-africane, repatrierea forţelor cubaneze din Angola şi aplicarea Rezoluţiei 435 a Consiliului de Securitate al O.N.U. privind independenţa Namibiei, adoptată în 1978.

Aşadar, cel mai important element al documentului elaborat de cele trei ţări — cu participarea S.U.A. — ar fi stabilirea unei legături oficiale între independenţa Namibiei — teritoriu pe care Africa de Sud îl ocupă violînd rezoluţiile O.N.U. — şi plecarea din Angola a soldaţilor cubanezi. În aceste condiţii, se apreciază că pe negociatorii chemaţi să pună la punct un calendar al retragerii diverselor forţe din zonă îi aşteaptă dificultăţi enorme. În plus, numeroşi observatori din Africa de Sud se îndoiesc de sinceritatea autorităţilor de la Pretoria, în primul rînd în ce priveşte renunţarea la Namibia. Astfel, ziarul „Business Day" aprecia că acordul amintit constituie „testul final pentru demonstrarea bunei credinţe a unui guvern (de la Pretoria — n.n.) care are o reputa-

---

În această săptămînă...

Africa de Sud.
Boicotul şcolilor medii

Boicotul, care a afectat zilele trecute majoritatea şcolilor din învăţămîntul mediu din cunoscutul „township" Soweto, confirmă — după cum apreciază agenţiile de presă — faptul că situaţia a rămas extrem de problematică în şcolile medii ale populaţiei de culoare, în pofida unei aparente „normalizări" evocate, adesea, de autorităţile sud-africane, în ultimul an.

La o conferinţă de presă semiclandestină, organizată la Johannesburg, cinci conducători ai Congresului Elevilor din Soweto (S.O.S.C.O.) — o mişcare de culoare reprezentînd elevii din învăţămîntul mediu — au arătat că cele aproximativ 60 de şcoli din Soweto au fost afectate aproape în totalitate de boicot. Această formă de acţiune este considerată de regimul de la Pretoria ilegală, în condiţiile stării de urgenţă.

Boicotul a început la 4 iulie (data cînd urmau să fie reluate cursurile după vacanţa de iarnă — din emisfera sudică, n.n.) în semn de protest împotriva arestării, în cursul lunilor mai şi iunie, de către poliţia din Soweto, a aproximativ 200 liceeni. S.O.S.C.O. acuză autorităţile că prin aceste arestări urmăreau să „distrugă" organizaţia apropiată opoziţiei.

În afară de repunerea în libertate a acestor persoane, S.O.S.C.O. cere, de asemenea, ridicarea stării de urgenţă, retragerea militarilor din licee şi încetarea persecuţiilor. Afirmînd că boicotul a constituit un succes, preşedintele S.O.S.C.O., Kgotso Chikane, a declarat că în ultima săptămînă aproximativ cincisprezece liceeni au fost eliberaţi.

Această grevă a cursurilor are loc în momentul în care şcolile de culoare începuseră să funcţioneze sub semnul normalizării, după un boicot evaluat la peste doi ani. Greviştii au protestat, mai ales, împotriva formei de educaţie, instituite pentru populaţia de culoare, de calitate inferioară celei de care beneficiază alte pături ale populaţiei, în special cea albă.

ție proastă din cauza duplicității lui diplomatice".

La Luanda, după semnarea acordului, autoritățile angoleze afișau un optimism moderat. Președintele José Eduardo dos Santos a relevat că Africa de Sud, Cuba și Angola „nu au fost niciodată atît de aproape de găsirea unei soluții", recunoscînd însă că „mai este cale lungă pînă la găsirea modalităților concrete de aplicare a acestui acord de principiu". Tot la Luanda se subliniază că este pentru prima dată cînd autoritățile sud-africane recunosc oficial, într-un document scris, dreptul Namibiei la independență.

Reacționînd cu promptitudine la încheierea „acordului de principiu", SWAPO (Organizația Poporului din Africa de Sud-Vest) relevă că acesta „oferă un bun cadru pentru desfășurarea negocierilor viitoare". În acest sens, SWAPO a propus ca, imediat după ce va fi semnată înțelegerea privind reglementarea globală a problemei, să fie organizate „negocieri directe" între reprezentanții săi și autoritățile de la Pretoria pentru a se ajunge la o încetare a focului. — „ca primă etapă în aplicarea Rezoluției 435" a Consiliului de Securitate al O.N.U.

La **Washington,** Chester Crocker a apreciat că următoarele etape ale negocierilor vor fi : redactarea unui acord care să includă principiile instaurării păcii în sud-vestul Africii ; un acord privind calendarul retragerii forțelor străine ; stabilirea unui mod de verificare a acestor angajamente ; luarea unei decizii privind procesul de dezangajare a forțelor (inițiat deja în sudul Angolei). În context, o oficialitate a guvernului american a precizat că nu s-a stabilit nici o legătură între reconcilierea interangoleză și negocierile cvatripartite .

La **Havana,** Carlos Aldana, membru al Secretariatului C.C. al P.C. din Cuba, a declarat, la o conferință de presă, că atîta vreme cît continuă să existe trupe sud-africane în Angola persistă și riscurile reluării ostilităților. Aldana — care a condus delegația cubaneză de experți la recenta reuniune de la New York — a relevat că încheierea acordului de principiu referitor la sud-vestul Africii a fost un proces extrem de dificil. Totuși — a adăugat el — calea ce rămîne încă de parcurs va fi mai puțin dificilă decît cea străbătută pînă în prezent.

În sfîrșit, în legătură cu întîlnirea cvadripartită de la Praia (21—23 iulie), comunicatul comun relevă că au fost abordate probleme referitoare la stabilirea unui calendar pentru retragerea contingentului militar cubanez din Angola, aplicarea Rezoluției 435 a Consiliului de Securitate al O.N.U. privind independența Namibiei și retragerea forțelor armate sud-africane din sudul Angolei. Scopul întîlnirii a constat în diminuarea divergențelor „care mai subzistă în unele puncte" între Angola și Africa de Sud, în vederea definitivării unei platforme de înțelegere. Angola și Africa de Sud au fost reprezentate la convorbiri de miniștrii de externe adjuncți, Franco Ndalo și Kobus Meiring.

Acum se așteaptă rezultatele negocierilor de săptămîna viitoare de la Geneva. Observatorii speră că, pînă la 29 septembrie, cînd se împlinește un deceniu de la adoptarea Rezoluției 435, să se ajungă la o soluționare a problemelor Africii australe, în primul rînd a celei namibiene. E adevărat, drumul încă este lung și sinuos, dar, prin negocieri, care în atîtea rînduri și-au arătat roadele, se poate reglementa orice problemă, oricît de delicată ar fi ea, rezultatele concrete venind în întîmpinarea așteptărilor popoarelor din această zonă a Africii, consfințind drepturile lor de a trăi în libertate, pace și progres.

Dumitru Constantin

În această săptămînă...

Rangoon. Congresul extraordinar al P.P.S.B.

La sfîrșitul săptămînii trecute, la Rangoon s-au desfășurat lucrările Congresului extraordinar al Partidului Programul Socialist Birman, de guvernămînt, forum întrunit pentru a examina căile de îmbunătățire a activității partidului și de soluționare, cu succes, a problemelor sociale și economice ale țării.

Congresul — au apreciat observatorii din capitala birmană, citați, de pildă, de agenția „ADN" din R.D.G. — a avut loc pe fundalul unei situații de criză economică și politică, reliefată și prin recentele tulburări din unele mari orașe birmane. De la evenimentul similar anterior, din 1977, la care s-au discutat, de asemenea, probleme economice și s-a procedat la remanieri guvernamentale și de partid, situația s-a agravat — constata agenția citată, semnalînd faptul că, anunțînd recentul congres extraordinar, autoritățile au lăsat să se înțeleagă că vor fi efectuate schimbări economice și constituționale.

Noua politică economică — ale cărei orientări generale au fost conturate la congres — și demisia din funcțiile lor a unor lideri de partid au fost elementele care au reținut cu deosebire atenția — a subliniat agenția „China Nouă". Astfel, Congresul extraordinar a acceptat demisia președintelui C.C. al P.P.S.B., U Ne Win, și a vicepreședintelui U San Yu. Documentele Congresului extraordinar al P.P.S.B. au subliniat că Birmania va continua să promoveze o politică externă independentă și să-și extindă relațiile cu alte state. De asemenea, Birmania va respecta prevederile Cartei O.N.U. și va participa activ la cooperarea economică internațională.

O știre primită din Bangkok, la închiderea ediției revistei, se referă la convocarea, la 27 iulie, într-o ședință extraordinară, a Adunării Poporului, parlament unicameral.

Brazilia. Reacții la o decizie „ilegală și nejustificată"

Brazilia „își rezervă dreptul de a recurge la G.A.T.T." după decizia americană, „ilegală și nejustificată" ,privind aplicarea unor sancțiuni comerciale de peste 200 milioane dolari Braziliei, sub motivul că nu a protejat corespunzător drepturile de patent ale companiilor farmaceutice americane în această țară, relatează agențiile de presă.

Reacția președintelui brazilian Jose Sarney — la cîteva ore după anunțarea sancțiunilor de către purtătorul de cuvînt al președintelui Ronald Reagan — a fost deosebit de vehementă, constată observatorii. „Măsura este cu atît mai nejustificată și discriminatorie — a declarat Sarney — dacă se are în vedere că ea a fost luată sub pretextul unor prejudicii aduse industriei farmaceutice americane în condițiile în care 85 la sută din cifra de afaceri a acestui sector în Brazilia este deținută de firme străine, în primul rînd de firmele americane".

În opinia președintelui brazilian, — se relevă în cercurile de presă — această decizie a S.U.A., precum și încetineala procedurii premergătoare (listă preliminară a unor produse suprataxate, audieri publice și abia apoi o listă definitivă) „fac — încă o dată — ca Brazilia să plătească un preț economic exagerat, de cîteva ori mai mare în comparație cu valoarea sancțiunilor anunțate, deoarece își încetează imediat exporturile pe piața americană".

Seixas Correia, consilier prezidențial pentru probleme internaționale, purtător de cuvînt al președintelui, a declarat că „Brazilia își rezervă toate opțiunile" pentru a răspunde măsurii americane. Președintele — a spus el — a cerut imediat întocmirea unui studiu administrativ pentru a cerceta ripostele posibile.

„Este foarte ciudat că guvernul S.U.A. — opinează ministrul științei și tehnologiei, Luis Henrique da Silveira — adoptă o asemenea decizie în preajma vizitei secretarului de stat, George Shultz, în Brazilia (la 5 august)". „O vizită este întotdeauna un act de bunăvoință, anunțarea unor sancțiuni este însă un act ostil".

Anunțarea unor sancțiuni comerciale de către Statele Unite ar putea frîna eforturile de export ale Braziliei, care speră să realizeze anul acesta un excedent comercial de peste 13 miliarde dolari, pentru a relua achitarea dobînzilor aferente datoriei sale externe, care se cifrează la 121,4 miliarde dolari.

Datoriile lumii a treia în anul 1987

Creșterea datoriei externe a țărilor în curs de dezvoltare a continuat să încetinească în 1987, pentru a ajunge la suma totală de 1 194 miliarde dolari. Potrivit unui raport al Organizației pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (O.E.C.D.), citat de agențiile de presă, suma totală a datoriei a crescut cu 10 la sută, dar 7 la sută din această creștere se datorează variațiilor ratelor de schimb. Serviciul datoriei a ajuns la 146,6 miliarde dolari.

Pe de altă parte, O.E.C.D. amintește că fluxurile financiare destinate acestor țări s-au diminuat în termeni constanți cu circa 10 la sută, atingînd suma de aproximativ 74 miliarde dolari.

Potrivit O.E.C.D., un mare număr de țări în curs de dezvoltare și-au menținut cota de credit și au evitat o criză a datoriilor, în special în Asia, unde unele țări înregistrează rezultate satisfăcătoare în ce privește creșterea economică și schimburile comerciale.

Problemele rămîn în esență legate de ireductibilitatea datoriei contractate de țările subsahariene și de dificultățile politicii economice a țărilor cu venit mediu, în special latino-americane.

Pentru țările africane cu venit scăzut, viitoarele reduceri ale datoriilor nu vor îmbunătăți în mod decisiv situația țărilor beneficiare de credite, dar aceste reduceri constituie un pas foarte important spre restabilirea unor relații mai realiste și mai ordonate între debitori și creditori ceea ce va îmbunătăți perspectivele de finanțare în viitor.

În țările debitoare cu venit mediu din America Latină, normalizarea relațiilor dintre creditori și debitori depinde mai mult de creditorii particulari, se apreciază în încheierea studiului.

CIFRE ŞI DESCIFRĂRI

Creditul internaţional: transferul invers de resurse

Pe parcursul perioadei postbelice, s-a bătut multă monedă, în Occident, pe rolul creditului internaţional în promovarea dezvoltării. Se pornea de la faptul — relevat de statisticile internaţionale, — că ţările în curs de dezvoltare primeau, anual, din ţările occidentale industrializate credite noi în valoare mai mare decît cuantumul vărsămintelor pe care le efectuau în contul creditelor anterioare (amortismente plus dobînzi). Nefiind vorba de încasări nete, depăşirile anuale ale ieşirilor de către intrările de fonduri aveau semnificaţia unor deficite în balanţa plăţilor curente. Dar aceste depăşiri, acoperite prin credite, permiteau ţărilor în curs de dezvoltare să importe anual mai mult decît încasau din exporturile lor, ceea ce sprijinea programele lor pe linia progresului economico-industrial mai susţinut. De unde şi interpretarea cu privire la rolul creditului internaţional în promovarea dezvoltării.

Situaţia s-a schimbat dramatic în anii '80. Confruntate cu profunde dificultăţi economice — caracterizate, îndeosebi, prin coexistenţa unei încetiniri severe a creşterii economice cu o inflaţie galopantă destabilizatoare — ţările occidentale industrializate au declanşat o vastă operaţiune de ieşire din criză pe seama ţărilor în curs de dezvoltare. Factorul de bază a fost capitalul financiar, iar pilonul operaţiunii l-a reprezentat scumpirea fără precedent a creditului. Se ştia prea bine că grosul consecinţelor negative ale majorării bruşte şi exorbitante a dobînzilor pe pieţele occidentale — care constituie, totodată, principalele pieţe internaţionale de credit — se va concentra asupra ţărilor în curs de dezvoltare, avînd în vedere poziţia lor doar de solicitanţi, dar nu şi ofertanţi de fonduri de împrumut.

Dobînzile excesive, în timp ce, în ţările occidentale, au prins în chingă şi restrîns inflaţia, cu preţul descurajării şi mai pronunţate a activităţii economice şi, deci, cu consecinţa sporirii substanţiale a şomajului în ţările în curs de dezvoltare, au strangulat, pur şi simplu, procesul creşterii economice, prin transformarea rapidă a acestor ţări în furnizoare nete de fonduri în beneficiul capitalului financiar. Poziţia din ultimii ani a ţărilor în curs de dezvoltare de „exportatoare nete" de fonduri în operaţiunile de credit nu a fost specifică perioadei postbelice şi nu a mai fost, de fapt, întîlnită din era de tristă memorie a sistemului colonial.

Ce au reprezentat relaţiile de credit dintre capitalul financiar şi ţările în curs de dezvoltare în anii '80 o arată cifrele ! Potrivit datelor Fondului Monetar Internaţional (FMI) şi Băncii Mondiale, în 1980, înainte de intrarea în actualul deceniu, capitalul financiar occidental cumulase creanţe în ţările în curs de dezvoltare de 650 miliarde dolari. Prin înăsprirea severă a condiţiilor de creditare (dobînzi excesive şi termene mai scurte de rambursare), capitalul financiar (şi îndeosebi componenta sa privată, care deţinea deja peste 70 la sută din creanţe) a pretins ţărilor în curs de dezvoltare, în perioada scursă din actualul deceniu (1981—1987), plăţi de aproape 1400 miliarde dolari în contul amortismentelor (cotele scadente din creditele propriu-zise acordate) şi dobînzilor. A obţinut, pe ansamblul perioadei respective, sume de peste 1 000 miliarde dolari, pentru restul trebuind să accepte reeşalonări sau reprogramări de plăţi, în contextul dificultăţilor financiare ale ţărilor în curs de dezvoltare. În proporţie de aproximativ jumătate, sumele încasate au reprezentat dobînzi. Cu alte cuvinte, în numai şapte ani, o recuperare integrală a fondurilor avansate înaintea actualului deceniu şi, aceasta, cu un cîştig net substanţial, care aproape echivalează, el singur, cu fondurile respective avansate. Cu greu s-ar putea găsi undeva o activitate economico-financiară sau un plasament investiţional pe termen lung cu o asemenea rată de recuperare !

Cel puţin indirect, statisticile internaţionale pun în evidenţă faptul că pretinderea unor astfel de plăţi nu a avut nicidecum ca scop lichidarea creanţelor. Dimpotrivă, obiectivul urmărit de capitalul financiar s-a dovedit a fi fost perpetuarea şi chiar sporirea acestor creanţe. Pentru că ele reprezintă obligaţii de plată ale ţărilor în curs de dezvoltare. Şi numai în condiţiile prelungirii şi amplificării unor asemenea obligaţii se pot obţine, în continuare, ratele de cîştig menţionate. Tocmai prin înăsprirea termenilor de creditare-rambursare, capitalul financiar a obligat ţările în curs de dezvoltare să se îndatoreze masiv pe mai departe, de fapt pentru achitarea datoriilor. În chiar perioada plăţilor fabuloase amintite, ţările în curs de dezvoltare, în ciuda acestor plăţi, au fost nevoite să constate că datoria lor a crescut cu încă circa 550 miliarde dolari, ajungînd la 1190 miliarde dolari, în 1987, şi urmînd, potrivit proiecţiilor Băncii Mondiale, să urce la 1245 miliarde dolari pînă la sfîrşitul anului în curs.

Dacă actualele condiţii de creditare-rambursare se vor menţine, creanţele suplimentare angajate de capitalul financiar în ţările în curs de dezvoltare, în actualul deceniu, se vor recupera la fel de repede ca şi cele anterioare, dar, la noile cuantumuri, semnificaţia cîştigurilor nete va fi şi mai mare. Grav însă — prin natura determinărilor şi implicaţiilor — beneficiile urmează a fi obţinute „din nimic" şi nu ca „remunerare" a unui capital „avansat". Pentru că, pur şi simplu, în actualul deceniu, capitalul financiar nu a mai „avansat" nici un ban sau, mai precis, nu a mai scos din buzunar nici un sfanţ în vederea finanţării ţărilor în curs de dezvoltare. Dimpotrivă, a efectuat prelevări nete din substanţa economică, şi aşa modestă, a ţărilor respective.

Deosebit de relevant apare acest lucru din analiza statisticilor Băncii Mondiale privind datoria externă pe termen mediu şi lung a celor aproape 110 ţări în curs de dezvoltare care raportează curent băncii date în domeniu. În cazul acestei datorii — care reprezenta în 1987 aproximativ 4/5 din datoria pe ansamblul ţărilor în curs de dezvoltare (inclusiv cea pe termen scurt) — există date complete pe întreg parcursul actualului deceniu, care permit evaluări mai precise şi analize mai detaliate. Datoria respectivă se cifra la 430 miliarde dolari în 1980, dar sporise la 931 miliarde dolari în 1987. În contul acesteia, ţările în curs de dezvoltare au efectuat, pe ansamblul intervalului 1981—1987, plăţi în valoare de 635 miliarde dolari, din care 321 miliarde dolari pentru amortismente şi 314 miliarde dolari pentru dobînzi (vezi **tabel**). Nu este vorba doar de faptul că cele 635 miliarde dolari încasate de capitalul financiar occidental au supracompensat creanţele pe care acesta le avea angajate în ţările în curs de dezvoltare la intrarea în actualul deceniu, dar chiar şi numai prin sumele în contul dobînzilor s-au recuperat 3/4 din creanţele respective. Mai important însă : dacă se compară ansamblul încasărilor de 635 miliarde dolari cu creanţele suplimentare angajate, în perioada 1981—1987, de capitalul financiar în ţările în curs de dezvoltare (adică creditele noi acordate acestora), în valoare totală de 572 miliarde dolari, reiese că, de fapt, capitalul financiar nu a mai avansat nici un ban pentru finanţarea ţărilor respective în perioada menţionată. Fluxurile nete de credite către ţările în curs de dezvoltare (credite noi brute minus amortismente încasate) — care au fost sever amputate de la 77 miliarde dolari în 1981 la 26 miliarde dolari în 1987, ca replică la dificultăţile de plăţi ale acestor ţări — s-au situat, pe ansamblul perioadei analizate, la 251 miliarde dolari. În schimb, pe fluxul invers, de încasări sub formă de dobînzi din ţările în curs de dezvoltare, s-au înregistrat 314 miliarde dolari. Rezultă că, în actualul deceniu, capitalul financiar nu numai că nu a mai „pus la bătaie" noi fonduri pentru o viitoare valorificare, dar a şi încasat, în mod net, din ţările în curs de dezvoltare circa 63 miliarde dolari. Fondurile de 251

Datoria externă pe termen mediu şi lung a ţărilor în curs de dezvoltare *)
(miliarde dolari)

Datoria în 1980	**430**
Datoria în 1987	**931**
Suplimentarea datoriei în perioada 1981—1987	**501**
Credite noi primite în perioada 1981—1987	**572**
Credite nete suplimentare ** în perioada 1981—1987	**251**
Plăţi în contul serviciului datoriei în perioada 1981—1987	**635**
din care :	
— pentru amortismente	**321**
— pentru dobînzi	**314**
Transfer net de resurse * în perioada 1981—1987**	**— 63**

* în cazul celor 109 ţări în curs de dezvoltare care raportează curent Băncii Mondiale date asupra datoriei externe.
** **Credite nete suplimentare** — credite noi primite minus amortismente plătite.
*** **Transfer net de resurse** — credite noi primite minus plăţi în contul serviciului datoriei (sau credite nete suplimentare minus plăţi în contul dobînzilor).
Sursa : World Bank, World Debt Tables 1986—1987 şi 1987—1988.

miliarde dolari aparent „avansate" sub formă de credite nete suplimentare au avut, de fapt, ca sursă încasările obținute în contul creanțelor.

Numai că cele 251 miliarde dolari, ca credite nete suplimentare, se adaugă la datoria externă a țărilor în curs de dezvoltare, ce își văd astfel sporită masiv datoria, în ciuda plăților nete efectuate. Și pentru ca inechitatea să fie completă, datoria este majorată nu doar — așa cum ar fi normal — cu cele 251 miliarde dolari credite nete suplimentare, ci cu 501 miliarde dolari, diferența împovărătoare rezultînd îndeosebi din reevaluarea în dolari a stocului datoriei la noile cursuri de schimb valutare (întrucît, în condițiile scăderii puternice a cursului monedei americane din ultimii trei ani, partea înscrisă în alte valute din datorie valorează, în prezent, mai mult în dolari). Sînt lesne de întrevăzut consecințele. Plățile viitoare pretinse țărilor în curs de dezvoltare pornesc de la „baza" de 931 miliarde dolari, mai mult decît dublă în raport cu cea de numai 430 miliarde dolari existentă în 1980. Iar încasările capitalului financiar cresc pe potrivă. Și inechitatea acestor încasări este cu atît mai flagrantă cu cît capitalul financiar, deja din perioada scursă din actualul deceniu, nu a mai avansat nici un ban pentru a pretinde cîștigurile fabuloase care se conturează.

Creditul internațional — din promotor — a devenit, în modul cel mai direct și pregnant, un obstacol major în calea dezvoltării. Din punctul de vedere al țărilor în curs de dezvoltare, dacă pentru o îndelungată perioadă în anii postbelici, în condițiile de atunci ale creditului internațional, a putut fi vorba de o îndatorare pentru promovarea dezvoltării, cea impusă din anii '80, în condițiile actuale ale creditului internațional, reprezintă exclusiv **îndatorare pentru plata datoriilor.** Transferul invers de resurse — dinspre țările în curs de dezvoltare înspre cele occidentale industrializate — în operațiunile de împrumuturi evidențiază, în mod dramatic, alterarea gravă a funcțiilor creditului internațional.

Datorită acestui transfer invers de resurse — scurgere netă de substanță economică spre exterior — țările în curs de dezvoltare sînt obligate să-și restrîngă masiv importurile, să-și amputeze întregi programe sociale și de investiții interne, să reducă nivelul de viață, și-așa precar, al populațiilor lor. Procesul creșterii lor economice este blocat, în timp ce, în mod cu totul anormal, țările respective au ajuns să finanțeze ele țările dezvoltate, transformate fiind în „exportatoare nete" de fonduri. Este o poziție nefirească impusă acestor țări, în vădită contradicție cu cerința ca ele să se bucure, dimpotrivă, — și de fapt într-o măsură substanțială — de o poziție de „importatoare nete" de resurse financiare, ca expresie a sprijinului pe care sînt îndrituite, pe deplin legitim, să-l primească în vederea potențării eforturilor lor interne de progres economico-social. Și aceasta, nu numai în interesul țărilor respective, ci și al însești economiei mondiale. Pentru că obligarea țărilor în curs de dezvoltare la o poziție de „exportatoare nete" de fonduri are repercusiuni grave generale, nu face — după cum arată experiența ultimilor ani — decît să frîneze posibilitățile lor de progres, să adîncească dezechilibrele de dezvoltare care distorsionează economia mondială, să greveze asupra perspectivelor de înaintare economică la nivel global. Continuarea dezvoltării globale, evitarea unei „asfixii" în economia mondială — iată miza încetării practicilor de obligare a țărilor în curs de dezvoltare la poziția de furnizoare nete de fonduri, a adoptării de măsuri concrete în vederea sprijinirii economice, comerciale, tehnologice și financiare a țărilor respective și, cu caracter de prioritate în situația actuală, în scopul soluționării globale a problemei datoriilor lor externe, prin degrevarea de o parte din datorii și reeșalonarea celor rămase pe termen lung, prin reducerea substanțială a dobînzilor la credite, atît la cele deja contractate, cît și la cele ce urmează a fi acordate.

dr. Ilie Șerbănescu

Apropo de...

Omul contra Bombei

„Un om singur în confruntare cu bomba". În formula aceasta lapidară își descrie scriitorul Dexter Masters romanul său, cu un titlu încă mai lapidar, „Accidentul", care de peste trei decenii este editată și reeditată, citită și recitită, iar, de cîțiva ani, readusă brusc în stricta realitate.

Oamenii politici, diplomații, strategii, savanții, mișcările pentru pace, opinia publică dezbat sub feluritele sale aspecte pericolul armelor nucleare înțeles ca o amenințare la adresa întregii specii umane sau a vieții pe planetă în general. În această dezbatere existențială pentru omenire, Dexter Masters propune atenției o abordare mai puțin obișnuită. El se oprește asupra modului concret în care individul trebuie să facă față sfidării nucleare, în existența sa cotidiană. Oricare dintre semenii noștri poate ajunge în situația excepțională de a fi confruntat cu bomba și cu efectele ei. Împrejurările pot face ca orice destin individual să fie deturnat, brutal și pe neașteptate, din drumul său firesc, pentru a se angaja într-o cursă singuratică și atroce împotriva pericolului atomic. Viața i-a oferit scriitorului un astfel de exemplu tragic și timp de nouă ani el avea să se consacre acestui subiect.

La începutul verii anului 1946, cunoscutul fizician american Philip Morrison l-a sunat la telefon pe vechiul său prieten Dexter Masters pentru a-l invita la el de urgență. Avea să-i vorbească neîntîrziat despre ceva foarte important. Timp de opt zile și opt nopți, veghease la căpătîiul unui fizician, coleg al său, aflat în agonie ca urmare a bolii radioactive. Muribundul era Louis Slotin, fizician care participase la proiectul Manhattan de construcție a primei bombe atomice și care a continuat apoi să lucreze la laboratorul național de arme de la Los Alamos pînă în ziua nefastă, cînd, urmare a unui accident intervenit în timpul unei experiențe, a primit în cîteva secunde o doză puternică de radiații.

Profund tulburat, fizicianul Philip Morrison a considerat că este o datorie de conștiință a sa a-i relata prietenului său scriitor sfîrșitul tragic al lui Slotin, prima victimă notorie a înarmărilor nucleare în rîndul oamenilor de știință care au participat la crearea bombei, pentru ca scriitorul să aducă acest caz la cunoștința generală.

Eroul romanului scris de Masters, pe care-l cheamă aici Louis Saxel, este perfect conștient, încă din momentul producerii exploziei, că soarta sa este pecetluită. Dintr-o dată, între el și cei din jur se creează un hiatus de netrecut, ca între două lumi fără nici o putință de comunicare între ele. Specialiști din întreaga Americă se strîng în camera sa de spital, într-o încercare disperată de a-l salva. Bomba de la Hiroshima — avea să remarce scriitorul — a ucis patru cincimi din numărul medicilor orașului și nimeni n-a putut ști cu precizie cîți oameni și-au pierdut viața atunci. Dar și Slotin (Saxel), și victimele de la Hiroshima și Nagasaki au fost, în felul lor, indivizi singuri în fața morții atomice.

Cartea lui Dexter Masters a pătruns cu repeziciune în conștiința generală și, în scurt timp, a fost tradusă în 14 limbi. Producătorul de film David Selznick, care se retrăsese din activitatea artistică, a hotărît să revină pentru a realiza un film pe baza cărții, gîndindu-se să-l aleagă ca protagonist pe Humphrey Bogart. Dar, în atmosfera de război rece, virulent, a anilor '50, filmul n-a putut fi realizat și nici drepturile asupra scenariului n-au putut fi exportate. La 14 ani după apariția cărții, „Buletinul savanților atomiști" avea să o readucă în atenția generală, într-un articol de patru pagini, în care se pleda pentru reeditarea ei.

Știm oare astăzi mai mult, la peste 30 de ani de la dispariția tragică a lui Slotin, la peste 40 de ani de la Hiroshima și Nagasaki, despre pericolul armelor nucleare asupra ființei umane? — se întreabă azi, la vîrsta de 80 de ani, Dexter Masters. Și el revine la ideea, obsedantă, a singurătății alergătorului de cursă lungă și dramatică care este omul ce poartă stigmatul bolii radioactive. Problema sindromului acut al radiației — observă scriitorul — este că victimele sînt, prin definiție, radioactive, și nimeni nu ar putea sta în apropierea lor, fără a-și asuma riscuri imprevizibile. Pentru izolarea lor e nevoie de spații mari, nici un spital din Marea Britanie n-ar putea primi în același timp măcar două asemenea cazuri.

Romanul lui Dexter Masters avea să fie reeditat în momentul împlinirii unui an de la dezastrul de la Cernobîl. Titlul cărții avea să figureze, în mod, desigur, întîmplător, și pe coperta nuvelei scriitoarei Christa Wolf din R.D. Germană, scrisă la cîteva luni după Cernobîl și în care este consemnată „cronica unei zile" — ziua de 26 aprilie 1986, ziua avariei de la centrala atomoelectrică.

Învățămintele accidentului individual de la Los Alamos, învățămintele accidentului colectiv de la Cernobîl în care și-au pierdut viața 31 de oameni, au fost strămutați alți 125 000 și care a afectat, într-un fel sau altul, mult mai mulți semeni de-ai noștri, de fapt întreaga umanitate, țin de cea mai strictă actualitate. Solitară e ființa umană în fața pericolului sindromului acut radioactiv, solidară trebuie să fie, în fața pericolului armelor nucleare, omenirea, ca o unică și uriașă forță colectivă.

Corneliu Vlad

DIN ȚĂRILE SOCIALISTE

U.R.S.S.

Peninsula Kola — sarcini vizînd anul 2005

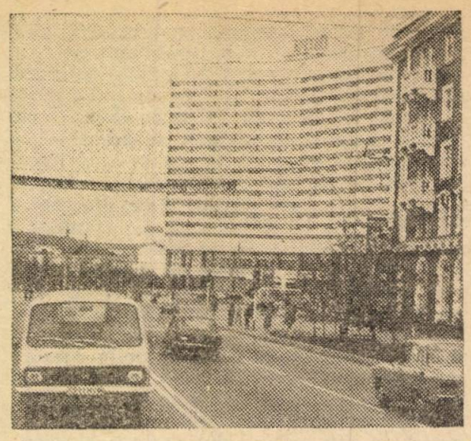

Murmansk — principala bază pentru valorificarea resurselor din regiunile arctice

Peninsula Kola este una dintre zonele industriale cele mai dezvoltate din nord-vestul Uniunii Sovietice, Murmansk-ul devenind principala bază pentru valorificarea resurselor din regiunile arctice. Potrivit datelor publicate de ziarul „Sovetskaia Rossia", în peninsulă se extrag peste trei pătrimi din materiile prime destinate producției de îngrășăminte fosfatice, se produc o zecime din concentratul de minereu de fier, un volum important din producția de nichel, cupru, cobalt și aluminiu, fiecare a cincea tonă de produse piscicole obținute în U.R.S.S.

Problemele dezvoltării accelerate a regiunii Murmansk, în anii 1988—1990 și în perioada pînă în anul 2005, au constituit, nu cu mult timp în urmă, subiectul unei analize a Biroului Politic al C.C. al P.C.U.S., avîndu-se în vedere faptul că, în noile condiții, ritmul de dezvoltare a economiei ținutului nu este satisfăcător. Au fost, în consecință, stabilite sarcini concrete care vizează anul 2005, la baza lor stînd folosirea complexă a resurselor de minereuri și materii prime, soluționarea cu prioritate a problemelor sociale, accentuarea protejării mediului natural al peninsulei. Întrucît temelia economiei regiunii o constituie ramurile extractivă și piscicolă, se are în vedere creșterea eficienței lor pe seama utilizării complexe a minereurilor din Kola și a prelucrării mai intense a produselor marine. În viitorul apropiat, se preconizează construirea unui important complex industrial destinat prelucrării concentratului de nefelină. Această întreprindere va asigura cu materii prime locale Uzina de alumină de la Kandalakș, va satisface pe deplin cerințele regiunii de sodă, carbonat de potasiu, ciment — produse care, în prezent, se aduc din alte regiuni. De asemenea, se are în vedere producerea de îngrășăminte fosfatice din reziduurile Combinatului de înnobilare a minereurilor de la Kovdorsk. Se va proceda la modernizarea căii feroviare, vor fi construite noi debarcadere pentru porturile comercial și piscicol din Murmansk, ca și baza de coastă a cercetărilor zăcămintelor de petrol din Arctica.

În regiune nu se resimte încă un deficit de energie electrică, însă, potrivit estimărilor, el ar putea interveni în viitorii ani. Pentru a preveni această situație, se are în vedere construirea unui complex de hidrocentrale pe rîul Ioagangun.

Deși nu se preconizează intensificarea pescuitului, producția piscicolă globală va spori. Acest lucru va fi realizat, mai ales, printr-o prelucrare mai bună, direct în largul mării, a peștelui. Lucrătorii din acest domeniu urmează să asimileze noi tehnologii de producție pentru obținerea de concentrate de albumină și a altor tipuri de produse netradiționale. Pentru asemenea linii de producție, utilajele sînt realizate la Fabrica pentru construcții de mașini a centralei „Sevtehrîbprom".

O deosebită atenție se acordă programului social, se arată în „Sovetskaia Rossia", întrucît nivelul de dezvoltare a rețelei de instituții culturale, al asistenței medicale și deservirii populației din ținut este inferior celui din majoritatea regiunilor din R.S.F.S. Rusă. Se pune cu acuitate și problema locuințelor. Pentru o mai rapidă rezolvare a acestor sarcini se prevede accelerarea construcțiilor de locuințe, spitale, instituții preșcolare.

La Murmansk și în alte centre industriale vor fi construite noi întreprinderi ale ramurilor prelucrătoare, a căror intrare în funcțiune va facilita și rezolvarea unei probleme atît de acute în ținut, cum este asigurarea locurilor de muncă pentru femei. Regiunea Murmansk va cunoaște și o dezvoltare a sectorului agroindustrial, urmînd să se extindă combinatele avicole, serele, complexele pentru creșterea porcinelor.

R.S. VIETNAM

Ritmuri ale dezvoltării

În cadrul sesiunii Adunării Naționale a R. S. Vietnam, desfășurată la sfîrșitul lunii iunie, președintele Consiliului de Miniștri a prezentat un raport privind situația economică și socială în prima jumătate a acestui an și măsurile de intensificare a transpunerii în practică a planului de stat pe 1988. În raport — informează agenția „V.N.A." — se evidențiază că recolta de cereale a fost mai bună decît în anii precedenți. Se apreciază că producția de orez ar putea atinge 6,4 milioane tone, cu 95 000 tone mai mult decît în 1987.

În prima jumătate a anului, producția industrială a crescut cu 6 la sută, iar cea a produselor de larg consum — cu 3,7 la sută. Producția în domeniile industriei grele, în special energetică, a cărbunelui, cimentului și îngrășămintelor chimice, a crescut substanțial.

Valoarea produselor exportate, în primele șase luni ale acestui an, a depășit-o pe cea din perioada corespunzătoare a anului trecut, dar a reprezentat doar 38,5 la sută din planul anual.

În ce privește construcțiile capitale, investițiile au fost făcute numai în proiecte cheie ale statului. Programul de investiții, pe 1988, pentru hidrocentrala de la Hoa Binh a fost realizat în proporție de 67 la sută, ceea ce a contribuit, în mare măsură, la realizarea majorității prevederilor planului. Prima unitate a hidrocentralei a fost dată în funcțiune, ceea ce a îmbunătățit alimentarea cu energie electrică a regiunilor de sud ale țării.

În primele șase luni, distribuirea și circulația mărfurilor nu s-au stabilizat cum se aștepta, arată agenția vietnameză de presă citînd raportul prezentat Adunării Naționale. Inflația și creșterea prețurilor, se subliniază în raport, au avut efecte negative asupra condițiilor de trai ale oamenilor muncii, ale pensionarilor și ale celor din diferite alte domenii.

Trecînd în revistă situația producției de alimente în ultimele șase luni — a relevat premierul vietnamez —, constatăm că în perioada următoare trebuie să adoptăm măsuri sincronizate în toate domeniile — producție, depozitare, prelucrare, distribuire, consum, rezerve, importul de alimente —, o nouă repartizare a populației, conform rezoluției Biroului Politic privind îmbunătățirea conducerii agriculturii și, în același timp, să modificăm politica noastră economică în așa fel încît să soluționăm definitiv problemele cu care ne confruntăm.

În ce privește prețurile și masa monetară, raportul relevă că actuala creștere rapidă a prețurilor este rezultatul direct al inflației. În ultimii ani, economia vietnameză a înregistrat un serios dezechilibru între producție și consum și între ofertă și cerere.

Au fost adoptate o serie de măsuri în vederea promovării activității economice, a tuturor ramurilor și localităților, dar ritmul de reajustare a administrării economiei a fost lent.

În prima jumătate a anului 1988, relevă raportul, o serie de sarcini importante au fost realizate cu succes : recolta de orez de iarnă-primăvară este destul de bună și cultivarea orezului de vară-toamnă se desfășoară corespunzător și pe o suprafață mai mare decît în perioada precedentă.

Raportul evidențiază principalele măsuri ce trebuie adoptate în cea de-a doua jumătate a anului, și anume : readaptarea planului economico-social, stabilit la începutul anului, la cerințele situației actuale ; depunerea unor eforturi mai mari în producția de alimente, produse de larg consum și mărfuri pentru export ; îmbunătățirea, în continuare, a mecanismului administrativ ; elaborarea unor orientări politice, documente juridice și norme concrete de conducere pentru a asigura funcționarea eficientă a noului mecanism de conducere ; aplicarea unei discipline și unor norme stricte în întreaga activitate socială și economică în vederea garantării unei funcționări eficiente a apartului de stat.

INTERNATIONAL
Herald Tribune

NIVELUL ZERO — SINGURUL ACCEPTABIL PENTRU ARMELE NUCLEARE *)

EVENIMENTELE din ultima vreme nu trebuie să ne facă să pierdem din vedere tendințele profund îngrijorătoare care se manifestă într-o lume ce este încă departe de a renunța la străvechea ei dependență față de puterile militare. Tratatul I.N.F. nu va elimina decît o fracțiune infimă din stocurile nucleare și vor rămîne încă suficiente arsenale capabile să distrugă de nenumărate ori civilizația umană.

Cursa înarmărilor continuă. Ea reprezintă o puternică sursă de tensiune și de risipă a resurselor reale, de care este mare nevoie pentru eradicarea foametei în lume și promovarea dezvoltării lumii a treia.

Din 1941, cheltuielile militare globale — ce se ridică anual la suma de o mie de miliarde de dolari — au crescut de peste patru ori. Actualele planuri cu privire la modernizarea forțelor nucleare necesită încă desfășurarea a mii de noi arme nucleare. Începînd din 1982, numărul focoaselor nucleare strategice a sporit cu o treime, de la 18 000 la 24 000.

Există două căi fundamental diferite de abordare a problemelor legate de securitate : abordarea de pe poziții adverse, bazată pe putere și descurajare, și abordarea bazată pe cooperare și întărire a încrederii. Se spune adesea că prima abordare este fermă și realistă și că datorită ei s-a menținut pacea timp de 40 de ani. Totuși, după 1945 s-au înregistrat zeci de conflicte regionale, care au fost adesea amplificate de rivalitatea superputerilor, iar unele din aceste conflicte amenințau să se transforme într-o confruntare mondială. Cursa înarmărilor nucleare a creat o lume cu securitate redusă, la niveluri tot mai înalte de înarmare.

Se spune că armele nucleare nu mai pot fi „dezinventate", dar a venit timpul să formulăm o nouă gîndire în acest domeniu. Intensificarea traficului submarinelor nucleare în zone de coastă active, cum este Marea Irlandei, reprezintă un motiv major de îngrijorare. Aceste submarine sînt, de fapt, centrale nucleare mobile, supuse riscului unor accidente sau coliziuni. Este necesară o nouă gîndire, pentru a se evita perspectiva unei contaminări aproape perpetue a mediului înconjurător.

Ținînd cont de faptul că cea mai cumplită catastrofă a mediului înconjurător ce poate fi concepută s-ar putea produce ca urmare a unor schimburi de lovituri nucleare între superputeri, nu ar fi trebuit să se considere niciodată că eliminarea tuturor armelor nucleare ar fi un obiectiv nerealist. În prezent, superputerile însele iau în considerare o astfel de posibilitate.

Nu putem însă să lăsăm responsabilitatea dezarmării numai în seama superputerilor. Așteptăm cu nerăbdare organizarea unor noi negocieri multilaterale, care să dezvolte procesul inițiat în cadrul Conferinței de la Stockholm pentru măsuri de încredere și securitate și să realizeze reducerea efectivă a armamentelor.

Abordarea treptată a problemelor legate de încredere, care presupune participarea tuturor statelor, mari și mici, joacă un important rol în promovarea obiectivelor dezarmării. Unul din primii pași pe calea opririi cursei înarmărilor este încetarea experiențelor nucleare. După încheierea Tratatului cu privire la interzicerea experiențelor nucleare limitate, au fost efectuate peste o mie de explozii nucleare. Irlanda consideră că încheierea unui tratat general pentru interzicerea experiențelor nucleare reprezintă una din priorități. Astfel, s-ar dovedi voința puterilor nucleare de a-și îndeplini obligațiile asumate, precum și hotărîrea lor de a menține controlul asupra cursei înarmărilor.

Următorul pas ar fi încetarea amplasării de arme nucleare. Irlanda sprijină energic reducerea cu 50 la sută a armamentelor strategice, dar aceste reduceri nu-și vor atinge scopul dacă focoasele nucleare se vor perfecționa și dacă ele vor fi transformate în mijloace de distrugere încă și mai cumplite. Trebuie să se pună capăt producerii de noi arme și de sisteme de arme.

Cel de-al treilea pas îl va reprezenta continuarea reducerii stocurilor rămase de arme nucleare, inclusiv a rachetelor amplasate pe nave militare și submarine. Stocurile care vor rămîne după efectuarea reducerilor cu 50 la sută vor fi oricum mult mai mari decît este necesar, chiar dacă ar fi să acceptăm logica descurajării. Singurul nivel acceptabil al armelor nucleare este nivelul zero.

Regimul de neproliferare nucleară trebuie consolidat și trebuie puse în aplicare sisteme, acceptate la nivel internațional, de securitate a instalațiilor nucleare civile. Trebuie realizate acorduri pentru eliminarea totală a armelor chimice, a căror folosire trebuie să-și atragă oprobriul internațional

Șansele de realizare a dezarmării nucleare ar spori nemăsurat dacă s-ar elimina amenințarea pe care o reprezintă concentrările de forțe convenționale. Un alt pas esențial l-ar constitui prevenirea extinderii cursei înarmărilor în spațiul cosmic. Experiența a demonstrat că orice perfecționare a tehnologiei militare nu a făcut decît să adauge o nouă dimensiune pericolului cu care ne confruntăm cu toții, risipind resurse uriașe.

Trebuie întărite organismele internaționale, cum este Organizația Națiunilor Unite, care oferă structuri și un cadru legal pentru desfășurarea relațiilor dintre state.

Într-o lume în care forța și anarhia amenință preponderența legii, multe națiuni se simt obligate să își bazeze securitatea pe forța armelor. Alternativa instituirii unei ordini internaționale, în care să triumfe rațiunea și echitatea, este în general recunoscută ca o sarcină ce ne este impusă de respectul pentru valorile umane și de preocupările legate de supraviețuirea noastră.

Se spune uneori că securitatea țărilor mici depinde de armele acelor națiuni care sînt gata să facă uz de descurajare. Sînt ferm convins că actualul sentiment de nesiguranță este generat de însăși existența armelor nucleare. În loc să ne asigure protecția, ele reprezintă o amenințare constantă și un pericol pentru toate popoarele lumii, inclusiv pentru cele ce dețin astfel de arme.

Armele nucleare umbresc viitorul ; ele infirmă speranța ancestrală că omenirea va putea să învețe să-și rezolve problemele în pace și prietenie și să folosească în mod rațional marile progrese ale științei, astfel încît latura luminată a firii umane să triumfe inevitabil asupra laturii întunecate.

*) Dintr-un articol scris de primul ministru al Republicii Irlanda, Charles J. Haughey, și publicat în cotidianul american „International Herald Tribune", nr. 32759/1988.

LIBERIA. Obiectivele „Revoluției verzi"

Pornind de la problemele cu care se se confruntă țara, autoritățile de la Monrovia au subliniat că singura cale de ieșire din dificultăți este de a dezvolta agricultura și de a realiza autosuficiența alimentară. În acest sens, la începutul anului 1986, șeful statului, Samuel K. Doe, a făcut apel la concetățeni să treacă la intensificarea producției agricole și a lansat „Revoluția verde". Principalele obiective ale „Revoluției verzi" sînt de a dezvolta puternic producția de cereale, de a realiza, cît mai rapid posibil, autosuficiența în materie de aprovizionare cu orez, de a extinde zonele cultivate cu cereale, de a spori exporturile pentru a cîștiga mai multă valută forte și de a îmbunătăți condițiile de trai ale populației rurale pe baza sporirii producției.

Pentru a realiza aceste obiective, statul a luat cîteva măsuri concrete. A alocat 55 milioane dolari pentru înființarea a 13 ferme centrale, în 13 regiuni, pînă în 1990. Fermele vor utiliza tehnici de producție moderne pentru a spori eficiența și producția. Se fac importante eforturi pentru pregătirea cadrelor necesare în agricultură și aplicarea tehnicilor agricole avansate. Statul a modificat prețurile sale de achiziție la produsele agricole, iar compania de stat pentru marketing și-a îmbunătățit metodele de muncă. Acum, ea cumpără produse agricole direct de la țărani, reducînd astfel posibilitatea exploatării de către intermediari. Pentru autoritățile de la Monrovia „Revoluția verde" este mai mult decît un program practic desemnat să sporească producția de cereale. Ea este, totodată, un pas important spre o reformă structurală a economiei naționale.

Relațiile româno-liberiene, de prietenie și conlucrare pe multiple planuri, au cunoscut o evoluție continuu ascendentă, rolul decisiv revenind întîlnirilor și convorbirilor la cel mai înalt nivel. Din această perspectivă, vizita oficială de prietenie în Republica Liberia, efectuată anul acesta, de tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, a conferit noi dimensiuni relațiilor dintre cele două țări și popoare, în avantajul reciproc, al cauzei păcii și progresului în lume.

BERLINER ZEITUNG

NICARAGUA — NECESITATEA DIALOGULUI *)

— Ce şanse întrevedeţi pentru procesul de pace din Nicaragua, dacă ţineţi seama de ultimele obstacole şi probleme ivite ?

— Acest lucru depinde foarte mult de şansele pe care le oferă Statele Unite păcii din Nicaragua. Persoanele care se ascund în spatele permanentelor obstacole ridicate în faţa procesului de pace din America Centrală trebuie căutate în cercurile conservatoare ale Administraţiei americane. Semnarea „acordului de la Sapoa" a surprins guvernul S.U.A. Eşecul ultimei runde de negocieri cu conducerea forţelor „contras" se datorează în exclusivitate politicii de boicotare a S.U.A.

Trebuie să se ţină seama, însă, şi de următorul aspect : cînd am semnat „acordul de la Sapoa", forţele „contras" se aflau într-o evidentă înfrîngere politică şi militară. Acordul a fost semnat atunci cînd, în principiu, politica nord-americană de sprijinire a acestor forţe a eşuat. S.U.A. şi forţele „contras" vor să anuleze tot ceea ce s-a realizat pînă în prezent şi să se înceapă de la zero.

Trebuie să adaug, însă, că, în cadrul întîlnirilor noastre cu forţele contrarevoluţionare, nu s-a pus niciodată în discuţie împărţirea puterii şi cu atît mai puţin schimbarea principiilor politice ale revoluţiei. Pînă în prezent, forţele „contras" nu au dispus nici de mijloacele politice şi nici de cele militare în acest sens şi nu vor dispune nici pe viitor. Dacă iniţiem negocieri o facem pentru a oferi conducerii forţelor „contras" o participare pașnică la viaţa politică a ţării, potrivit Constituţiei Nicaraguei şi obiectivelor stabilite de revoluţie. Revoluţia noastră nu refuză adversarilor săi — chiar dacă au utilizat armele — posibilitatea de a se întoarce în ţară şi de a participa la viaţa politică.

— Secretarul de stat american, George Shultz, a purtat discuţii în toate ţările Americii Centrale care au semnat planul regional de pace, exceptînd Nicaragua. Ce părere aveţi în legătură cu aceasta ?

— Adevărul este că toate iniţiativele diplomatice ale S.U.A. privind America Centrală şi care exclud Nicaragua sînt discutabile. Ce urmăreşte George Shultz în America Centrală dacă nu discută cu noi ? Înseamnă că vrea să folosească celelalte state ale Americii Centrale împotriva noastră.

Nu cred că în ultimele luni ale mandatului său, Administraţia Reagan va duce o politică nouă faţă de Nicaragua, chiar dacă situaţia impune acest lucru. În poziţia Washingtonului se observă oscilaţii şi contradicţii, dar nu trebuie să se uite că politica actualei conduceri s-a sprijinit întotdeauna pe arme, pe ameninţarea cu armele, pe sprijinirea războiului dus de forţele „contras". Mult timp, Congresul a aprobat această politică. Vremurile s-au schimbat şi cred că Washingtonului îi va fi greu să menţină această politică. Trebuie să se ţină seama de încă un factor : pe măsură ce politica faţă de Nicaragua duce la o pierdere tot mai mare de prestigiu pentru Administraţie, multe ţări din America Centrală care sprijineau politica Washingtonului îşi schimbă modul de gîndire.

— Potrivit părerii dv., ce posibilităţi oferă destinderea relaţiilor dintre S.U.A. şi Uniunea Sovietică pentru soluţionarea conflictelor regionale ?

— Un succes înregistrat în destinderea relaţiilor dintre S.U.A. şi Uniunea Sovietică creează în mod obligatoriu un spaţiu pentru negocieri şi pentru soluţionarea paşnică a altor conflicte. În pofida negocierilor cu Uniunea Sovietică privind dezarmarea nucleară, atunci cînd este vorba de conflictele regionale, Statele Unite insistă, în continuare, asupra vechii lor politici. Ca şi cum Statele Unite ar avea dreptul să stabilească în ce regiuni ale lumii ar trebui reglementate conflictele regionale potrivit intereselor S.U.A. Cu toate că au semnat acordul cu Uniunea Sovietică privind eliminarea rachetelor cu rază medie de acţiune, S.U.A. refuză să permită ţărilor mai mici, cum este Nicaragua, să păşească pe un drum propriu. De aceea sîntem de părere că un dialog privind problemele regionale va deschide neapărat calea spre alte înţelegeri, astfel încît şi state ca Nicaragua să poată decide singure asupra viitorului lor.

— În timpul campaniei electorale, Michael Dukakis a prezentat o nouă orientare politică în ceea ce priveşte America Centrală. Care este opinia guvernului nicaraguan în cazul alegerii unui preşedinte democrat la Casa Albă ?

— După opinia mea, Michael Dukakis are dreptate. El susţine că politica Administraţiei Reagan a fost ilegală şi imorală, deoarece a lezat dreptul internaţional, ba chiar şi legile Statelor Unite. Ea a urmărit răsturnarea unui guvern legitim din America Centrală.

Pornind de la această premisă, consider că este posibil ca o administraţie sub conducerea lui Michael Dukakis să impună o politică bazată pe respect reciproc. Cred că în acest caz ar fi posibil un dialog direct cu Statele Unite. Noi cerem de mult acest lucru.

— Guvernul nicaraguan a aplicat o serie de măsuri economice. Ce scop urmăresc ele ?

— Consecinţă a enormei poveri a războiului, situaţia economică a Nicaraguei a devenit tot mai complexă. De aproape un deceniu, ţara investeşte mijloace materiale şi financiare într-un război care îi depăşeşte posibilităţile. În anul în curs, acest lucru s-a manifestat mai pregnant ca oricînd în economia ţării. Am fost obligaţi să alocăm sume mari pentru a garanta apărarea ţării : aproximativ jumătate din buget. Această situaţie a determinat creşterea considerabilă a inflaţiei. Depunem eforturi mari pentru a o stăvili.

Din cauza războiului, ţara a pierdut peste 4 miliarde dolari şi a trebuit să mobilizeze enorm de multe forţe pentru luptele de pe front. De aceea, toate măsurile întreprinse de noi au ca scop oprirea declinului economic. Căutăm căi pentru a ţine în frîu o situaţie anormală. Măsurile luate sînt îndreptate, în primul rînd, împotriva inflaţiei. Problemele propriu-zise nu vor putea fi soluţionate decît atunci cînd se va instaura pacea, iar ţara îşi va putea concentra forţele în vederea reconstrucţiei. Atit timp cît va fi război, situaţia economică va fi foarte grea.

*) Dintr-un interviu acordat de vicepreşedintele Nicaraguei, Sergio Ramirez, publicat de ziarul „Berliner Zeitung" nr. 151/1988.

ELVEŢIA. Coordonate ale progresului

La 1 august 1291, pe cîmpul Rütli de lîngă Lucerna, reprezentanţi a trei cantoane — Uri, Schwyz şi Nidwald — se legau printr-un „pact veşnic" să apere libertatea şi independenţa ţării, act ce avea să dea naştere Confederaţiei Elveţiene, la care au aderat, în secolele următoare, şi alte cantoane. Elveţia a devenit stat independent, recunoscut pe plan european în 1648, prin tratatul de la Westfalia, iar în 1815, Congresul de la Viena proclama Elveţia — formată atunci din 22 de cantoane federale — ca stat cu neutralitate permanentă. De la acea dată, Elveţia nu a mai participat la nici un conflict armat, fapt singular pe continentul european. Rămînînd fidelă politicii sale de strictă neutralitate, nu face parte din nici o alianţă militară. A devenit sediul european al O.N.U. şi al altor organizaţii internaţionale.

Deşi nu dispune de resurse naturale deosebite, Elveţia îşi datorează progresul economic cu precădere acelor ramuri industriale care nu depind în exclusivitate de materiile prime, ci presupun un înalt grad de tehnicitate, de efort şi ingeniozitate. S-au dezvoltat, astfel, unele ramuri cum ar fi industria constructoare de maşini, electrotehnica, industriile chimică şi farmaceutică, textilă şi tradiţionala industrie a ceasurilor, bine cotată pe plan mondial, situînd Elveţia printre primele state din lume în ceea ce priveşte producţia industrială pe cap de locuitor. Agricultura elveţiană, puternic mecanizată, ocupă doar 4,6 la sută din populaţia activă a ţării, asigurînd 5 la sută din produsul naţional brut, şi mai bine de jumătate din necesarul de produse vegetale şi aproape în întregime pe cele animaliere.

Situate pe continentul european, între România şi Elveţia există trainice legături de prietenie, care în ultimii ani au cunoscut un curs ascendent. Contactele la diferite niveluri în domeniile politic, economic, ştiinţific şi cultural au deschis perspective ample unei colaborări reciproc avantajoase. Cele două ţări se pronunţă pentru edificarea pe continentul nostru şi în întreaga lume a unui climat de securitate, pentru o politică de pace şi destindere, în beneficiul celor două popoare şi al aspiraţiilor întregii omeniri.

PUNCTE DE VEDERE

Le Monde
PARIS

PREȘEDINTELE ALGERIEI DESPRE UNELE ASPECTE ALE POLITICII INTERNE ȘI EXTERNE *)

— Care este poziția Algeriei față de conflictul Iran-Irak ?

— Algeria are o poziție corespunzătoare față de conflictul dintre Irak și Iran. În cursul ultimilor opt ani, ea a cerut reglementarea pașnică a diferendelor existente, negocieri și respectarea integrității teritoriale. Mai mult, Algeria nu și-a cruțat nici un efort pentru a contribui la găsirea unei reglementări onorabile a conflictului. Această atitudine n-a oscilat niciodată în funcție de evoluția situației militare, astfel încît principiile care stau la baza consensului arab asupra unei reglementări pașnice a acestui conflict sînt recunoscute astăzi, la fel ca și ieri, de Algeria.

— Pentru prima dată în istorie, cinci șefi de stat din țările Maghrebului s-au întîlnit la Alger...

— Prima întîlnire la nivel înalt a celor cinci țări a constituit un răspuns la așteptarea popoarelor din Maghreb. Ea a demonstrat o voință politică comună de a acționa în mod hotărît pentru unitatea Marelui Maghreb arab, și acesta este cel mai important lucru. Un mecanism de reflecție a fost inițiat pentru a stabili căile și mijloacele acestei edificări.

— Conflictul din Sahara occidentală a rămas, timp de 12 ani, mărul discordiei între Alger și Rabat. El nu a fost rezolvat, dar în prezent relațiile sînt normalizate între Algeria și Maroc. Pe ce baze ?

— Reluarea relațiilor dintre Algeria și Maroc a fost rezultatul unui dialog politic care n-a fost niciodată întrerupt pe durate lungi. Această măsură a încununat deci un proces de clarificare a situației în ce privește natura conflictului din Sahara occidentală și principiile care trebuie să stea la baza rezolvării sale. În același timp, acțiunea condusă de O.N.U. și de O.U.A., cu colaborarea celor două părți aflate în conflict, a ajuns într-o fază de maturitate care face oportună reluarea relațiilor între Algeria și Maroc pentru a oferi toate șansele acestei dinamici de pace. Climatul de liniște și de seninătate creat de această evoluție a situației este deosebit de favorabil.

— Ce sarcini prioritare va trebui să rezolve președintele Republicii care va fi ales la începutul anului 1989 ?

— Cel mai important lucru pentru noi este necesitatea de a ne menține obiectivele sociale și dinamica economică în pofida recesiunii. Aceasta presupune, pe termen foarte scurt, un uriaș efort în activitatea productivă și o nouă implicare în diviziunea internațională a muncii, ceea ce impune transformări profunde în politica de educare și formare.

— Veți fi din nou candidat ?

— Conform Constituției și statutelor F.N.L., Congresul este cel care propune candidatul pentru funcția supremă.

*) Din interviul președintelui Chadli Bendjedid, apărut în ziarul „Le Monde" nr. 13500/1988.

Newsweek

„DATORIA ECOLOGICĂ A ȚĂRILOR BOGATE FAȚĂ DE ȚĂRILE SĂRACE" *)

NU DEMULT Fondul Monetar Internațional și Banca Mondială au manifestat optimism în legătură cu modul de a soluționa datoria, de 1 trilion de dolari, pe care țările sărace o datorează țărilor bogate. Optimismul acesta este prost plasat. Cele două organizații nu s-au distins însă printr-un deosebit realism în tratarea crizelor mondiale majore. Actualmente, ele par a scăpa din vedere catastrofa care pîndește economiile lumii — o criză mult mai periculoasă decît problema datoriilor lumii a treia. Nu este genul de datorie ce poate fi reeșalonată sau prescrisă : ea va trebui plătită, și aceasta cît mai curînd. Este vorba de datoria ecologică.

Sistemul ecologic al planetei nu este altceva decît o bancă de la care națiunile împrumută pentru a-și finanța dezvoltarea economiilor lor. Națiunile lumii sînt acționarii ei. Avuția ei sînt resursele naturale ale Terrei — aerul, apa, flora, fauna, minereurile. De 200 de ani, cîteva națiuni împrumută din greu de la această bancă comună pentru a-și susține propria lor dezvoltare ; ele au devenit națiuni bogate. Împrumuturile lor continuă și astăzi neabătut. Cei ce locuiesc în aceste cîteva țări utilizează anual mai mult de jumătate din oxigenul consumabil al lumii. Ei utilizează, de asemenea, o cantitate disproporționată a resurselor naturale. Și fac acest lucru fără să se gîndească măcar să dea înapoi ceea ce au împrumutat.

Această folosire abuzivă și fără noimă a resurselor pămîntului continuă în mod necontrolat, iar țările bogate știu acest lucru. Țările bogate pretind că sarcina unei asemenea conservări ar cădea în mare parte asupra țărilor sărace, a acelor țări ce adăpostesc pădurile tropicale ale globului, flora și fauna sălbatică. Dar este o eroare. Aceste țări sărace încep să facă ele însele mici împrumuturi de la banca ecologică comună. Ele taie păduri ca să vîndă lemn. Cu venitul pe care îl obțin cumpără televizoare, automobile, computere individuale etc — semnele distinctive ale dezvoltării. Defrisează terenuri și, în cadrul acestui proces, distrug fauna sălbatică, cu scopul de a cultiva mai multe plante necesare hranei populațiilor lor crescînde sau cultivă plante rare, pe care apoi le vînd țărilor bogate.

Acum țările bogate sînt furioase. Ele le spun celor sărace să nu facă nici una dintre aceste prostii, să nu ia cu asalt banca comună pentru că va da faliment și toată lumea va avea de suferit. Ele pun întrebarea : ce se va întîmpla dacă țările sărace ar continua să defrișeze pădurile tropicale ? Ce se va întîmpla cu clima planetei dacă vor fi distruse acele zone de ploi tropicale și umiditate ? Întrebările sună bine, dar toate sînt pline de ipocrizie.

De mult timp țările bogate le spun celor sărace că dezvoltarea rapidă depinde de exploatarea activă a resurselor naturale. Ele au prezentat propriile standarde de ridicate de viață drept exemple demne de a fi urmate. Oricît de iluzoriu ar părea, uriașul efort al țărilor lumii a treia de a recupera decalajul a fost o componentă de bază a „pachetului" dezvoltării pe care experții occidentali au încercat să-l recomande noilor țări independente în urmă cu cîteva decenii. Este cam tîrziu acum ca acești experți să le mai spună țărilor sărace că abordează cum nu trebuie problema dezvoltării.

Amenințarea la adresa pădurilor tropicale ale planetei în țări ca Brazilia, Zair și Indonezia și amenințarea faunei sălbatice nu provin, în primul rînd, de la cei ce doboară arbori pentru cherestea sau din partea braconierilor din Africa. Amenințarea o constituie aviditatea țărilor bogate pentru lemnul de esență tare al tropicelor și pentru produsele unor animale sălbatice rare (fildeșul).

Cît despre pădurile tropicale, care au un rol esențial în reglementarea regimului pluvial al planetei, cine finanțează companiile ce pustiesc pămîntul în regiunea Amazonului, în Zair sau în Indonezia — deseori fără a ține seama aproape deloc de nenorocirea oamenilor ce trăiesc în aceste păduri, ca să nu mai vorbim de soarta mediului înconjurător ? Cine cumpără recoltele de plante aducătoare de mari venituri, cultivate pe terenurile drenate și pe cele defrisate din lumea a treia ? Companiile multinaționale, deseori cu încurajarea organizațiilor internaționale de finanțare, inclusiv Banca Mondială însăși. Țările bogate trebuie să-și recunoască responsabilitatea pentru această stare de lucruri, ele trebuie să plătească uriașa lor datorie față de restul lumii în acest domeniu crucial. Ele nu trebuie să se aștepte să fie tratate altfel decît tratează ele însele țările sărace. Sistemul ecologic al planetei se află într-o stare atît de jalnică încît trebuie să se elaboreze de urgență un plan pentru refacerea resurselor sale, în scopul salvării lumii de la o catastrofă de proporții. Numai țările bogate dispun de resursele necesare acestei refaceri.

Reorganizarea structurală pe care țările bogate trebuie să o întreprindă pentru a-și achita obligațiile ecologice nu va fi deloc mai puțin neplăcută decît pilulele amare pe care F.M.I. și Banca Mondială le administrează zilnic țărilor sărace. Țările bogate trebuie să renunțe la unele dintre extravagantele pe care le asociază cu „dezvoltarea". Ele vor trebui să se descurce cu mai puține produse exotice, a căror cultivare, pe scară tot mai largă, cere efectuarea a tot mai multe defrișări de păduri tropicale. Ele trebuie să fie pregătite să aducă contribuții mai mari la refacerea bogățiilor ecologice ale băncii comune de resurse a omenirii. Dacă vor să conserve fauna africană în beneficiul omenirii, ele trebuie să contribuie la achitarea notei de plată pentru conservarea faunei, suportată, în prezent, în mod disproporționat de țări cum sînt Kenya, Zimbabwe și Zambia. Unele dintre aceste țări cheltuiesc din P.N.B.-urile lor pentru conservarea faunei un procentaj mai mare decît cheltuiesc țările bogate pentru controlarea comerțului ilicit cu produse ale unor specii de animale amenințate cu dispariția. Un mediu înconjurător pur, fauna și flora Pămîntului sînt singurele bogății adevărate de care dispune omenirea.

*) Dintr-un articol publicat de revista americană „Newsweek" nr. 20/1988.

Mlaştina sferică...

Veacuri de-a rîndul s-a crezut, în Europa, că istoria lumii se scrie, cu spada şi cu pana, aici.

Alte continente care împărteau cu Europa trecerea timpului şi trecerea miturilor erau privite ca nişte „teritorii de peste mări" – întinderi placide, marginale, universuri subsidiare care au devenit incitante abia după ce s-a acreditat ideea că solul şi subsolul lor constituie o miză fabuloasă pentru apetitul metropolitan.

Ocuparea lumilor negre, galbene sau roşcate a fost iniţiată, aşadar, în urma unui calcul clar de rentabilitate imediată.

Ridicarea omului în Cosmos, care nouă, oamenilor moderni fie şi pregătiţi pentru orice succes tehnologic, ni s-a părut infinit mai tulburătoare decît a părut predecesorilor noştri descoperirea Americii, se bucură de alt regim.

Nu este vorba de ocuparea Cosmosului pentru a fi mult de bogăţii evidente sau imprevizibile, ci de afirmarea forţei pămînteni lor, în raport cu restul universului imediat înconjurător. A te smulge, pentru prima dată în istorie, de pe scoarţa unei planete care părea sortită să-ţi ajungă, a face plimbări pe Lună şi a te îndrepta spre Marte reprezintă o structură suficientă pentru a întrema orice orgoliu.

Înainte de a fi tatonat în toate profunzimile sale rezonabile, Cosmosul a devenit un... „infinit de influenţă". „Sferele de influenţă" sînt mai greu de delimitat în vid şi, oricum, nu au valoarea care s-a dovedit atît de practică pe Pămînt. Capturînd, în virtutea ambiţiilor şi intereselor sale, Cosmosul, omul a difuzat în acest spaţiu de abia adjudecat virtuţile şi defectele civilizaţiei sale terestre. Deocamdată, se profilează, printre alte impozante avataruri, transformarea cerului adînc într-o ladă de gunoi. Un gunoi nichelat, sofisticat, solid şi inodor, dar gunoi.

Noi, pe Pămînt, ne împăcăm încă greu cu ideea că dincolo de nori sau dincolo de senin vijiie, în jurul Pămîntului, cu o viteză de 10 kilometri pe secundă, imense bidoane goale, resturi de sateliţi şi alte reziduuri care demonstrează lumii nepămîntene gradul înalt atins de tehnologiile pămîntene. Noroc cu Soarele, care, printre multele sale acţiuni reparatorii, va curăţi din proprie iniţiativă acest ecran poluat prin încălzirea atmosferei, rarefierea ei şi, pe această bază, va imprima compactelor stoluri de obiecte nefolositoare o cădere spre Pămînt şi deci o ardere a acestora integral şi în beneficiul tuturor.

Dar Soarele nu este aliatul orb al omului şi nu bandajează toate rănile, evitabile sau nu, pe care omenirea şi le creează singură. Civilizaţia tehnică imperioasă – producătoare de probleme în Cosmos – le-a fertilizat înainte de orice pe Pămînt. Fapt perfect logic, inutil de comentat. Mult vinturatul „efect de seră", despre care am vorbit la timpul viitor, este una dintre aceste probleme. Ea şi-a dovedit, mai precipitat decît ne-am aşteptat, caracterul dominator. Efectul de seră există, s-a instalat cu un dramatic aplomb şi a devenit nu un pericol echivoc şi alunecos, ci unul de substanţă, omniprezent şi omnipotent.

„International Herald Tribune" remarcă evidenţele şi pune în gardă în termeni lapidari : „În primele cinci luni ale acestui an, temperatura Pămîntului a fost mai ridicată decît în oricare altă perioadă din ultimii 130 de ani, cînd au început să se facă măsurători ale climei terestre ; creşterea temperaturii poate fi atribuită unei tendinţe de încălzire a climei pe glob, cunoscută sub denumirea de «efect de seră», declară un om de ştiinţă de la NASA".

Pînă în prezent, oamenii de ştiinţă s-au ferit să atribuie fenomenul de creştere a temperaturii pe glob, înregistrat în ultimii ani, efectului de seră – o încălzire a atmosferei terestre datorată prezenţei agenţilor poluanţi. În luna iunie însă, James E. Hansen, de la NASA, a declarat, în faţa unui comitet al Congresului SUA, că, în proporţie de 99 la sută, tendinţa de încălzire nu reprezintă o variaţie climatică naturală, ea fiind provocată de acumularea de bioxid de carbon şi de alte gaze artificiale în atmosferă.

Hansen, specialist în variaţiile climatice, a declarat în cadrul unui interviu că nu există nici „o cifră magică" cu ajutorul căreia să se poată indica momentul precis în care efectul de seră începe să provoace modificări ale regimului climatic şi regimului meteorologic. El a adăugat însă : „A venit timpul să nu ne mai ascundem după deget şi să admitem că dovezile pe care le avem sînt suficient de clare ca să indice că efectul de seră se manifestă deja".

Care sînt însă efectele acestui asediu care, repet, nu mai este o traumă a viitorului, ci a prezentului mondial luat în complexa sa integralitate ? Regiunile de deltă şi de coastă sînt ameninţate de mari inundaţii, cadenţa ciclonelor se intensifică, pătura de ozon, care scuteşte Terra de bombardamentul excesiv al razelor ultraviolete, se reduce, numeroase specii de vegetale şi animale sînt direct vizate. Securitatea omului, securitatea alimentară şi, pînă la urmă, securitatea ecologică sînt dur şi profund implicate.

Ziarul menţionat mai notează : „Senatorul democrat din statul Colorado, Timothy E. Wirth, care a prezidat lucrările comitetului senatorial, a declarat : «Din cîte înţeleg, datele ştiinţifice sînt copleşitoare : clima pe glob se modifică, iar atmosfera terestră se încălzeşte».

Modelele matematice elaborate cu cîţiva ani în urmă indică faptul că acumulările de bioxid de carbon – provenind de la arderea unor combustibili fosili, cum sînt cărbunele şi petrolul – şi de la alte gaze emise în atmosferă, ca urmare a activităţilor umane, produc o încălzire a suprafeţei globului, datorită captării radiaţiilor solare infraroşii, transformînd astfel Pămîntul într-o seră uriaşă.

Prognozele indică o posibilă ridicare a temperaturii terestre cu 1,7 pînă la 5 grade Celsius, între anii 2025 şi 2050, în condiţiile în care se va menţine actuala rată de acumulare a gazelor artificiale în atmosferă. Această creştere a temperaturilor nu va fi uniformă pe glob, ea fiind mai accentuată la latitudinile mai mari, unde ar putea să atingă chiar 20 de grade, şi mai scăzută de-a lungul Ecuatorului.

Previziunile indică o expansiune termică a oceanelor, topirea gheţarilor şi a gheţii polare, ca efect al creşterii temperaturilor pe glob ; astfel, nivelul mărilor se va ridica cu 30 pînă la 120 de centimetri pînă la mijlocul secolului viitor. Oamenii de ştiinţă au detectat deja o uşoară ridicare a nivelului mărilor. Concomitent, încălzirea va provoca o evaporare mai rapidă a apelor interioare, ducînd astfel la o scădere a nivelului unor oglinzi uriaşe de apă, cum sînt Marile Lacuri.

Hansen, care înregistrează temperaturile folosind datele difuzate de staţiile meteorologice din întreaga lume, anunţase deja că patru dintre cei mai «fierbinţi» ani din ultimii 130 s-au înregistrat în acest deceniu".

Ştirile privind starea de „febră" a globului, seceta devastatoare din Statele Unite, enormele inundaţii înregistrate pe numeroase meridiane, precum şi canicula necruţătoare din zone fierbinţi tradiţionale, dar şi din cele temperate pledează pentru realitatea efectului de seră. Poluarea scăpată de sub control îşi demonstrează, cu brio, teribila ei capacitate de ameninţare la adresa acelora care au născut-o.

Marcată de pericolele sale vechi sau de altele de ultimă oră, unele extrem de percutante, omenirea trebuie să-şi rezerve timpul şi puterea de a aborda această prioritate, căci nu este vorba de o ameninţare pasageră, ci de una statornică, insidioasă şi neistovită, care poate transforma globul într-o mlaştină fierbinte, acaparatoare şi indolentă, în care nimic nu ar mai merita să fie descoperit...

Radu Budeanu

Republica Maldivelor

Republica Maldivelor este un arhipelag situat în nordul Oceanul Indian, la peste 600 km sud-vest de Sri Lanka. A obţinut independenţa de stat la 26 iulie 1965, iar în urma unui referendum se proclamă republică, în noiembrie 1968.

Capitala arhipelagului, Malé — unicul oraş al ţării —, ocupă în întregime insula cu acelaşi nume. Principal port şi centru economic al ţării, în Malé se află fabrici de prelucrare a peştelui, a uleiului de cocos, întreprinderi de construcţie a vaselor pescăreşti.

În afara capitalei, Malé, arhipelagul Maldivelor este format din 19 diviziuni administrative denumite „atoli". Cei peste 180 000 de locuitori ai ţării depind în cea mai mare parte de exploatarea resurselor naturale ale oceanului, în primul rînd a peştelui, care asigură 90 la sută din veniturile în devize ale Maldivelor.

Turismul s-a dezvoltat, mai ales, în ultimul deceniu, cînd au fost înfiinţate numeroase amenajări de interes local în 37 de ministaţiuni aflate pe şapte insule din apropierea capitalei.

Republica Maldivelor participă la mişcarea de nealiniere, se pronunţă pentru transformarea Oceanului Indian într-o zonă a păcii, lipsită de arme nucleare. Este membră a O.N.U. din 1965 şi a altor organizaţii specializate ale sale.

Între România şi Republica Maldivelor s-au stabilit relaţii diplomatice în 1979, care au conferit ambelor ţări şi popoare posibilitatea unei mai bune cunoaşteri şi apropieri, dezvoltării colaborării reciproc avantajoase, în interesul cauzei păcii şi înţelegerii internaţionale.

Refuz

„Indonezia nu va accepta amplasarea pe teritoriul său a bazelor militare străine", a declarat, la Jakarta, comandantul-şef al forţelor armate indoneziene, generalul Try Sutrisno, în legătură cu intenţia S.U.A. de a-şi transfera bazele militare din Filipine în alte state sud-est asiatice. Reafirmînd hotărîrea Indoneziei de a promova, în continuare, o politică externă independentă, el a subliniat că ţările din zonă sînt capabile să-şi consolideze singure sistemele de apărare naţională. Referindu-se la bazele militare americane din Filipine, Try Sutrisno a opinat că problema trebuie rezolvată în contextul relaţiilor şi al negocierilor bilaterale dintre Filipine şi S.U.A.

Aprecieri

La o conferinţă de presă organizată la Bonn, cancelarul Helmut Kohl a făcut un bilanţ al politicii interne şi externe a R.F.G. Şeful guvernului vest-german a salutat recentele declaraţii ale ţărilor membre ale Tratatului de la Varşovia în probleme ale dezarmării, relevînd că Occidentul este hotărît să răspundă pozitiv la aceste propuneri şi să intensifice dialogul constructiv. Referindu-se la vizita pe care urmează să o efectueze la Moscova în perioada 24—27 octombrie a.c., cancelarul vest-german a afirmat — scrie „DPA" — că doreşte să iniţieze o nouă fază a colaborării orientate spre viitor în toate domeniile, precizînd că vor fi examinate aspecte privind dezarmarea, mediul înconjurător şi probleme economice. În perspectiva creării unei pieţe interne vest-europene, H. Kohl a anunţat organizarea, în toamna acestui an, a unei conferinţe naţionale la care să fie examinate principalele probleme vest-europene în lumina intereselor R.F.G.

OLIMPICĂ. În timp ce antrenamentele sportivilor ce vor participa la Jocurile Olimpice de vară se intensifică, a început şi numărătoarea inversă pînă la momentul în care va avea loc primul concurs. Pe acest fundal se înmulţesc şi imaginile avînd în centrul atenţiei J.O. Una dintre ele o reproduce pe Hodori, simpatica mascotă a Jocurilor Olimpice, iar alta prezintă harta complexului sportiv şi a parcului olimpic din Seul

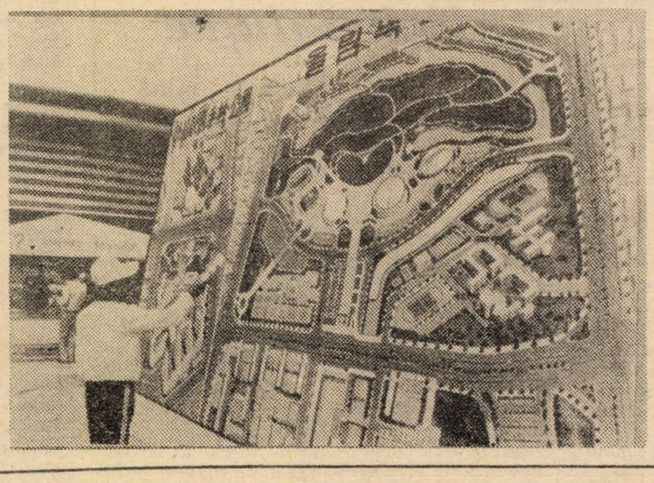

Amînare

La cererea preşedintelui guatemalez, Vinicio Cerezo, întîlnirea la nivel înalt a şefilor de stat din America Centrală — programată iniţial pentru 7 august — a fost amînată pentru sfîrşitul lunii viitoare. Vinicio Cerezo a precizat că a cerut amînarea lucrărilor reuniunii „pentru a putea obţine mai multe informaţii în legătură cu aplicarea acordurilor «Esquipolas II»".

Bilanţ

Postul de radio israelian a informat că de la izbucnirea revoltei palestinienilor din teritoriile arabe ocupate de Israel, au fost ucise 211 persoane, din care 170 au fost împuşcate pe loc, precizează un raport prezentat Comitetului pentru Relaţii Externe şi Securitate al parlamentului israelian — Knesseth. Totodată, informează agenţia MEN, se afirmă că 5 600 de palestinieni se află în detenţie.

Preţuri

Miniştrii agriculturii din ţările membre ale CEE au aprobat definitiv preţurile agricole pentru anul economic 1988—1989 după ce Grecia, care blocase pînă în prezent realizarea unui acord, a renunţat la obiecţiile sale. Pachetul de măsuri prevede o îngheţare a preţurilor garantate pentru cei 10 milioane de fermieri din CEE. Ministrul elen al agriculturii, Iannis Pottakis, nu a reuşit să obţină majorarea preţurilor garantate pentru agricultorii greci. Într-o declaraţie comună, „cei 12" se angajează însă să examineze în viitor această problemă.

Opinie

Într-o declaraţie dată publicităţii la Viena, vicecancelarul şi ministrul de externe al Austriei, Alois Mock, a apreciat că Tratatul I.N.F. trebuie să fie urmat de noi acţiuni în domeniul dezarmării, în special vizînd reducerea armamentelor convenţionale şi lichidarea armei chimice.

Sesiune

Participanţii la cea de-a 3-a sesiune a Consiliului ministerial al „Asociaţiei Ţărilor Africane Producătoare de Petrol" (APPA), care a avut loc în capitala Beninului — Cotonou —, şi-au exprimat îngrijorarea în legătură cu scăderea continuă a preţurilor petrolului pe piaţa mondială. Comunicatul final al sesiunii menţionează că această situaţie influenţează negativ asupra veniturilor statelor membre ale organizaţiei. S-a adoptat hotărîrea de a se continua aplicarea programului de acţiuni al organizaţiei. În funcţia de preşedinte al Consiliului a fost ales Jean Assuma (Camerun), iar ca vicepreşedinte — ministrul minelor şi energeticii al R.P. Congo, Rodolph Adada. Următoarea reuniune a Consiliului va avea loc în ianuarie 1989, în capitala Camerunului — Yaounde.

Hotărîre

Consiliul Naţional al Partidului Democrat-Creştin, reunit la Roma, a hotărît ca al XVIII-lea Congres al P.D.C. să aibă loc în capitala Italiei, în zilele de 25—29 ianuarie 1989. Principala temă a Congresului P.D.C., care face parte din coaliţia guvernamentală, va fi „Rolul partidului în înnoirea politică".

„Egoism"

Fostul prim-ministru al Franţei, Jacques Chirac, primar al Parisului, a denunţat „egoismul" unor state industrializate, „care nu-şi asumă responsabilităţile" în ce priveşte cooperarea Nord-Sud. Vorbind la cea de-a 8-a Adunare Generală a Asociaţiei Internaţionale a Primarilor Francofoni (A.I.M.F.), Jacques Chirac a spus că „dacă S.U.A. şi Japonia ar fi făcut un efort echivalent celui consimţit de Franţa, R.F.G., şi Canada, cea mai mare parte a problemelor cu care se confruntă ţările slab dezvoltate ar fi astăzi pe cale de rezolvare". De asemenea, el a apreciat drept „derizorii", măsurile convenite la recenta reuniune la nivel înalt de la Toronto (a principalelor şapte state occidentale industrializate) în vederea ajutorării ţărilor în curs de dezvoltare.

PREMIU. Preşedintele Republicii Zimbabwe, Robert Mugabe, a obţinut cel de-al doilea premiu anual al O.N.U. pentru sprijinirea consecventă a acţiunilor în vederea combaterii foametei în Africa. Premiul a fost anunţat de preşedintele juriului pentru acordarea distincţiei, Bradford Morse, care a precizat că decernarea se datorează eforturilor depuse de Robert Mugabe pentru dezvoltarea agriculturii în ţara sa şi pentru contribuţiile la cauza păcii şi prosperităţii în Africa. În anul 1987, distincţia a fost conferită, „ex aequo", preşedintelui Senegalului, Abdou Diouf, şi profesorului Thomas Odhiambo, directorul Centrului internaţional pentru combaterea insectelor din Nairobi, preşedinte fondator al Academiei Africane de Ştiinţe

Negrii americani — discriminare și disparități *)

LE MONDE diplomatique
PARIS

CAMPANIA prezidențială americană din 1988 poate fi deja calificată, indiferent de rezultatul ei, drept istorică datorită fenomenului Jackson. Candidatul negru care s-a luptat pînă la capăt pentru a obține învestitura Partidului Democrat, a primit un număr considerabil de voturi din partea albilor. Și, totuși, societatea americană n-a reușit să integreze comunitatea ei neagră, a cărei clasă mijlocie bate pasul pe loc și ai cărei săraci devin tot mai săraci.

■

Multiple motive explică încetinirea progreselor comunității negre în Statele Unite : în mod esențial orientările generale ale politicii guvernamentale au acționat în defavoarea ei, în timp ce restructurarea industrială, persistența discriminării rasiale și comportamente sociale autodistructive le agravau dificultățile. Administrațiile conservatoare succesive au întreținut un stat al dependenței și vulnerabilității și au tolerat cele mai mari inegalități de clasă și rasiale.

Această politică n-a început odată cu venirea la putere a lui Reagan, ci durează de două decenii. Nixon a fost la originea jurisprudenței regresive a Curții Supreme, unde a numit patru judecători conservatori. Politica de dereglementare a început din 1962, dar s-a tradus, pe plan legislativ, sub președințiile lui Ford și Carter. Privatizările au fost hotărîte în urmă cu zece ani în administrațiile locale și ale statelor. Într-un asemenea context, chiar victoriile aparente ale negrilor sînt mici și fragile.

Statele Unite pot, desigur, să se prevaleze de faptul că au o clasă medie mai importantă, mai bogată, mai diversificată ca oricînd. Definițiile diferă, dar se consideră că aproximativ 40 la sută din negri (și 56 la sută din albi) aparțin acestui grup social, prin activitatea lor profesională. Progresele cele mai mari au fost realizate între 1964 și 1969. Datorită unei legislații asupra drepturilor civice, aplicată cu mai multă vigoare după mișcările de protest din ghetto-uri, noile slujbe au fost destul de sistematic atribuite unei comunități al cărei nivel de pregătire nu înceta să progreseze. Dar această evoluție a încetinit apoi, pentru ca, după 1978, să apară semne de fragilitate.

Astăzi, două cincimi dintre negri pot fi considerați ca făcînd parte din clasa mijlocie, dar la un nivel inferior — în ce privește profesia și veniturile — față de albi. În 1982, 56 la sută din negrii categorisiți oficial în acest grup exercitau, de fapt, meserii cu un mic prestigiu social (lower middle class), în comparație cu 46 la sută în rîndul albilor. Funcționari sau vînzători, negrii clasei mijlocii cîștigau, în 1984, cu 6 000 dolari mai puțin decît albii care aveau aceeași meserie : diferența era de 8 500 dolari în rîndul clasei mijlocii superioare (profesiuni liberale, administrație). Iar o anchetă recentă ne ajută să înțelegem mai bine realitatea : un alb din clasa mijlocie cîștigă anual 3 500 dolari mai mult decît un negru care are aceeași pregătire, aceeași experiență, aceeași vechime, același tip de slujbă în aceeași regiune. Numai diferența de rasă permite explicarea unei asemenea disparități.

Prejudecăți rasiale

Trei fenomene obligă să prevedem cu prudență posibilitățile de dezvoltare a unei burghezii negre. Există printre afro-americani din ce în ce mai mulți absolvenți ai școlilor secundare, dar procentajul celor care sînt înscriși în învățămîntul superior scade. Costul din ce în ce mai ridicat al studiilor, scăderea drastică a numărului de burse sau de împrumuturi cu dobînzi mici pare să fi frînat intrarea lor în universități, fapt la fel de real pentru hispanici, în timp ce numărul albilor și americanilor de origine asiatică creștea. În 1976, 9,4 la sută din studenți erau negri ; ei erau nu mai mult de 8,8 la sută în 1984. În 1980, peste un sfert din negri în vîrstă de 18—19 ani făceau studii superioare (37 la sută pentru albi) ; în 1988, ei reprezintă mai puțin de un sfert în universități (42,9 la sută albi). Hotărîrea lui Reagan de reducere a împrumuturilor federale pentru studenți a lovit în clasele mijlocii și inferioare ale ambelor rase, și nimeni nu se miră dacă vede că în actuala campanie electorală figurează promisiunea de restabilire a unui astfel de ajutor.

Un alt factor — sfîrșitul tratamentului preferențial în obținerea de slujbe — va avea consecințe mai profunde și mai rapide. Recentele progrese ale negrilor se datorează în mare parte aplicării — din 1965 pînă în 1981 — pe plan federal, statal și local, a unor programe „de acțiune afirmativă" în favoarea minorităților, și în special a negrilor și femeilor. În cursul ultimilor 16 ani, au fost impuse norme de angajare la 20 000 sau 30 000 de firme care depind de guvernul federal.

„Acțiunea afirmativă" se află în centrul controverselor referitoare la problemele rasiale. Ea a ridicat — se dorea, oare, acest lucru ? — o parte a clasei muncitoare împotriva celeilalte și a stimulat concurența grupurilor etnice, rasiale. Potrivit unor anchete date publicității, negrii și celelalte minorități au beneficiat de aceste programe și au putut obține funcții mai calificate.

Totuși, actualul guvern, precum și o mare majoritate a populației interogate — inclusiv negrii — se opun acestor programe. Ele sînt sinonime ale injustiției față de albi, ale scăderii nivelului, ale reducerii productivității și sînt semne ale condescendenței față de beneficiari. Tratamentele preferențiale sînt menite să taxeze cu aceeași pecete de incompetență toate cadrele și responsabilii negri — chiar și pe cei care au fost promovați înainte de instituirea programelor — și să frîneze capacitatea lor de a rivaliza în mod leal cu celelalte sectoare ale populației. Singura instituție federală care susține programul este, astăzi, Curtea Supremă și aceasta cu o mică majoritate. În ceea ce privește guvernul, el a făcut totul pentru a pune capăt unei politici ale cărei zile par numărate.

Al treilea fenomen care trezește pesimism : clasa mijlocie neagră depinde mai mult de veniturile obținute din muncă (opuse bogăției) și, îndeosebi, de cele ale femeilor, decît clasa mijlocie albă. Soțiile negrilor încadrate în muncă sînt proporțional mai numeroase decît femeile albe, iar contribuția lor la venitul familial este mai mare. Dar femeile negre au salarii inferioare, responsabilitățile lor fiind mai mici, iar promovarea lor mai lentă ; decalajul riscă, astfel, să se mărească între cele două categorii de familii avînd un venit dublu.

În sectorul afacerilor, totul arată că în comunitatea neagră s-au realizat mai puține progrese pe planul creării de întreprinderi decît în alte domenii și se află foarte în urmă în raport cu alte minorități etnice. În 1982, firmele deținute de negri reprezentau numai 2 la sută din total, iar veniturile lor erau de 0,16 la sută din veniturile globale.

Care este cauza eșecului global al acestei comunități în afaceri ?

Discriminarea rasială a fost, bineînțeles, obstacolul principal : insuficiența împrumuturilor, dobînzile prea ridicate, refuzul de a face investiții în cartierele negre etc. Fenomenele de excludere profesională și sindicală au împiedicat, de asemenea, crearea de rețele care să permită înființarea de întreprinderi.

Prejudecățile rasiale, practicile tradiționale ale patronatului, ponderea rețelelor masculine albe explică actuala stagnare, dar cauza cea mai evidentă rezidă în tipul de funcțiuni exercitate de negri. Ei continuă să ocupe funcții pentru „minorități"

*) Dintr-un articol publicat de ziarul „Le Monde diplomatique", nr. 412/1 iulie 1988, sub semnătura Laurei Maslow-Armand.

S.U.A. Cozi imense la oficiile de plasare a forței de muncă. Majoritatea solicitanților, după cum se poate observa, sînt negri

(eventual create în cadrul „acțiunii afirmative"), de exemplu, în relațiile publice sau serviciile personalului. Astfel de funcții sînt ușor suprimate în caz de reducere a mîinii de lucru și este apoi greu de regăsit o slujbă similară. De asemenea, este evident că, pentru o anumită slujbă, negrii încadrați au un nivel de pregătire categoric superior în comparație cu albii.

„Analfabeții funcționali"

Dacă analizăm cealaltă fațetă socială a Americii negre, situația este mult mai critică. Decalajul se mărește între calitatea vieții negrilor și cea a albilor. Politica conservatoare a republicanilor a avut efecte dezastruoase pentru cei care se află în partea de jos a scării sociale și care depind în mare măsură de ajutorul guvernamental. Reducerea asistenței, amputarea cu 80 la sută a creditelor federale pentru pregătirea profesională, un moratoriu privind construcția de localuri publice, o scădere a creditelor de întreținere, o reformă fiscală, — care pe plan federal a mărit de cinci ori rata impozitelor familiilor sărace în raport cu ceea ce era în 1979 — o scădere drastică a ajutorării financiare a elevilor defavorizați, fiecare din aceste măsuri provocînd victime.

În general, de 15 ani, negrii săraci au sărăcit și mai mult, iar izolarea lor socială a crescut. În școlile publice din marile orașe, elevii albi nu reprezintă decît 15 la sută din total ; rotația și absenteismul învățătorilor constituie în acest domeniu o regulă ; nivelul de pregătire al tinerilor este extrem de mediocru. Pe de altă parte, mai mult de jumătate din negrii în vîrstă de 17 ani sînt considerați drept „analfabeți funcționali". Negrii din categoriile inferioare evoluează în lumea închisă și omogenă a cartierelor insalubre. Bărbații sînt șomeri sau nici nu mai caută o slujbă, cînd sînt drogați sau în închisoare ori victime ale unui omor.

Să ne mai mirăm, în aceste condiții, de verdictul statisticilor ? În rîndul negrilor, rata mortalității este de două ori mai ridicată decît cea a albilor în ceea ce privește noii născuți, de trei ori mai mare pentru mame. Bărbații albi trăiesc în medie cu șase ani și jumătate mai mult decît negrii.

În acest grup rasial procentajul familiilor despărțite este cel mai ridicat. Jumătate din familii se află în responsabilitatea mamei, adică o rată de trei ori și jumătate mai mare în comparație cu albii.

Astăzi, o treime din negri trăiesc în sărăcie, o proporție de trei ori mai mare decît cea a albilor (sărăcia afectează ceva mai puțin de 30 la sută din hispanici). 12,2 la sută din negri sînt șomeri, față de 4,6 la sută albi. Peste jumătate din copii trăiesc sub nivelul de sărăcie. Dacă adăugăm că 60 la sută din copiii negri sînt copii naturali și că peste jumătate trăiesc numai cu mama, ne imaginăm consecințele în viitor asupra sănătății, educației și posibilităților de obținere a unui loc de muncă.

La fel cum clasa mijlocie a negrilor cîștigă mai puțin și este mai puțin bogată decît clasa mijlocie a albilor, negrii săraci sînt mai săraci și mai dependenți decît albii săraci.

Americanii nu sînt încă dispuși să accepte să trăiască în apropierea unei comunități care ar avea mai mult de un grup de familii negre cu un statut social egal cu al lor, nici să-și trimită copiii la școli cu un număr mare de negri. De fapt, segregarea se manifestă pe planul locuințelor și, în școlile din Sud și Midwest, izolarea rasială ia proporții pentru negri și hispanici. Iar fenomene asemănătoare se regăsesc în funcționarea justiției.

După guvernul Roosevelt, negrii s-au îndreptat din ce în ce mai mult spre puterea federală pentru a-i proteja de statele segregaționiste din Sud, de practicile discriminatorii în acordarea locurilor de muncă, de violența rasială, de o injustiție socială extremă. Ponderea trecutului — două secole de sclavie urmate de un secol de exploatare — are consecințe și în prezent.

La începutul anilor '70, guvernul a adoptat o politică de dare înapoi în domeniile integrării și protecției. Richard Nixon a cerut o pauză în procesul desegregării școlare și a lăudat capitalismul și universitățile negrilor. În ce privește Administrația Reagan, ea n-a dat dovadă de nici un fel de interes față de dezmoșteniți, oricare ar fi ei. Comunității negre, căreia i se întredeschisese de-abia ușa, i s-a cerut să-și facă bagajele și să se descurce singură.

Cetățenii afro-americani nu cer să fie considerați drept privilegiați ; ei vor numai ca șansele să fie cu adevărat egale pentru toți într-o societate în care să domnească justiția rasială. Ei au formulat cereri, au adresat rugăminți, au demonstrat, s-au revoltat, au votat. Și, totuși, nu s-au făcut auziți.

R. F. G.

Situația dramatică a copiilor de șomeri

Persistența șomajului în masă afectează grav copilăria a milioane de copii și tineri din R. F. Germania și „programează", în zeci de mii de cazuri, o viață fără viitor și fără șanse pentru generația de mîine. Aceasta este concluzia la care ajunge un studiu elaborat de organizația vest-germană „Arbeiterwohlfahrt" dat publicității la Bonn. „Copiii de șomeri sînt dezavantajați aproape în toate domeniile vieții", a declarat președintele organizației, Hermann Buschfort, sintetizînd datele strînse de la peste o mie de colaboratori. „Copiii crizei de azi sînt disperații și marginalizații de mîine", a spus el. Studiul menționat arată că numărul acestor copii ar fi de 1,4 milioane. Știri de presă din ultimele zile vorbesc deja de 2 milioane de copii.

Cercetările organizației „Arbeiterwohlfahrt" relevă că urmările șomajului pe termen lung asupra situației sociale și a sănătății sînt extrem de nocive, extinzîndu-se asupra întregii familii a șomerilor. În multe cazuri, copiii suferă de depresiuni și afecțiuni psihosomatice. Studiul evidențiază că, în familiile de șomeri, copiii sînt împinși la marginea societății și lipsiți de șanse de viitor. Ei sînt nevoiți să rămînă departe de reuniunile comune cu cei de aceeași vîrstă, cum ar fi serbările școlare, zilele de naștere și excursiile comune, deoarece nu dispun de fondurile necesare pentru aceasta. De asemenea, ei au șanse mai reduse în școală și, implicit, perspective mai nefavorabile pe plan profesional. În familiile șomerilor se pot întîlni, tot mai frecvent, copii care sînt nevoiți să muncească pentru a-și ajuta familia.

Recrudescența șomajului

Șomajul va începe din nou să crească în 1989 în principalele state occidentale industrializate, înregistrînd rate ce vor atinge 11 la sută, estimează Organizația pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (O.E.C.D.). În raportul semestrial al organizației se arată că, în afară de S.U.A., în celelalte țări din Occident rata șomajului va înceta să scadă, iar din 1989 va începe să crească din nou. În Canada nivelul șomajului va fi de 7,5 la sută în acest an, și 6,75 anul viitor.

Pînă la sfîrșitul anului 1989, 29,5 milioane de persoane ar putea rămîne fără locuri de muncă în cele 24 de țări membre ale O.E.C.D. (După alte estimări, cifra ar putea fi mult mai mare). În Europa, rata șomajului s-ar putea ridica la 11 la sută, ceea ce înseamnă foarte aproape de recordul înregistrat în 1985. Numărul vest-europenilor aflați în căutarea unui loc de muncă va reprezenta, în acest an, 10,75 la sută din totalul populației apte de muncă, iar în 1988 acest procent va fi de circa 11 la sută. Scăderea puternică a natalității, semnalată de la sfîrșitul anilor '60, va atenua doar într-o măsură nesemnificativă criza șomajului din această vastă regiune, se subliniază în raportul O.E.C.D.

Italia. Aspect de la una din marile demonstrații pentru dreptul la muncă, împotriva concedierilor și a șomajului

Viitoare misiuni pe Lună și pe planeta Marte

Președintele Reagan a aprobat un nou program de politică spațială națională avînd drept scop asigurarea unei direcții pentru programul spațial civil al Statelor Unite, aflate în dificultate, precum și facilitarea dezvoltării de către N.A.S.A. a unei baze lunare cu echipaj uman și efectuarea unor zboruri cu echipaj uman pe planeta Marte — scrie revista „Aviation Week and Space Technology".

Noul program are două obiective cheie : zborurile cu echipaj uman efectuate pe orbite circumterestre și extinderea misiunilor cu echipaj uman ale Statelor Unite în sistemul solar.

Pentru realizarea acestui program, N.A.S.A. va pune din nou un accent primordial pe știință, tehnologie și explorare ; va fi, de asemenea, asigurat sprijinul Casei Albe pentru dezvoltarea tehnologică necesară inițierii proiectelor de creare a unei baze pe Lună și de efectuare a unui zbor spre Marte în 1991.

Se preconizează trimiterea din nou de astronauți pe Lună pînă în anul 2000 și efectuarea de zboruri spre Marte la începutul secolului al XXI-lea.

Paralel cu aceste obiective, N.A.S.A. analizează posibilitățile extinderii considerabile a cooperării spațiale dintre S.U.A. și U.R.S.S. Scopul acestei analize — scrie revista citată — este de a identifica proiecte de cooperare potențiale. Dezvoltarea în cooperare a unui zbor experimental dus-întors pe Marte fără echipaj uman este una din opțiunile pe care le are în vedere N.A.S.A. Atît sovieticii, cît și americanii consideră un astfel de zbor ca fiind un precursor necesar pentru misiunile cu echipaj uman cu destinația Marte.

Pe lîngă fixarea obiectivelor privind misiunile cu echipaj uman, noua politică reafirmă caracterul civil al stației spațiale americane și prevede un sprijin maxim al N.A.S.A. pentru eforturile de comercializare a spațiului, atît timp cît un astfel de sprijin nu implică subvenții federale directe — specifică „Aviation Week and Space Technology".

Noile sarcini trasate centrelor pentru misiuni pe Lună și pe Marte sînt :

— Centrul Spațial Johnson — Aici vor fi evaluate scenariile pentru misiuni pe Lună și Marte. Centrul va evalua, de asemenea, modul în care o bază lunară ar putea deveni o treaptă intermediară către zborul pe Marte și va trece în revistă operațiunile de suprafață atît pe Lună, cît și pe Marte.

— Centrul pentru Zboruri Spațiale Goddard — Un domeniu prioritar de care se va ocupa centrul Goddard va fi evaluarea potențialului științific specific pentru operațiunile pe Lună și pe Marte atît fără, cît și cu echipaj uman.

— Centrul pentru zboruri spațiale Marshall — Aici vor fi evaluate tipurile de vehicule de propulsie și transfer orbital necesare pentru realizarea unor operațiuni logistice și cu echipaj uman între Pămînt, Lună și Marte.

— Centrul de cercetări Langley — Va studia modul în care stația spațială poate fi utilizată ca „nod orbital" într-un sistem de transport pe Lună sau Marte, precum și eventuala necesitate a altor centre de transport cu baza în spațiu, de exemplu diverse instalații înscrise pe orbite lunare sau ale planetei Marte.

La centrul Johnson a început procesul definirii unei baze lunare, punîndu-se, în primul rînd, accentul pe progresele științifice și, apoi, în ordine descrescîndă, pe utilizarea și prelucrarea resurselor suprafeței lunare, precum și pe unele probleme legate de crearea unor condiții de locuit.

A fost adoptată această abordare datorită faptului că prelucrarea resurselor lunare ar putea fi importantă pentru alimentarea cu combustibil a unei misiuni cu echipaj uman pe Marte ; centrul Johnson urmează, de asemenea, să evalueze o opțiune privind o misiune combinată baza lunară-Marte.

Obiectivele centrului Johnson cu privire la planeta Marte sînt legate de cele ale centrului Marshall, iar inginerii de la cele două centre au avut o întîlnire de lucru pentru a discuta aspecte legate de coordonarea eforturilor.

Centrul Johnson a elaborat deja un concept privind o primă misiune lunară, care ar începe prin zboruri fără echipaj uman în anii '90. Aceste misiuni ar implica utilizarea unui Observator Geoștiințific Lunar și a altor capacități robotizate pentru selectarea unor terenuri. În jurul anului 2000 vor fi efectuate trei aselenizări cu echipaj uman, cu ajutorul unui vehicul care va transporta patru astronauți și o încărcătură de 48 000 livre pentru instalarea inițială a bazei.

Acestea vor fi urmate de cea de-a doua fază a operațiunilor, care se va prelungi pînă în jurul anului 2010 ; în această etapă va fi dezvoltată utilizarea resurselor lunare, iar, pe fața invizibilă a Lunii, vor fi instalate instrumente astrofizice majore. Pentru această operațiune va fi necesar un sistem de lansare pe orbită cu o capacitate de 150 000—200 000 livre.

Planeta X?

O nouă ipoteză a fost emisă în fundamentarea unei teorii astronomice, care ar urma să explice cauza unor veritabile bombardamente cu comete, considerate a fi răspunzătoare pentru dispariția unor forme de viață terestră o dată la 26 milioane ani. Astrofizicienii Daniel P. Whitmore și John J. Matese, de la universitatea din Louisiana de sud-vest, creatorii noii teorii, au pornit de la două idei emise în trecut, și anume existența unei a zecea planete, numită Planeta X, care s-ar afla în spatele orbitei lui Pluton, și a unui cordon de comete care s-ar situa în planul sistemului solar, dincolo de Neptun. Creînd o mișcare complexă pentru Planeta X, teoreticienii au realizat un model în care planeta traversează periodic cordonul de comete, distrugîndu-le orbitele și îndreptîndu-le asupra sistemului solar.

Studiul, publicat în revista „Nature" și prezentat în cadrul unui simpozion, a stîrnit numeroase rezerve. O serie de cercetători, printre care și autorii unor teorii opuse, consideră ipoteza Planetei X ca interesantă, chiar ingenioasă, dar socotesc că este dificilă o apreciere, fără calcule detaliate.

Studiul prezentat de cei doi cercetători, precizează că Planeta X s-ar deplasa la o distanță medie de Soare de 100 unități astronomice (U.A.), echivalentul unei distanțe de 100 de ori mai mare decît cea existentă între Pămînt și Soare, pe o orbită moderat eliptică, cu o înclinație de 45° față de planul sistemului solar. Planeta X are o mișcare de revoluție de 1 000 de ani. Dar și orbita însăși, asemenea celorlalte orbite planetare, se rotește în jurul Soarelui, datorită forțelor gravitaționale ale celorlalte planete. De cîte ori orbita se deplasează în apropierea cordonului de comete — la fiecare 28 milioane ani — acestea se vor răspîndi în sistemul solar. Cei doi oameni de știință americani consideră că acest cordon, a cărui prezență a fost admisă în teoriile despre originea sistemului solar, se desfășoară pe o distanță cuprinsă între 35 și 70 U.A. De la 70 la 130 U.A., Planeta X creează un gol în interiorul cordonului de comete care se reunesc apoi dincolo de 130 U.A. Deși acest cordon nu a fost observat pînă acum, existența lui este aproape unanim recunoscută. Forța gravitațională a Planetei X dislocă acele comete aflate în apropierea spațiului gol din interiorul cordonului, cînd, fie periheliul (punct de pe orbită foarte apropiat de Soare) atinge limita interioară a cordonului, fie aheliul (punctul cel mai îndepărtat de Soare) acționează asupra limitei exterioare a cordonului.

Whitmore consideră că ar exista două mari avantaje ale ipotezei privind Planeta X, în comparație cu teoria Nemesis (numele propus pentru o soră a Soarelui, care ar exista în interiorul unui nor de comete și care s-ar afla la o distanță mult mai mare decît Planeta X față de Soare). Ideea existenței unei extra-planete, care să se rotească în jurul sistemului planetar, a fost susținută de mai multe ori în ultimii 100 de ani, pentru a explica devierile observate în mișcarea planetelor față de orbitele lor teoretice. Deși se știe că alți sori au stele însoțitoare, nu există, însă, nici o dovadă astronomică certă asupra existenței lui Nemesis, a declarat Whitmore. Mai mult, studii mai vechi au ajuns la concluzia că această „planetă lipsă" ar trebui să fie de 1—5 ori mai mare decît Pămîntul și s-ar afla la 50—100 U.A. distanță de Soare, date asemănătoare cu cele prezentate de cei doi cercetători americani. Un alt avantaj ar fi acela că orbita Planetei X, fiind mai apropiată de Soare decît Nemesis, ar fi mai stabilă.

Unul din motivele pentru care Planeta X nu a fost descoperită în trecut constă în faptul că observările s-au concentrat în emisfera nordică, declară Whitmore, în timp ce calcule recente arată că Planeta X, dacă există, este posibil să fie descoperită, cu mai multă ușurință, în emisfera sudică.

Bănci

Într-un studiu publicat de revista „American Banker", care apare la New York, se arată că cele mai mari zece bănci din țările capitaliste se află în Japonia. Nici una dintre băncile din S.U.A. nu se găsește între principalele 25 de instituții de credit occidentale. Cea mai mare bancă este „Dai-Ichi Kangyo Bank" din Tokio, are un capital de 275,3 miliarde dolari. Cea mai mare bancă din S.U.A., „Citibank", ocupă locul 28.

Pedeapsă

Zilele trecute, tribunalul federal din Washington l-a condamnat la închisoare pe viață pe Carlos Leder, unul din conducătorii celui mai mare „sindicat" al contrabandei și traficului cu droguri din America de Nord și de Sud, al cărui stat major se găsea în Columbia. Reamintim că Leder, despre care s-a scris pe larg și într-unul din numerele trecute ale revistei noastre, își conducea „sindicatul" crimei organizate de pe o insulă a arhipelagului Bahamas, unde avea la dispoziție un port propriu cu mai multe ambarcațiuni și un aerodrom cu cîteva avioane. Pe de altă parte, se anunță că poliția boliviană l-a arestat pe Roberto Suarez Gomez, unul din șefii rețelelor internaționale de droguri, cunoscut în lumea interlopă ca fiind „regele cocainei". Traficantul a fost capturat în cadrul unei operațiuni de comando a detașamentului antidrog al poliției boliviene, desfășurată în departamentul Beni, situat la granița cu Brazilia. Roberto Gomez fusese condamnat, în contumacie, de un tribunal bolivian, la 12 ani închisoare.

Comitet

Comitetul ministerial pentru prețuri al O.P.E.C. se va întruni la 3 august în ședință extraordinară, la Lausanne (Elveția) — informează surse apropiate organizației. Potrivit acestora, Comitetul ministerial va discuta ultimele evoluții ale pieței internaționale a petrolului și modalități vizînd contracararea tendinței actuale privind prețurile la petrol. Observatorii subliniază că reuniunea are loc în condițiile noii perspective de încetare a conflictului din Golf.

Poluare

Datele unui sondaj de opinie publică realizat de Agenția Națională pentru Mediul Înconjurător din Tokio, arată că opt din 10 japonezi suferă din cauza zgomotului și a poluării provocate de traficul din apropierea locuințelor lor, în special al camioanelor și vehiculelor de mare capacitate. 88 la sută dintre cei chestionați s-au pronunțat pentru adoptarea de măsuri severe de control al poluării datorate traficului auto.

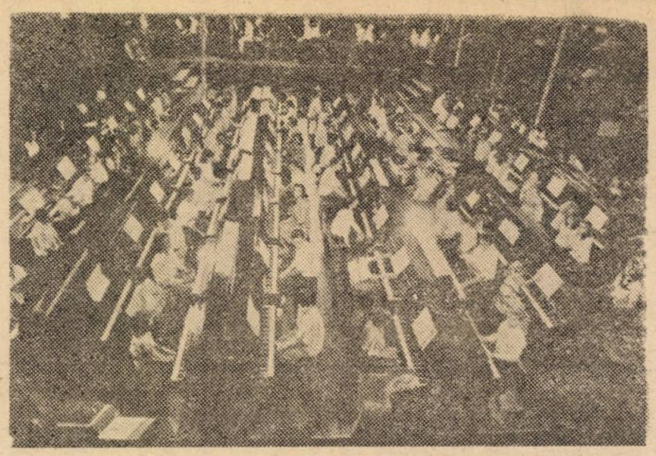

CONCERT. De curînd, la Barcelona, s-a desfășurat un mare concert de pian la care au luat parte peste o sută de pianiști. Este și motivul pentru care concertul va fi trecut în cunoscutul Almanah al recordurilor — „Guiness Book of World Records", care se tipărește anual la Londra. Cele două imagini surprind aspecte din timpul concertului ; jos — cei mai tineri participanți

1000+1

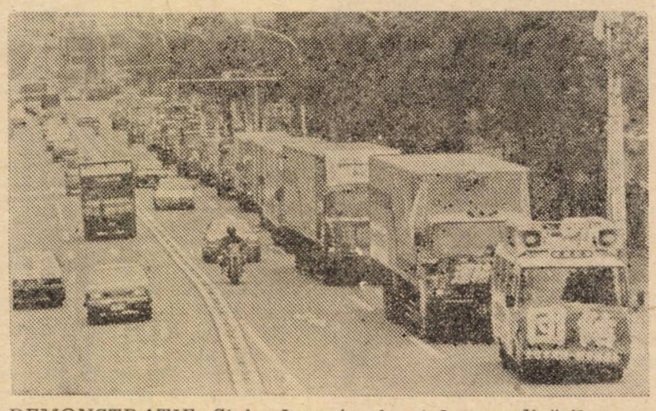

DEMONSTRAȚIE. Și în Japonia, frontul revendicărilor sociale cunoaște o deosebită și intensă activitate. Astfel, recent, a avut loc, la Tokio, o impresionantă demonstrație a șoferilor de autocamioane din capitala niponă, care au protestat împotriva unui nou sistem de taxe, ce are ca implicație principală scăderea nivelului lor de trai

Relații

Canada și Iranul au hotărît să reia relațiile diplomatice (rupte în anul 1980) — a anunțat un purtător de cuvînt al M.A.E. canadian, în cadrul unei conferințe de presă. Într-o scurtă declarație comună publicată la Ottawa, se afirmă, între altele, că „cele două părți se vor strădui să caute posibile domenii pentru o viitoare cooperare bilaterală".

Separare

Frontul militar de sud al forțelor de gherilă din Nicaragua a anunțat că se separă de „Rezistența Nicaraguană", pe motiv că aceasta s-a transformat într-un grup de extremă dreapta. Comandanții acestui front și-au reafirmat sprijinul față de planul de pace „Esquipolas II" și dorința de a „se ajunge la instaurarea libertății, democrației și păcii în Nicaragua".

Roman

„Pe aripile vîntului", celebrul roman publicat în 1936 și scris de americana Margaret Mitchel, decedată tragic în 1949, va avea o continuare. E adevărat, ea încă nu e scrisă, dar editorii americani au cumpărat deja drepturile de a o publica. Astfel, „Warner Books" a oferit 5 milioane dolari ; în Franța, „Belfond" a cîștigat, la licitație, oferind 1 milion de dolari ; în fine, și edituri din Italia, R.F.G., Marea Britanie, Japonia au încheiat contractele de rigoare. „Pe aripile vîntului" a fost și ecranizat, avînd pe Vivian Leigh și Clark Gable în rolurile personajelor Scarlett O'Hara și, respectiv, Rhett Butler, iar volumul a fost vîndut în 10 milioane exemplare și tradus în zeci de limbi. Cum, în principiu, în anul 2011, romanul va deveni bun public, unii editori s-au gîndit să-i ofere o continuare. Autoarea, căci tot despre o femeie este vorba, a fost selectionată prin concurs, fiind vorba de scriitoarea Alexandra Ripley, 52 de ani, care a scris patru romane, dintre care „Charleston" este inspirat, ca și „Pe aripile vîntului", din Războiul de Secesiune. Ea va avea la dispoziție un scenariu sui-generis de cîteva pagini și în 18 luni, adică la finele anului 1989, urmează să predea manuscrisul. De notat că Margaret Mitchell a scris romanul său în zece ani !

Amnistie

295 foste elemente aparținînd Mișcării Naționale de Rezistență (RENAMO), au beneficiat de amnistia acordată de parlamentul mozambican — a anunțat Luis General, coordonatorul Comisiei provinciale de amnistiere. Legea privind amnistierea este valabilă timp de un an și expiră la 31 decembrie 1988.

Metodă

Aproape zilnic, în legătură cu SIDA se comunică un fapt nou, fie că e vorba de statistici sau, lucru îmbucurător, de succese obținute în combaterea maladiei respective. Din această ultimă perspectivă oamenii de știință de la Universitatea „Johns Hopkins" din Baltimore (statul Maryland) au pus la punct o metodă de detectare, în decurs de două minute, a SIDA. Procedeul, care va fi utilizat la verificarea sîngelui donat în cazul intervențiilor chirurgicale urgente, pune în evidență imediat prezența virușilor SIDA în probele de sînge.

Opțiuni

Potrivit unui sondaj de opinie publicat în revista „Newsweek", dacă alegerile prezidențiale americane ar avea loc în acest moment, electoratul ar vota în proporție de 55 la sută în favoarea candidatului democrat Michael Dukakis și de 38 la sută pentru vicepreședintele George Bush.

„C.I.A. – războaiele secrete: 1981 – 1987“

[3]

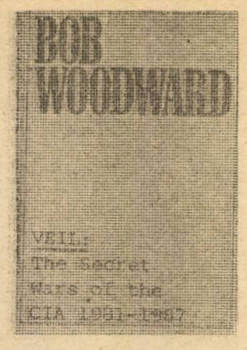

Bob Woodward

Generalul David Jones, președintele șefilor de stat-major, ofițerul superior cu gradul cel mai mare, rămas din timpul Administrației Carter în Consiliul Securității Naționale, a simțit o anume nemulțumire la anunțul operațiunii nicaraguane. Casey vedea lucrurile în termenii conflictului Est-Vest, ca și cum ar fi fost suficient să se debaraseze de comuniști pentru a rezolva toate problemele. În ce îl privește, Jones acorda mult mai multă importanță aspectelor economice și sociale, adevărați fermenți, potrivit lui, ai insurecției. Îi vedea, prin urmare, cu un ochi, mai de grabă, critic pe înalții funcționari ai Administrației Reagan servindu-se de frînturi de informații pentru a-și justifica intervenția. El știa că puteau fi culese și utilizate informațiile în așa fel încît să fie reliefat „rolul comuniștilor“.

[Consiliul Securității Naționale este un organism cu o pondere determinantă în elaborarea politicii externe americane. Ca atare, are și legături cu C.I.A. Directorul C.I.A., care participă la întrunirile Consiliului Securității Naționale, este și șeful tuturor serviciilor de spionaj. Operațiunile clandestine au fost, o vreme, aprobate numai de directorul Agenției. În 1955, Consiliul Securității Naționale a elaborat, însă, două directive prin care a pus bazele unui comitet special — „Comitetul 5412“. Toate operațiunile clandestine pe care C.I.A. le considera destul de importante, mari sau dificile, încît cerea aprobarea Casei Albe, aveau să primească, de acum înainte, girul „Comitetului 5412“. Din el făceau parte reprezentanți desemnați de președinte, Departamentul de Stat și Departamentul Apărării ; de regulă, reprezentantul președintelui a fost consilierul prezidențial pentru problemele securității naționale (în ordine : Gordon Gray, McGeorge Bundy, Walt Rostow, Henry Kissinger, Zbigniew Brzezinski, Richard Allen, William Clark, Robert McFarlane, John Poindexter). Mai tîrziu, Comitetul se va numi „Grupul special“, apoi „Comitetul 303“, apoi „Comitetul 40“. Era condus de consilierul prezidențial pentru problemele securității naționale ; din el făceau parte directorul C.I.A., președintele comitetului mixt al șefilor de stat-major, secretarul de stat sau adjunctul său. Aici se luau deciziile privind intervențiile într-o regiune sau alta. Ceea ce explică prezența generalului Jones].

Jones considera că argentinienii erau alegerea cea mai

Amiralul Bob Inman înainte de a depune mărturie în fața comisiei pentru informații, iulie 1981. Neînțelegerile cu Casey vor duce la demisie, după un an

rea. El nu ignora faptul că aceștia erau profund anticomuniști, dar era de părere că nu vor fi de mare folos. Nicaragua se afla la peste 4 000 km de Argentina. De ce i-ar fi neliniștit într-atît ideea că un grup de guerilă Monteneros putea organiza, în celălalt capăt al continentului, o revoluție împotriva Argentinei ? N-avea nici un sens, în afara aceluia că Argentina — gîndea el — putea fi lesne influențată să accepte să facă aproape tot ce îi cereau Statele Unite.

Casa Albă estima că Administrația n-ar obține sprijinul opiniei publice și al Congresului dacă rolul S.U.A. ar fi trebuit dezbătut la lumina zilei.

Pe de altă parte; toți cei aflați în jurul mesei păreau a fi sub impresia analogiilor cu situația în care se aflaseră S.U.A. în Vietnam. Jones și ceilalți șefi de stat-major voiau mai mulți consilieri (militari) în Salvador ; deocamdată erau 55 — un plafon stabilit de Casa Albă. Totuși, Jones își dădea seama că toți erau bolnavi de teamă la ideea că sporirea numărului acestor consilieri ar putea fi cunoscută de marele public. Se temeau de comentarii de tipul : „Așa a început și în Vietnam, acesta e începutul escaladei“.

Cît despre Inman, acesta observa, cu scepticism, cum se dezvoltă acțiunea clandestină nicaraguană.

[Bobby Ray Inman, director al Agenției pentru Securitatea Națională (rivala „de temut“ a C.I.A.) în timpul președinției lui Carter, avea rangul de amiral și fusese numit director adjunct al C.I.A., la 12 februarie 1981. Neînțelegerile dintre el și Casey aveau să ducă la demisia sa, în iunie 1982. Îi va urma în funcție John McMahon, pînă atunci director al operațiunilor ; care, la rîndul său, va fi înlocuit, în aprilie 1986, cu Robert Gates].

Casey în spatele senatorilor Daniel Moynihan și Barry Goldwater, înaintea confirmării din ianuarie 1981

Sprijinul camuflat dat operațiunii argentiniene era un procedeu mai moderat decît unele din ideile susținute de Haig. Dar era evident că Administrația nu voia să-și alieneze bunăvoința Congresului, căutînd să obțină aprobarea pentru o asemenea politică. Apelul deschis la fondurile Congresului ar declanșa, automat, o dezbatere publică. Inman constata, încă o dată, că imperative de politică internă erau la originea unei acțiuni clandestine. Dar nu putea face mare lucru.

Operațiunile clandestine erau programate, de fiecare dată, cînd demersurile diplomatice nu răspundeau așteptărilor Casei Albe și Departamentului de Stat — cum era cazul acum. Diplomația, cu cortegiul ei de negocieri laborioase, reuniuni interminabile, propuneri și contrapropuneri, era... obositoare. Acțiunea clandestină permitea folosirea unei „scurtături“. Dădea unei Administrații, mai ales acesteia, aflată la putere de puțin timp, senzația agreabilă că mișcă lucrurile, sentimentul că există o politică externă neoficială, care făcea, în mod discret, să progreseze interesele Statelor Unite.

Dacă adevăratul scop era de a pune capăt livrărilor de arme din Nicaragua către Salvador, livrări care fuseseră aproape complet oprite, atunci ceva nu era în regulă. Interdicția de a furniza arme nu antrena, în general, o acțiune clandestină. Aceste două țări nu aveau o frontieră comună, încît singurul drum terestru trecea prin Honduras. Statele Unite puteau să sprijine, pe față, Hondurasul și Salvadorul împotriva acestor livrări ; o manevră declarată, publică, cu supravegherea deschisă a frontierei, era cu mult mai eficientă. Dar era evident că nimeni nu voia să convingă Congresul.

Calea maritimă cea mai practică pentru un transport de arme din Nicaragua în Salvador traversa golful Fonseca, pe o distanță de aproximativ 30 km. Ataşatul naval american din Salvador și, la fel, și cițiva din colaboratorii săi supravegheau golful cu privirea de linx, dar nu vedeau nimic.

[În decembrie 1981, la o întrunire a Organizației Statelor Americane, desfășurată în insula St. Lucia, ministrul nicaraguan de externe declară că țara sa nu ajută forțele de guerilă din Salvador. Haig răspunde cu furie, deși nu are dovezi. Administrația Reagan

Cartierul general al C.I.A. din Langley, Virginia

anunță, apoi, că va antrena 1 500 soldați salvadorieni ; iar, în secret, autorizează planul C.I.A., în valoare de aproape 20 milioane dolari, pentru a forma o forță paramilitară de 500 de oameni, cu baza în Honduras. Scopul neoficial al planului, scria „Newsweek" : „subminarea sau răsturnarea sandiniștilor"].

Conform legii, *finding*-ul pentru această nouă acțiune clandestină trebuie să fie supus aprobării comisiilor pentru informații din Senat și Camera Reprezentanților. Goldwater, președintele comisiei senatoriale *[Barry Goldwater, unul din senatorii republicani ultraconservatori, fost candidat republican la alegerile prezidențiale din 1964 ; în 1986 s-a retras, după mai multe decenii, din activitatea politică]*, în convalescență după o operație la coapsă, era înlocuit de Moynihan *[Daniel Moynihan, senator democrat din New York, cu vederi de dreapta]*. Cînd s-a dat citire termenilor autorizației date de Reagan și programului acțiunii de sprijin, Moynihan nu și-a crezut urechilor. Că Administrația dorea să facă presiuni asupra sandiniștilor era de înțeles, s-a gîndit el, dar măcar să n-o facă apelînd la generalii argentinieni. Guvernul argentinian era unul din simbolurile dictaturilor de dreapta ; aliindu-se cu el, S.U.A. lăsau, implicit, să se înțeleagă că aderau la contrarevoluție. Somoza n-a fost, niciodată, altceva decît un tip de general argentinian în decor nicaraguan. Toată afacerea era stupidă și cu totul neîndemînatică, din punct de vedere politic. Moynihan putea, evident, să ceară explicații — și n-a pierdut prilejul. Dar aceasta a fost cam aproape tot ce putea face.

Legea cerea doar informarea comisiei despre principalele proiecte de acțiuni ale serviciilor de informații. Conducerea problemelor externe, cît și politica dusă în materie de apărare și informații aparțineau, din punct de vedere constituțional, președintelui. Oricare președinte — dar acesta în mod deosebit — ținea să-și păstreze asemenea puteri. Comisia nu putea face mare lucru ; cel mult să refuze deblocarea fondurilor necesare. Dar, cum președintele dispunea de o rezervă de 50 milioane dolari pentru operațiuni de informații, chestiunea era, practic, reglată dinainte.

Se mai ridica încă o problemă : membrii comisiei erau obligați, prin jurămînt, să nu divulge nimic. Luînd cunoștință de acest proiect secret, ei aveau mîinile legate, iar tăcerea lor valora cît un acord tacit. Un membru putea, desigur, să ia, individual, inițiativa de a face publică o afacere sau de a lăsa unele elemente să se afle, dar trebuia ca, din punct de vedere moral, să fie absolut sigur că acționează spre mai bine. Or, cît puteau cîntări cîteva elemente, spicuite dintr-un expozeu de o oră, în comparație cu sutele de ore, cît timp fusese studiată situația în Consiliul Securității Naționale și la C.I.A. ? Moynihan simțea că opinia comisiei era deja conturată.

În comisia Camerei Reprezentanților, Casey a făcut, el însuși, prezentarea „top secret" a proiectului. A anunțat că operațiunea începuse deja : argentinienii se lansaseră, și Statele Unite îi urmau. Taberele erau instalate în Honduras, care îi autoriza pe argentinieni să folosească teritoriul său drept bază.

Pentru ce anume ?

Pentru a atinge ținte din interiorul „Nic-a-ua-uei, a spus Casey, care n-a reușit, niciodată, să pronunțe corect cuvîntul „Nicaragua". De fiecare dată, cînd trebuia să-l pronunțe, făcea o pauză, cu vizibile eforturi, dar sfîrșea, totdeauna, prin a spune tot „Nic-a-ua-ua". Pe scurt, Casey a spus că grupul de rezistență al „contraș"-ilor trebuia să atingă ținte precise și identificabile în țară : structurile create acolo pentru a susține revoluția.

Cum ? Cînd ?

Comandouri de elită vor trece frontiera, vor lovi țintele în plină noapte, după care vor reveni la baza lor din Honduras.

Mai mulți membri ai Camerei Reprezentanților au tresărit. Nu se așteptau la o operațiune paramilitară, mai ales de o asemenea anvergură. Au țîșnit întrebările. Ce se va întîmpla dacă aceste comandouri vor fi surprinse în timp ce se antrenează în Honduras ? Nu există riscul declanșării de ostilități între cele două țări ? Dacă sandiniștii ar replica, cerînd un ajutor sporit Cubei ?

Casey a răspuns că nu era ușor de dat un răspuns precis acestor întrebări, care erau, de altfel, ipotetice.

Deputatul Lee Hamilton, democrat din statul Indiana, respectat și prudent, a întrebat dacă operațiunea era legală din punct de vedere al dreptului internațional și al diverselor tratate regionale. Statele Unite urmau să se găsească în situația de agresor față de o țară cu care întreținea relații diplomatice. Cum se putea face un asemenea lucru ?

Cubanezii și nicaraguanii erau agresorii, a răspuns Casey. Ei reprezentau, în optica lui Casey, „agresiunea". Dar el s-a arătat foarte vag în ce privește datele și cifrele, considerînd, deja, întreaga afacere drept un fapt împlinit.

Analiza pe care a făcut-o el problemei a fost, mai degrabă, prost primită, chiar de către membrii republicani ai comisiei. Deputatul conservator din Virginia, J. Kenneth Robinson, un apropiat al Administrației, l-a privit pe Casey cu răceală și i-a spus cu severitate : „N-ați reflectat prea mult asupra consecințelor".

Versiune românească și comentarii de Stelian Țurlea

(Va urma)

ACCENTE

Arta apărării...

Din clipa în care omului i s-a impus ca printre îndeletnicirile sale să se afle și războiul, premisa blindajului a fost creată. Întrucît, în orice confruntare există lovituri și contralovituri era cît se poate de firesc să se găsească un antidot sau semiantidot, nu pentru a se ieși cu fața curată, ci cu pielea întreagă dintr-un sistem de atacuri reciproce. Deși legitimă, logică și imperativă, apărarea a rămas în urma atacului, nu atît în planul doctrinei, cît în cel al tehnologiei.

Pieptarul de piele a fost o invenție binevenită, dar nu și salvatoare. Scutul la fel. Platoșa, devenind tot mai sofisticată și grea, s-a demonstrat mai degrabă spectaculoasă decît eficientă, creînd un univers strîmt și ermetic cavalerului care putea fi lichidat fără nici o problemă, în primul rînd datorită incapacității fizice de a reacționa rezonabil. Oricît de bravi ar fi fost, cavalerii încuiați în armură aveau nevoie de scripeți pentru a da impresia că sînt amenințători...

O platoșă mișcătoare, avînd în afara greutății oarecari șanse de a ripos ta, a devenit un obiectiv incitant. În 1801, Wolfgang Dieter a inventat șenilele. Ideea, cum se întîmplă frecvent, era cu cîțiva pași înaintea tehnicilor de susținere. Proiectul, tulburător și „incomod", a rămas în anticamera dezvoltării armamentului pînă cînd britanicul Swinton i-a convins pe militari să așeze monstrul său de metal („tank") pe șenilele concepute de Dieter : Zis și făcut. În felul acesta pe cîmpurile de luptă ale primei conflagrații mondiale a apărut o fantomă enormă, semănînd cu un vas de război, care se tîra pe uscat și avînd avantajul că purta un tun în stare de funcționare. Pînă la cel de-al doilea război mondial, experții nu au avut mult timp la dispoziție, dar au manifestat, în schimb, o fierbinte dorință de a face cît mai mult, cît mai repede. Tancurile s-au perfecționat în pas voios. Puterea lor de foc a crescut, mobilitatea a crescut, blindajul s-a îmbunătățit. Dar, din nou, apărarea a rămas în urma atacului. Fiecărei virste a blindajului i-a corespuns o bombă cu o capacitate de pătrundere sporită. Tancul se îndrepta spre destinul platoșei : devenise spectaculos, impresionant și perfect vulnerabil. Dar, iată, un element nou intră în scenă, un element mult așteptat menit să-i prelungească viața și să-i conserve vocația de a teroriza combatanții neblindați. Astfel a apărut, în pofida unor obuze care îl vizează cu nu mai puțin de 2 000 de metri pe secundă, o mantie nouă pentru un personaj care nu obosește să-și demonstreze rapacitatea. Abordînd virtuțile noului tip de blindaj „Science et vie" notează : „Datorită densității sale, cu puțin inferioară densității tungstenului (19,3), și durității sale, uraniul era deja folosit de aproximativ zece ani în obuzele perforante. Invers, avînd o grosime convenabilă, el se dovedește impenetrabil la orice armă antitanc actuală. Iată de ce, noul car american M1-A1 va avea un blindaj de uraniu...

Au fost formulate critici în privința utilizării unui metal considerat radioactiv. De fapt, el reprezintă un amestec de doi izotopi, U 238 neutru și U 235 înalt radioactiv. În stare naturală, el nu conține decît 0,7 la sută din izotopul 235, cel care este folosit în centralele atomice. Uzinele de separație izotopică, în stare să mărească această concentrație, lasă ca subproduse enorme cantități de uraniu sărăcit, care nu conține decît 0,2 la sută de 235.

El rămîne slab radioactiv, dar oțelul blindajului oprește desigur cea mai mare parte a periculoaselor particule alpha. Potrivit specialiștilor, echipajul tancurilor ar fi expus anual la o radioactivitate echivalentă cu 3 radiografii, deci cu mult inferioară pragului periculos. S-a afirmat, de asemenea, că uraniul este inflamabil, dar nu este adevărat : după cum am spus, el este piroforic, și în pulbere fină prezintă același pericol de inflamare ca aluminiul, despre care nu se poate spune că reprezintă un combustibil...".

Ne-am liniștit. Blindajul de uraniu nu reprezintă nici un pericol pentru tanchiști. Dar nici platoșa nu reprezenta vreunul pentru cavaleri. Pericolele au sosit din altă parte. Fapt care menține logica severă a confruntării în drepturile firești...

Radu Budeanu

Sfidarea mondială 1986*)

(7)

Jean-Jacques Servan-Schreiber

Aşadar, sînt cu toţii de faţă. După şase luni de discuţii, de ezitări, de pregătiri de mai multe ori anulate şi reluate, de negocieri, uneori indescifrabile, cu Tokio, de întîlniri delicate, adeseori cu lucrurile spuse pe jumătate, cu Washington...

Pînă la urmă, nimeni nu mai ştie cine a luat, într-adevăr, hotărîrea, nici cum.

Dar în această dimineaţă de februarie, în care s-a făcut la fel de frig aici, la Tokio, ca la Pittsburgh, iată — eveniment nemaiîntîlnit pînă acum şi care nu a fost adus la cunoştinţa presei — în centrul unei săli vaste, tăcută şi izolată, întregul stat major al unei mari universităţi americane stă faţă în faţă cu toţi „boss-ii" din marea industrie japoneză.

Cu o singură excepţie — Herbert Simon, care este în China, unde ţine, de două ori pe an, seminarii de informatică şi psihologie pentru studenţii marilor universităţi —, sînt prezenţi toţi conducătorii de la Carnegie Mellon. Avem să-i vedem şi să-i ascultăm vorbind despre ceea ce au nou de spus japonezilor şi să înţelegem poate, totodată, de ce sînt, japonezii, şi ei, aici.

Pariu îndrăzneţ, să reuneşti în jurul unei echipe universitare pe marii patroni japonezi. Din punctul lor de vedere, nu merită să-ţi pierzi vremea cu o universitate. E firesc. În Japonia, de la cursul primar, strict şi minuţios, pînă la licenţa universitară, „Bachelor's degree", studiile continuă intens într-un climat de permanentă competiţie. Va fi pepiniera a tot ceea ce urmează. Dar această urmare nu se produce în locaşuri academice. Învăţămîntul superior şi cercetarea, care este complementul lui, se desfăşoară în interiorul fiecărei întreprinderi ; ele fac parte din ea. Industria ţine să călăuzească, să formeze ea însăşi, după metodele sale, după nevoile sale şi în propriile sale laboratoare, viitoarele cadre — ingineri, oameni de ştiinţă, manageri —, care trebuie plămădiţi de „cultura proprie a întreprinderii", element specific al succeselor de mîine, în competiţia mondială. Nici o universitate nu ar putea, după părerea lor, să îndeplinească acest rol.

Atunci, prin ce vrăji i-a atras Universitatea Carnegie Mellon pe aceşti oameni inabordabili ? Ei, care îşi consacră toată vremea discuţiilor interne, în propriile întreprinderi, şi atît timp cît este necesar, în acele faimoase „cozerii" din care apar idei noi ce vor lansa alte produse, vor deschide alte pieţe. Poate că, într-o zi, o vom afla.

Nu trebuie să punem, aici, întrebări indiscrete şi, cu atît mai mult, brusc. Fapt este, însă, că „şogunul" Shinto, în ciuda tuturor aşteptărilor, a venit să asiste la seminar, şi chiar să ia cuvîntul. Că, în aceeaşi zi, după-amiază, Soichiro Toyoda, patronul firmei Toyota, a venit la seminar din oraşul uzinelor sale, Toyota-City, situat la mai mult de o oră de Tokio, şi că va lua, de altfel, pe loc decizia întocmirii unui studiu în comun. Fapt fără precedent, de asemenea, marele stat major al patronatului japonez — faimosul Keidanren — decide că întreg comitetul său executiv, format numai din patroni ai industriei, în frunte cu preşedintele şi toţi vicepreşedinţii săi, îi va primi în celebra sa Sală de Consiliu pe vizitatorii veniţi din Pittsburgh pentru o şedinţă de lucru.

Vor trebui să aibă loc multe alte parlamentări pentru ca între ei să se înnoade legături trainice. Dar totul arată astăzi că, foarte bine informaţi, ca de obicei, stăpînii maşinii japoneze de producţie au înţeles că la ei au venit stăpînii primei maşini americane de fabricat cunoaştere...

Cyert a venit, pentru această ocazie, unică, să ia conducerea echipei sale. Şi a cerut fiecăruia să se pregătească minuţios. El ştie că vor fi, ca întotdeauna în Japonia, foarte puţine dialoguri spontane cu interlocutorii, dar că tot ce se va spune va fi notat, transmis, difuzat, studiat. Şi că, din acest material — culmea inteligenţei americane — conducătorii japonezi vor decide combinaţiile pe care le vor propune după ce vor cîntări, evalua şi compara totul.

Cel mai puţin aşteptat la o reuniune de această natură, însă foarte repede înţeles de japonezi, este decanul facultăţii de arte frumoase, Akram Midani, fost ambasador al ţării sale, Siria, la O.N.U., autor, poet şi actor, care a devenit profesor în Statele Unite şi a fost ales de colegii săi, deşi era încă cetăţean sirian, să conducă artele frumoase la Carnegie Mellon. Midani, stăpînind, împreună cu colegii săi, la Pittsburgh, atuurile ştiinţei informaticii, a realizat, pe baza ei, o reînnoire completă a întregului sistem de învăţămînt din facultatea sa.

Nu există student în arhitectură, muzică, teatru, literatură, pictură sau sculptură, care să nu lucreze, de acum încolo, cu un calculator specializat. Iar rezultatele sînt revoluţionare.

Într-una din zile, am ascultat o tînără femeie de vreo treizeci de ani, blondă şi australiană, licenţiată în arhitectură în ţara sa, care, în plus, şi-a obţinut doctoratul la universitatea californiană Berkeley şi a cerut, din Melbourne, să i se admită o specializare de doi ani la facultatea de arte frumoase de la Carnegie Mellon, considerînd că, dacă rămîne arhitect fără să stăpînească informatica, „va ieşi din cursă", şi îşi va închide viitorul. Admisă după o severă examinare a dosarului său de către decanul facultăţii de arhitectură, turcul Omer Akin, apoi de decanul sirian Midani, australiana lucrează în „computer room" aproape în fiecare noapte pînă la orele trei sau patru dimineaţa.

Midani este de formaţie enciclopedică şi crede, în străfundul fiinţei sale, ca şi Senghor, în puterea creatoare a interferenţei culturilor („cross-fertilization"). A procedat în aşa fel încît să dea un exemplu tuturor celorlalţi colegi de la Carnegie Mellon : alături de turkul Akin, se află astăzi Martha Sanchez, chiliană, în fruntea facultăţii de muzică, Alexandre Baly, elveţian, în fruntea celei de „design", iar un alt post de conducere este destinat în prezent unui japonez.

Akram Midani ia cuvîntul. Va face o expunere scurtă, căci are deja fixate zece întîlniri în şcolile japoneze, unde se va explica mai pe larg. El schiţează ceea ce va fi, foarte curînd, o evidenţă şi naşterea unei epoci : reînnoirea artelor prin intermediul informaticii.

„Colegiul de arte frumoase de la Carnegie Mellon este prima instituţie pe care aş numi-o totală în acest domeniu. Aici se predau toate formele tradiţionale de artă : arhitectura, muzica, teatrul, pictura, dansul, sculptura, designul ; inima acestei instituţii este, în prezent, «Centrul de artă şi tehnologie» — de care depinde totul. El îndeplineşte următoarele funcţiuni :

1. aplicarea ştiinţei moderne a informaticii la creaţia artistică ;

2. promovarea instrumentelor informatizate pentru studierea disciplinelor artistice ;

3. desfiinţarea vechilor frontiere dintre artă şi ştiinţă ;

4. stimularea şi reînnoirea, prin această nouă atmosferă, a creativităţii artiştilor.

Noi am dat studierii artelor o dimensiune de o amploare nemaicunoscută pînă în prezent. Ea trebuie să genereze o recepţionare mai rafinată a tuturor cunoştinţelor ; apoi să permită afirmarea plenară a noi talente, a noi idei, a noi creaţii. Toate instituţiile lumii în materie de artă urmează să se înzestreze, în anii ce vin, cu asemenea instrumente. Pentru a-şi îndeplini funcţiile tinzînd spre perfecţiune. Pentru a stimula creativitatea fiecăruia — dincolo de toate limitele trecutului.

Impactul tehnologiei asupra artelor trebuie să fie înţeles în contextul său istoric şi în contextul său de viitor.

Arta şi tehnologia nu au fost niciodată separate pînă în zorii secolului al XIX-lea, cînd a intervenit noţiunea romantică a geniului, ca individualitate...

Artiştii, marii artişti, de-a lungul secolelor şi pînă atunci, creaseră în echipe fiindcă erau şi maeştri ai unor tehnici : piramidele, moscheele, catedralele. Fie că se numeau Leonardo da Vinci sau Michelangelo, ei erau, înainte de toate, foarte mari tehnicieni.

Separarea artificială dintre cele două domenii a rezultat dintr-o eroare intelectuală. Savanţii ca şi tehnicienii şi-i închipuiau pe artişti ca făcînd parte dintr-o recuzită de teatru, într-o lume imprecisă, guvernată numai de forţele misterioase ale inspiraţiei.

Victima acestui fals conflict a fost însăşi unitatea omului.

De la Charles Baudelaire am învăţat în ce măsură «tot ceea ce e frumos este, mai presus de orice, rezultatul unui calcul exact». Intrînd în epoca în care tehnica informatică ne oferă şansa de a extinde la infinit creativitatea umaniştilor noştri, trebuie să profităm de noile instrumente pe care le oferă aceste tehnologii. La orizont se întrevede posibilitatea recreării unităţii omului.

Tehnologia informatică, aşa cum o practicăm în toate atelierele noastre, are ca efect dirijarea artistului în mult mai mare măsură spre domeniul propriu al invenţiei.

Tocmai aici se întîlnesc artiştii cu oamenii de ştiinţă.

Există trei mari căi unde arta şi tehnologia se regăsesc deja :

1. Interacţiunea crescîndă între cele două domenii, utilizarea mijloacelor informaticii pentru studierea şi exercitarea activităţilor artistice ridică nivelul preciziei, al calităţii în creaţie.

2. Prin eliminarea artificială şi separaţii dintre cele două discipline, se introduce,

*) Fragmente din cartea aflată în pregătire pentru tipar, în colecţia **Idei contemporane** a EDITURII POLITICE.

atît pentru artist, cît și pentru omul de știință, un element de inspirație și, fără îndoială, în mai mare măsură în viitor, de geniu, prin suflul nou al libertății de spirit pe care îl aduce facultatea de «a se juca» la infinit, grație tehnicilor informaticii, înainte de a opri gestul, trăsătura, sunetul ideea.

3. Noua ambianță oferă tuturor formelor de artă un teren neexplorat, încă necunoscut astăzi, pentru creație, noi forme ale invenției umane.

Am cunoscut în trecut, prin invențiile tehnice ale fraților Lumière sau ale lui Thomas Edison, nașterea succesivă a mai multor forme noi ale creației artistice care au schimbat radical modul în care percepem lumea, cunoștințele și intuițiile noastre.

Multe alte metamorfoze ne așteaptă acum, dacă vom ști să sesizăm și să extindem fecunditatea acestei șanse a epocii noastre : noua noțiune a unității regăsite a omului".

Impactul pe care l-a avut Midani asupra tuturor specialiștilor din domeniul economiei și tehnicii, care veniseră aici pentru a învăța numai ceva mai mult despre productivitatea industrială, a fost hotărîtor.

A pune la dispoziția fiecărei ființe omenești, în orice moment pe care îl alege, toate cunoștințele din lume, legate prin rețelele calculatorului personal, este o mutație ce ține de capacitatea aventurii umane. Și acesta nu-i decît „soclul".

Pe acest nou *continent al cunoașterii*, este de ajuns, cu ajutorul calculatorului, să învețî cum să-ți lași spiritul să se „joace" în vederea găsirii soluției, invenției, creației, pe care le inspiră instinctul și imaginația — sau, uneori, simpla pasiune de jucător. Se naște, atunci, odată cu natura însăși a efortului, o reflecție mai pasionată, o vibrație a ființei care nu mai încetează și tinde spre infinit.

Japonia a putut să parcurgă mai repede și mai bine, primele etape. Valorile stăpînirii de sine, ale forței spiritului și trupului îi sînt, de secole, la fel de firești ca aerul și viața.

Este adevărat că și acolo trebuie inventate încă destule. Ei știu că le lipsesc multe atû-uri : în primul rînd, în ingineria „software"-ului și în inteligența artificială.

Profesorul Angel Jordan, care a cîștigat la Washington bătălia pentru înființarea Institutului superior al „software"-ului la Carnegie Mellon, merge, deci, acum, la Tokio ca să le spună ceva mai mult japonezilor în legătură cu bătălia „software"-ului.

Acest mare tehnician spaniol, devenit profesor în electronică, apoi decan al facultății științelor ingineriei și, mai recent, rector al universității, își asumă în prezent, printre altele, responsabilitatea Institutului „software"-ului.

A obținut, cu sprijinul lui Cvert, angajamentul guvernului ca, în următorii zece ani, acest institut să rămînă singurul care primește finanțare federală. Căci este indispensabil, pentru întreaga Americă, pentru economia și apărarea sa, ca el să reușească. Ca el să atragă, de la început și pentru o durată suficientă, pe inginerii cei mai înzestrați, creativi și ambițioși. Pentru ca, apoi, să suscite mari vocații la cei mai tineri.

Angel Jordan se simte în largul lui. De mult timp s-a obișnuit să cîștige — ca, de altfel, cei trei fii ai săi, Arthur, Edward și Xavier, între douăzeci și douăzeci și patru de ani, care sînt deja toți șefi de promoție. El nu se teme de japonezi. Nici măcar nu e sigur, lucru pe care l-a afirmat public anul trecut, că este necesar să se lucreze cu ei. Dar acceptă jocul, fiindcă strategia a fost fixată, și participă la el.

„Slăbiciunea noastră, a tuturor, în ceea ce privește capacitatea de a crea «software» este dramatică. Ea n-a fost prevăzută. Astăzi, după o lungă perioadă de neglijență, sîntem victimele unei adevărate explozii în tehnologiile «software»-ului. Și trebuie să-i facem față, noi, în America, și cu atît mai mult voi, în Japonia, în condițiile unei lipse acute de specialiști avînd o experiență suficientă în materie de «software» pentru a răspunde nenumăratelor cereri ale tuturor sectoarelor economiei, ca și ale tuturor celor din Departamentul apărării.

Tocmai datorită complexității problemelor reprezentate de dezvoltarea cantitativă și calitativă a acestei rețele de «software», în creșterea exponențială, a fost creat Institutul superior de Ingineri pentru care a fost aleasă universitatea noastră, Carnegie Mellon.

Obiectivele pe care ni le-am fixat sînt următoarele : găsirea metodelor de control, în momentul de față pline de lacune și de riscuri, pentru ingineria «software»-ului la o scară foarte mare ; reducerea radicală a costurilor de producție ale acestor «software», care devin inabordabile și, în curînd, inaccesibile ; multiplicarea cu zece, apoi cu o sută, a numărului de specialiști în «software», formați în fiecare an pentru toate sectoarele economiei și apărării.

Prioritățile noastre se vor orienta, firește, în primul rînd, spre cercetare ; dar, de asemenea, și neîntîrziat, spre tehnicile de transfer ale tehnologiilor și de interacțiune între sisteme.

Ne-am dat seama că, dincolo de competențele pe care le-am dobîndit, în jurul departamentului nostru de științe informatice, pure și aplicate, (din care cauză a fost ales campusul nostru pentru Institutul federal), acum vom avea de-a face cu dimensiuni cu totul noi.

Aceasta pentru că tehnologia «software»-ului, atît de recentă, întîmpină obstacole care nu mai sînt doar de ordin științific sau tehnic, ci de acum încolo, de ordin economic, organizatoric, juridic etc. Este, în realitate, o nouă știință în sine — cea a implementării și promovării «software»-ului însuși — care trebuie, în fond, să fie concepută și raționalizată.

Problema centrală o constituie, firește, rolul nostru specific de educare și de informare. Noi aprofundăm și lărgim această capacitate indispensabilă. Dar o facem acum în strînsă legătură cu industriile, care vin să lucreze cu noi, în laboratoarele noastre. Și, pe de altă parte, stabilind o rețea cu alte universități pentru a putea multiplica, reciproc, rezultatele cercetărilor noastre și progresele pe care acestea le permit. Noul complex „industrie-universitate" a devenit, cu adevărat, organic. Sînt entități inseparabile care trebuie concepute și dezvoltate ca atare.

Miza e uriașă — nu există o alta mai mare. Pentru noi, în America, și, fără nici o îndoială, pentru partenerii noștri, cum sînt Japonia și Europa. Și, în același timp, pentru întreaga lume, deoarece este vorba de aceeași dezvoltare.

În acești ultimi ani, am transformat rolul tradițional și structurile universității noastre. Era o bună mașină de predat. Acum, devine o întreprindere de creat cunoaștere. Chiar și cei mai tineri studenți trebuie să-și mobilizeze mintea, să inventeze mai mult decît să asculte. Lucrează, și ei, în uzina cunoașterii.

«Software»-ul este produsul cel mai rar și cel mai scump ; și va fi din ce în ce mai mult astfel, pe măsură ce se apropie de esența sa profundă, inteligența însăși. El cere cel mai mare număr de oameni formați și creativi. Prețul acestor sute de mii de specialiști ai «software»-ului, care vor fi, în curînd, milioane, este astronomic. Dar știm că bogățiile care vor fi produse datorită lor vor depăși, cu mult, această uriașă investiție. Scara de valori s-a schimbat, nu mai poate fi făcută o comparație. Este un alt univers".

Traducere de Rodica Georgescu și Sanda Mihăescu-Cîrsteanu

(Va urma)

PERU. Afirmarea dreptului la dezvoltare

Sărbătorind, la 28 iulie, proclamarea independenței — eveniment care a avut loc în 1821 și care marchează, pentru istoria contemporană a Perului, ziua sa națională —, poporul peruan își reafirmă obiectivele dezvoltării țării pe diverse planuri, ale sporirii avuției naționale și asigurării condițiilor unei juste repartiții a acesteia. Eforturile îndreptate spre progresul economico-social au în vedere necesitatea unui ritm accelerat de creștere, pornind de la afirmarea dreptului la dezvoltare, la colaborare largă cu toate națiunile lumii.

Promovînd propășirea liberă, independentă a țării, guvernul peruan, condus de președintele Alan Garcia, se pronunță, pe plan extern, pentru respectarea dreptului la autodeterminare al popoarelor, pentru neamestecul în treburile interne ale statelor și excluderea forței din raporturile internaționale. Acționează, de asemenea, pentru edificarea unei noi ordini economice mondiale, pentru reglementarea problemei datoriei externe a statelor în curs de dezvoltare, pe baza recunoașterii imperativului unei creșteri accelerate, nestingherite a economiei acestor state. În lumina acestor principii ale politicii sale externe, Peru se numără printre statele latino-americane membre ale „Grupului de sprijin" — angajat în promovarea unor soluții negociate în cadrul crizei din America Centrală — și ale „Grupului celor opt", format în vederea întăririi cooperării regionale, a depășirii, pe această cale, a unor dificultăți economice comune.

Între România și Peru s-au statornicit, de multă vreme, trainice relații de prietenie și conlucrare pe multiple planuri. Favorizate de aspirațiile de pace ale celor două popoare, de afinitățile de limbă și cultură, aceste raporturi au cunoscut un ritm ascendent de dezvoltare.

Un rol deosebit în adîncirea acestor relații a revenit dialogului la nivel înalt româno-peruan, prilejuit de vizita, la Lima, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu. A fost stabilit, astfel, cadrul optim pentru evoluția, pe mai departe, a relațiilor de prietenie dintre România și Peru, în avantajul ambelor țări și popoare, al cauzei păcii și colaborării în lume.

Droguri

În prima jumătate a anului 1988 cifra victimelor consumului de droguri din R.F.G. a fost de 281, înregistrînd o creștere de 78 la sută în comparație cu aceeași perioadă a anului trecut. Agenția „DPA" relevă că autoritățile se tem că — începînd din 1990, cînd între statele Beneluxului, Franța și R.F.G. urmează a fi desființate controalele vamale — se va înregistra o nouă accentuare a traficului ilegal de droguri. O recrudescență sporită în proliferarea drogurilor este anticipată pentru 1992, cînd toate controalele de la granițe vor fi desființate în întreaga Piață comună. Potrivit președintelui Oficiului Federal de Criminalistică (BKA), Heinrich Boge, viitoarea piață vest-europeană „deschisă" a drogurilor trebuie combătută prin eforturi comune ale poliției din toate țările CEE. În prima jumătate a anului, autoritățile vamale și polițienești vest-germane au confiscat circa 630 kg de droguri „tari" și peste o tonă de produse din canabis, cu o valoare totală estimată la 200 milioane mărci. Din cantitatea respectivă, 250 kg au fost de heroină, cu 123 la sută mai mult decît în primul semestru al anului trecut. În ce le privește, cele 297 kg de cocaină și 70 kg de amfetamine au fost net superioare cantităților de droguri similare confiscate în tot anul 1987. În prima jumătate a anului curent, poliția a reușit să depisteze și să distrugă 27 de laboratoare ilegale de fabricare a unor droguri sintetice (în întregul an 1987 numărul lor a fost de 22). A devenit tot mai evident faptul că R.F.G. a dobîndit o pondere mai mare ca loc atît de fabricare, cît și de exportare a drogului sintetic, amfetaminele. În perioada ianuarie-iunie 1988, 2 670 persoane au fost înregistrate de poliție drept consumatoare de droguri tari. În comparație cu 1987, s-a înregistrat o creștere cu 80 la sută a numărului celor care au consumat un drog pentru prima dată. Totalul heroinomanilor a sporit cu 93 la sută, al cocainomanilor cu 55 la sută, iar al consumatorilor de amfetamine cu 73 la sută.

Critici

China a criticat tendința superputerilor de a se concentra excesiv asupra relațiilor bilaterale, acordînd o atenție insuficientă eforturilor multilaterale din domeniul dezarmării. Luînd cuvîntul la conferința O.N.U. pentru dezarmare de la Geneva, ambasadorul Chinei, Fan Guoxiang, a subliniat, transmite „China Nouă", că, deși negocierile bilaterale dintre cele două superputeri sînt necesare, eforturile multilaterale sînt, de asemenea, indispensabile. El a precizat că progresele înregistrate în ultimii ani în domeniul dezarmării se datorează eforturilor comune făcute de guvernele și popoarele din întreaga lume. Fan Guoxiang a reafirmat ideea că S.U.A. și U.R.S.S. trebuie să-și reducă substanțial enormele lor arsenale militare și să țină seama în mod serios de propunerile și sugestiile comunității internaționale pentru întărirea securității pe plan mondial, informează „China Nouă".

Recital

Cu prilejul zilei sale de naștere, Amalia Rodrigues, numită și „regina fadoului", a organizat la Lisabona un recital la care au asistat 20 000 de spectatori. La cererea expresă a Amăliei Rodrigues, prețul biletelor a fost mult mai mic decît de obicei, pentru ca la spectacol să ia parte reprezentanți ai tuturor categoriilor sociale portugheze.

SISTEM. Firma niponă „Ishikawajima-Harima Heavy Industries Co" a realizat, pentru prima oară în lume, un sistem de propulsie cu elice dublă destinat vaselor de mare tonaj. Acest sistem dezvoltă o energie cu 10 la sută mai mare față de cel tradițional

REVENDICĂRI. La Paris a avut loc o amplă manifestație cu caracter social în cursul căreia s-au strîns mii de semnături în apărarea drepturilor sociale ale tuturor francezilor. La Toulouse s-a desfășurat o acțiune similară

1000+1

Semnături

Peste 500 de oameni de știință americani, care fac parte din „Comitetul pentru o genetică responsabilă", au semnat o declarație solemnă în care se angajează să nu participe la dezvoltarea armelor biologice sau chimice. În apelul adresat opiniei publice de a sprijini inițiativa lor, oamenii de știință respectivi își exprimă profunda îngrijorare în legătură cu evoluțiile în cadrul programului prezentat de Pentagon Congresului american cu privire la un război biologic.

Precizări

În ultimul timp, Washingtonul ridică din nou problema pretinsei încălcări de către U.R.S.S. a tratatului privind apărarea antirachetă, prin construirea în zona Krasnoiarsk a unei stații de radiolocație — a arătat șeful Direcției pentru problemele limitării armamentelor și pentru dezarmare din M.A.E. al U.R.S.S., V. Karpov, în cadrul unei conferințe de presă, citat de „TASS". Partea sovietică, a menționat el, a declarat în repetate rînduri că stația de radiolocație din zona Krasnoiarsk este destinată urmăririi obiectelor cosmice și de aceea nu poate fi pusă în legătură cu Tratatul privind apărarea antirachetă. „Totodată, Uniunea Sovietică, manifestînd bunăvoință și preocupare în legătură cu asemenea acuzații, a încetat, încă din luna octombrie 1987, toate activitățile la stația de radiolocație din Krasnoiarsk, iar acest moratoriu se menține în vigoare" — a declarat V. Karpov. „Dacă va fi realizată înțelegerea privind respectarea tratatului referitor la apărarea antirachetă în forma în care a fost el semnat în anul 1972, Uniunea Sovietică va fi gata să demonteze instalațiile stației de radiolocație din Krasnoiarsk, astfel încît aceasta să fie supusă controlului și să nu mai provoace nici un fel de suspiciune din partea Statelor Unite", a menționat V. Karpov.

Poziție

Președintele Columbiei, Virgilio Barco Vargas, a declarat în Congres că stabilirea unui dialog cu grupurile de gherilă din țară urmărește numai demobilizarea forțelor insurgente înarmate, fără ca aceasta să implice concesii de natură social-economică sau politică. Reamintim că, la 29 iulie, va avea loc o „reuniune de salvare națională" la care vor participa reprezentanți ai partidelor politice, ai păturilor sociale mai importante și ai gherilei. De asemenea, la Bogota, s-a anunțat că liderul social-conservator, Alvaro Gomez Hurtado, sechestrat la 29 mai de mișcarea de gherilă columbiană „Movimiento-19", a fost eliberat.

Rubrică realizată de Dumitru Constantin

POSTA REDACȚIEI

Pacta sunt servanda

Gh. Dinu, Pitești. Principiul **pacta sunt servanda** (respectării cu bună credință a obligațiilor internaționale) a apărut odată cu încheierea primelor tratate, în epoca sclavagistă. El este întîlnit la caldeeni, la egipteni, la chinezi, apoi la greci și la romani. Caracteristic pentru principiul **pacta sunt servanda**, în epocile istorice îndepărtate, este strînsa lui legătură cu religia. Încheierea tratatelor internaționale, la acele vremuri, era însoțită de diverse rituri religioase. Iliada descrie cum acordul dintre greci și troieni, în ziua primei bătălii, a fost confirmat solemn de jurămintele lui Priam și Agamemnon. Însă, paralel cu concepția religioasă a maximei pacta sunt servanda, la popoarele antichității se manifestă și unele elemente de concepție juridică. Forța obligatorie a tratatelor era dedusă din ideea de bună-credință **(bona fides)**, idee recunoscută de toate popoarele vechi.

Acest principiu și-a găsit o consacrare tot mai largă, mai ales în documentele adoptate după primul și cel de-al doilea război mondial. Astfel, în preambulul **Pactul Ligii Națiunilor** se prevedea că înaltele părți contractante — în scopul de a promova cooperarea internațională și de a realiza pacea și securitatea prin menținerea justiției și respectarea scrupuloasă a obligațiilor decurgînd din tratate în relațiile dintre popoarele organizate — au convenit asupra acestui pact. În preambulul **Cartei O.N.U.** se arată că Națiunile Unite urmăresc, printre altele, crearea unor condiții „în care să poată fi menținute justiția și respectul obligațiilor, decurgînd din tratate și alte izvoare ale dreptului internațional". În art. 2, alin. 2 din Cartă este prevăzută îndatorirea membrilor O.N.U. de a-și îndeplini cu bună-credință obligațiile ce și le-au asumat potrivit actului constitutiv al Organizației mondiale. Așadar, principiul pacta sunt servanda este un principiu fundamental al dreptului internațional, de aplicare generală, care s-a format pe cale cutumiară, fiind consacrat, totodată, în numeroase tratate internaționale.

P.E.C.C.

Aurora Ifrim, București. Declinul economic al S.U.A. în Asia de est a fost însoțit de o intensificare a cooperării economice a statelor din zona Oceanului Pacific. Această tendință s-a vădit și cu prilejul întîlnirii reprezentanților statelor membre ale **Conferinței pentru Cooperarea Economică în Pacific** (P.E.C.C.), desfășurată în luna mai, la Osaka. Totodată, a cîștigat tot mai mult teren ideea organizării unei reuniuni la nivel ministerial a acestei grupări.

P.E.C.C. a fost înființată în 1980, dar activitatea sa a luat avînt, cu deosebire, după întîlnirea de la Vancouver, din noiembrie 1986. Crearea sa a corespuns dorinței unor state din regiunea Oceanului Pacific de a dispune de o organizație specială, în cadrul căreia să poată fi dezbătute problemele specifice acestei părți de lume. Comitetul său permanent cuprinde 17 membri reprezentînd 15 state și teritorii și două organizații — Conferința comerțului și dezvoltării în Pacific și Consiliul economic al Bazinului Pacificului. Ceilalți membri ai P.E.C.C. sînt cinci țări dezvoltate din zonă, precum și cele sase națiuni ale A.S.E.A.N., Coreea de Sud și o serie de țări insulare, cu unică reprezentare.

În ce privește activitatea acestui forum, revista „Far Eastern Economic Review", considera că sînt două mari probleme : una constă în marea dificultate de a armoniza pozițiile, într-o problemă sau alta, a unei game atît de largi de state, diferite ca nivel de dezvoltare, interese, concepții, mentalități. O altă greutate este aceea că P.E.C.C. reprezintă, de fapt, o organizație „tridimensională", exprimînd interese ale cercurilor de afaceri, dar și guvernamentale și științifice. La întîlnirea de la Osaka, fostul premier nipon, Yasuhiro Nakasone, a evocat dorința sa de creare a unei „O.E.C.D. al Pacificului". Ideea nu a avut un ecou deosebit în rîndul delegaților reprezentînd țările în curs de dezvoltare, a relevat revista citată, referindu-se, în context, la temerile acestor state de a fi cooptate la o formulă de tipul „clubul bogaților".

Stimați cititori,

În dorința de a veni în sprijinul celor ce doresc să-și procure, la timp și în mod sigur, săptămînalul nostru, redacția revistei „Lumea", împreună cu Direcția Expedierii Presei vă propun o nouă și facilă modalitate de a vă abona.

Completați talonul de pe verso și prezentați-l factorului poștal ori celui mai apropiat Oficiu P.T.T.R., care, în schimbul achitării costului abonamentului la revistă pe perioada solicitată de dumneavoastră, au obligația să vă elibereze, imediat și pe loc, chitanța respectivă.

Abonamentul se poate face oricînd pe minimum 3 luni și începe din luna următoare achitării costului lui.

Revista „LUMEA"

Colima în pragul erupției?

Mircea Boieriu, București. Conform unor previziuni, vulcanul Colima din Mexic ar urma să erupă în următorii 10—20 de ani. Circa 200 000 de locuitori se află în pericol — afirmă revista „New Scientist". După cum avertizează geologul James Luhr, de la Universitatea Washington din St. Louis, Missouri (S.U.A.), dacă vulcanul Colima, aflat la 480 km vest de Ciudad de Mexico, în apropierea Oceanului Pacific, va intra în activitate, aceasta ar fi cea mai mare erupție vulcanică după cea a vulcanului St. Helen, din 1980. Luhr afirmă că „vulcanul Colima este instabil, în pragul erupției, din cauza pantei sale abrupte. Vulcanul se apropie, în prezent, de înălțimea la care era cînd a erupt, acum 4 300 de ani, răspîndind sedimente la o distanță de 65 km față de bază". Colima alternează între perioade neeruptive, de 50—60 de ani, și perioade de activitate, de circa 40 de ani, marcate prin erupții de lavă și cenușă. Acum, vulcanul se află la jumătatea unei faze active, care a început în 1961, iar în următorii 20 de ani se prevede o erupție de mari proporții.

Două faze active anterioare s-au terminat, în 1848 și 1913, prin erupții puternice. Luhr apreciază că este posibil ca o erupție deosebită să încheie actuala fază activă și se teme că forța acesteia va duce la prăbușirea conului. Geologii mexicani vor să instaleze pe munte instrumente de supraveghere, între care seismometre, care să măsoare cutremurele, și clinometre, care să detecteze „umflarea" muntelui. Erupția vulcanului St. Helen, care, acum opt ani, a împrăștiat lava la o distanță de 100 km, a fost și ea precedată de formarea unei umflături — precizează publicația „New Scientist".

Petre Cristea, Ploiești. Într-adevăr, dereglările care au avut loc în ultimii ani în clima planetei noastre, ca rezultat direct al „efectului de seră", au micșorat considerabil debitele unor principale cursuri de apă. Problema stă, desigur, în atenția specialiștilor care caută să găsească o explicație cît mai exactă a acestui fenomen și o eventuală soluție pentru diminuarea efectului amintit.

Apa, acest element vital al supraviețuirii, a început să devină o problemă. În această vară, seceta a afectat diverse zone ale planetei. În Europa s-au înregistrat temperaturi neobișnuite pentru această emisferă, din cauza circulației unor mase de aer cald de proporții rar întîlnite ; temperaturile înalte au cauzat numeroase incendii și probleme deosebite în agricultură. În America de Nord, după cum se știe, lipsa de apă a compromis recolta de pe 5 milioane hectare. Seceta a provocat moartea a numeroase animale sălbatice, iar mulți fermieri au fost nevoiți să-și sacrifice animalele pentru a nu le lăsa să moară de sete. Aproape 1400 de nave au rămas imobilizate pe cursul navigabil al fluviului Mississippi, apele scăzînd mult sub pescajul acestor vase. În Africa, asigurarea apei potabile este, după cum o relevă și imaginea alăturată, o problemă, tot mai preocupantă, pentru locuitorii satelor.

POSTA REDACȚIEI

TALON DE ABONAMENT

NUMELE _____

PRENUMELE _____

Str. _____ Nr. _____

LOCALITATEA _____ COD _____

Județul _____

Dinozauri

Pompiliu Constantinescu, București. Unele enigme ale dezvoltării și creșterii dinozaurilor sînt pe cale de a fi elucidate. Astfel, paleontologi canadieni au descoperit pe malul rîului Milk, la 300 km sud-est de Calgary, în statul Alberta (Canada), circa 100 de ouă de dinozaur, conținînd foetuși fosilizați, păstrați într-o stare excelentă. Cuiburile (șapte la număr), așezate într-o faleză de argilă cenușie, conțineau fiecare între 10 și 20 de ouă, de mărimea unui grapefruit, aflate în faza imediat premergătoare ecloziunii. Această descoperire va duce, fără îndoială, la rezolvarea unor enigme legate de aceste animale dispărute din motive încă insuficient elucidate.

O altă descoperire privind dinozaurii a fost făcută, recent, în Mongolia interioară (Neimenggu), regiune celebră prin cimitirele sale de dinozauri. Aici, paleontologii chinezi au scos la lumina zilei cea mai mare fosilă de dinozaur cunoscută pînă acum : 21 m lungime și 6 m înălțime. Noua descoperire are, de asemenea, o importanță deosebită pentru cercetările în acest domeniu.

Ion Bărbulescu, București. Cei trei candidați care s-au menținut în cursă pentru președinția S.U.A. pînă la ultimele alegeri preliminare au obținut următoarele voturi : George Bush — 8 124 979 (a cheltuit 27 036 639 dolari) ; Michael Dakakis — 9 727 033 voturi (a cheltuit 22 339 036 dolari) ; Jesse Jackson — 6 707 199 voturi (a cheltuit 10 643 202 dolari). Bush a obținut 73,3 la sută din delegații republicani ; Dukakis — 55 la sută din delegații democrați, iar Jackson — 27 la sută. Pe Bush l-a costat un vot 3,32 dolari, pe Dukakis — 2,26 dolari, iar pe Jackson — 1,58 dolari. Dar cei care au ieșit timpuriu din cursă au cheltuit cu mult mai mult, fără vreun rezultat : Pierre du Pont — 159,10 dolari pentru un vot ; Al Haig — 71,74 dolari ; Jack Kemp — 47,19 dolari ; Bruce Babbitt — 34,19 dolari. Toate aceste date au fost publicate de revista „U.S. News and World Report".

Ciubotaru Neculai, satul Cîmpeni, jud. Bacău, și Chifor Florea, comuna Bănișor, jud. Sălaj. Ne pare rău, dar problemele ridicate de dumneavoastră în scrisorile adresate revistei „Lumea" nu sînt de competența noastră.

Șerban Dragomirescu, str. Galați, nr. 63, cod. 72101, vinde colecția revistei „Lumea" pe perioada 1964—1980.

Coordonatorul rubricii : Aurel Zamfirescu

LUMEA — SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

apare în limbile română, engleză, franceză, rusă, germană, spaniolă

31 (1292) — 28 iulie 1988

ARTICOLE, CORESPONDENȚE

Strîns uniți în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, pentru propășirea socialistă a patriei, pentru triumful păcii și colaborării în lume 1

Participarea tuturor statelor la soluționarea problemelor mondiale, la realizarea dezarmării, la făurirea unei lumi a păcii și colaborării. Octavian Munteanu 3

Securitatea și cooperarea în Europa : opțiuni și perspective. dr. Nicolae Iordache 4

Șapte zile. Dumitru Constantin 6

Zona Golfului. Demersuri pentru încetarea luptelor. Ștefan Cârjă 6

Atlanta. Platforma electorală a Partidului Democrat Stelian Țurlea 8

Bangkok. Al 15-lea scrutin general. Liana Enescu 9

Orientul Mijlociu. Revolta palestiniană în contextul conflictului regional. Crăciun Ionescu 10

Stockholm. În pregătirea unei toamne electorale. Adrian Dascălu 11

Africa australă. Timpul negocierilor. Dumitru Constantin 12

CIFRE ȘI DESCIFRĂRI
Creditul internațional : transferul invers de resurse. dr. Ilie Șerbănescu 14

APROPO DE...
Omul contra Bombei. Corneliu Vlad 15

DIN ȚĂRILE SOCIALISTE
U.R.S.S. Peninsula Kola — sarcini vizînd anul 2005 16
R.S. Vietnam. Ritmuri ale dezvoltării 16

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ
International Herald Tribune, Berliner Zeitung, Le Monde, Newsweek 17

OMENIREA LA PREZENTUL CONTINUU
Mlaștina sferică... Radu Budeanu 20

1000 + 1 21, 25, 30

DIN LUMEA CAPITALULUI
Negrii americani — discriminare și disparități 22
R.F.G. Situația dramatică a copiilor de șomeri 23

IN LUMEA ȘTIINȚEI
Viitoare misiuni pe Lună și pe planeta Marte 24

SERIALE
„C.I.A. — războaiele secrete : 1981—1987" (3). Bob Woodward 26
Sfidarea mondială 1986 (7). Jean-Jacques Servan — Schreiber 28

ACCENTE
Arta apărării... Radu Budeanu 27

POȘTA REDACȚIEI 31—32

Colectivul redacțional : Radu Budeanu — redactor șef-adjunct (ediția internațională), Mihaela Brumă, Ștefan Cârjă, Dumitru Constantin, Vasile Crișu, Adrian Dascălu, Radu Dobre, Rodica Dumitrescu, Liana Enescu, Adrian Ionescu — redactor șef, Crăciun Ionescu — șef de secție, Ion Madoșa, Ilie Olteanu, Radu Pascal — redactor șef-adjunct, Ilie Șerbănescu, Doina Topor — șef de secție, Stelian Țurlea, Anca Voican, Aurel Zamfirescu — secretar responsabil de redacție. Secretariatul de redacție și tehnic : Anatol Albu, Oana-Daniela Dinulescu, Mircea Dub, Ana Ghinea, Eliza Iliescu, Ad. Ionescu, Tudorina Mavlea, Constantin Mendea, Marin Pieleanu, Maria Simionescu, Ana Maria Tatovici. Revista „Lumea", București, Piața Scînteii nr. 1, sector 1, Oficiul poștal 33, cod 71 341, căsuța poștală 33—29, telefon 17 60 10 ; Internațional : 18 50 81. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Cititorii din străinătate se pot abona prin ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă. P.O. Box 12—201, telex. 10376 prsfir București, Calea Griviței nr. 64—66.

C.P.C.S.

7

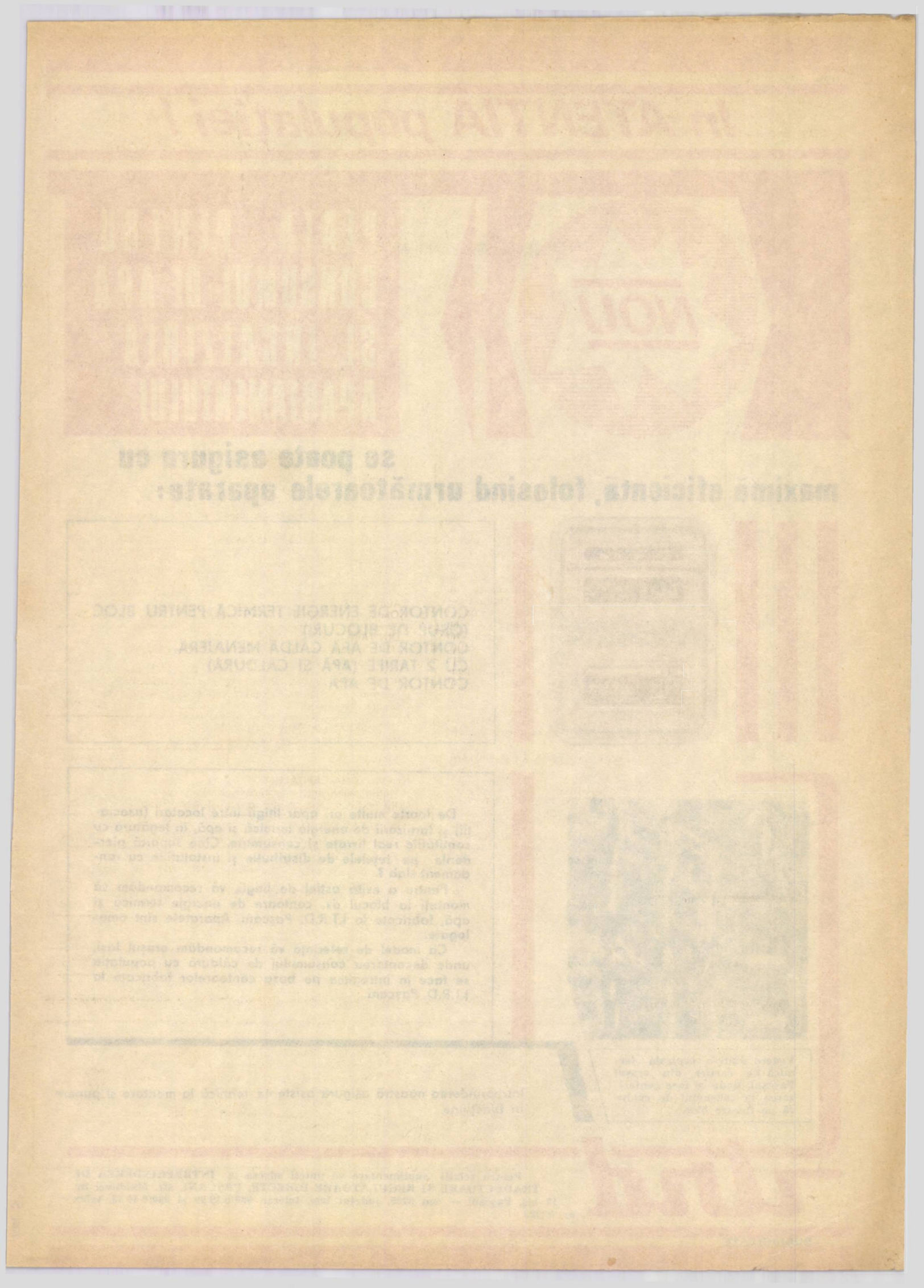

In ATENȚIA populației !

NOU

PLATA PENTRU CONSUMUL DE APA SI INCALZIREA APARTAMENTULUI

se poate asigura cu maximă eficiență, folosind următoarele aparate:

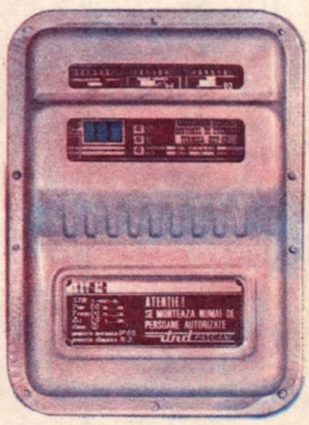

CONTOR DE ENERGIE TERMICĂ PENTRU BLOC (GRUP DE BLOCURI)
CONTOR DE APĂ CALDĂ MENAJERĂ CU 2 TARIFE (APĂ ȘI CĂLDURĂ)
CONTOR DE APĂ

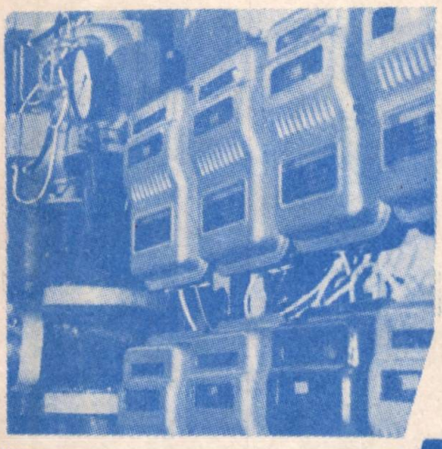

Vedere dintr-o centrală termică de cartier din orașul Pașcani, unde se face contorizarea la consumul de căldură pe fiecare bloc.

De foarte multe ori apar litigii între locatari (asociații) și furnizorii de energie termică și apă, în legătură cu cantitățile real livrate și consumate. Cine suportă pierderile pe rețelele de distribuție și instalațiile cu randament slab ?

Pentru a evita astfel de litigii, vă recomandăm să montați la blocul dv. contoare de energie termică și apă, fabricate la I.T.R.D. Pașcani. Aparatele sînt omologate.

Ca model de referință vă recomandăm orașul Iași, unde decontarea consumului de căldură cu populația se face în întregime pe baza contoarelor fabricate la I.T.R.D. Pașcani.

Întreprinderea noastră asigură asistență tehnică la montare și punere în funcțiune

itrd

Pentru relații suplimentare vă puteți adresa la ÎNTREPRINDEREA DE TRADUCTOARE ȘI REGULATOARE DIRECTE, PAȘCANI, str. Moldovei nr. 17 bis, Pașcani — cod 5725, județul Iași, telefon 980/6 19 99 și 980/6 44 83, telex nr. 22723

PUBLICITATE

Lei 5

Nr. 32 4 august 1988

MUZEUL PRESEI SEVER BOCU
JIMBOLIA
NR. C.79

LUMEA

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

CEAUŞESCU — ROMÂNIA

Principialitatea şi dinamismul politicii de pace şi largă colaborare cu toate statele lumii

Din actualitatea internaţională

ZONA GOLFULUI

Eforturi pentru incetarea ostilităţilor

GENEVA

Convorbirile cvadripartite privind Africa australă

BUENOS AIRES

Delimitări politice în perspectiva scrutinului prezidenţial

Din lumea capitalului

SERIALE
POŞTA REDACŢIEI
1000 + 1

CEAUȘESCU — ROMÂNIA

Principialitatea și dinamismul politicii de pace și largă colaborare cu toate statele lumii

Coordonatele majore ale politicii interne și externe românești, în elaborarea și realizarea căreia rolul decisiv revine tovarășului Nicolae Ceaușescu, se bazează pe un adevăr fundamental, verificat de viață : preocupîndu-se de înfăptuirea programelor de dezvoltare a patriei noastre, poporul român acționează cu toată hotărîrea, pe plan internațional, pentru o politică de pace, de colaborare cu statele lumii, fără deosebire de orînduire socială, cu ferma convingere că numai în condiții de pace își va putea concentra forțele, asemenea celorlalte popoare ale lumii, în direcția dezvoltării economico-sociale, pentru a-și asigura bunăstarea, fericirea, o viață demnă și liberă.

Prin concepțiile și pozițiile afirmate, prin principiile, măsurile și propunerile formulate, România oferă un strălucit exemplu care demonstrează că nu dimensiunile unei țări determină rolul ei în viața internațională, ci capacitatea de a promova, cu consecvență, o orientare justă, în măsură să exprime interesele comune ale tuturor popoarelor, în conformitate cu cerințele dezvoltării istorice.

Pe planul acțiunii nemijlocite, aceasta înseamnă, în fapt, promovarea unui nou tip de raporturi interstatale, adică a unui concept de convietuire mondială din care valorile păcii, independenței, suveranității, egalității și echității fac parte organică, integrantă.

Independența și suveranitatea, ca atribute firești ale dezvoltării contemporane, ale afirmării libere a tuturor națiunilor, egalitatea în drepturi și avantajul reciproc, neamestecul în treburile interne, nerecurgerea la forță sau la amenințarea cu forța, respectarea dreptului sacru al fiecărui popor de a decide asupra viitorului său reprezintă un ansamblu coerent de norme și principii înnoitoare, cu vocație generală, capabil să fundamenteze și să confere deplină expresie exigențelor de progres și evoluție pașnică pe plan mondial.

Confruntarea permanentă între principiile pașnice, active, și tendințele vechii politici au impus și impun, din partea tuturor statelor, o acțiune dinamică, responsabilă pentru prevenirea și eliminarea surselor de conflict, pentru crearea unei structuri viabile și durabile de pace mondială. Și, de fapt, acesta este comandamentul sub care se înscrie politica fermă a României de aplicare integrală și generalizare a noilor principii în relațiile dintre toate statele lumii, de democratizare profundă și durabilă a întregii vieți internaționale actuale.

Convinsă că discrepanța dintre vorbe și fapte, dintre regulile de conduită acceptate și acțiunea practică, nemijlocită este o gravă anomalie a lumii actuale, România nu a contenit să militeze, în toți acești ani, pentru recunoașterea caracterului general și obligatoriu al noilor principii în relațiile dintre toate statele lumii, pentru afirmarea și consolidarea lor deplină pe plan mondial. În acest scop, țara noastră a desfășurat nu numai o diplomație concretă, multilaterală, vizînd consacrarea principiilor democratice în importante documente ale O.N.U., în Actul final al Conferinței pentru Securitate și Cooperare în Europa, sau la alte reuniuni internaționale, ci și-a statornicit, durabil, colaborarea și conlucrarea cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială, pe bază de deplină echitate și suveranitate. Contribuind, în felul acesta, la recunoașterea și generalizarea noilor norme democratice, România a cultivat, cu deosebită energie, în toți acești ani, virtuțile dialogului politic la cel mai înalt nivel, s-a pronunțat și a acționat pentru consfințirea expresă a noilor principii în toate documentele importante — declarații solemne comune, declarații comune, tratate, comunicate comune — semnate cu alte țări. Prin însuși conținutul lor, deseori

23 AUGUST

1944 — 1988

inovator, aceste documente dau expresie dorinței de conlucrare pașnică a poporului român pe baza noilor principii, cuprind normele pe care părțile contractante înțeleg să-și întemeieze raporturile cu toate celelalte state și reprezintă, ca atare, o contribuție de mare preț la democratizarea reală a întregii vieți internaționale, la statuarea raporturilor interstatale pe principii de esență înaintată.

Nu o dată, în perioada de la Congresul al IX-lea al partidului, România a întrunit unanime și generoase aprecieri pe plan internațional pentru fermitatea și vigoarea cu care a adoptat, în toate împrejurările, o poziție favorabilă respectării stricte a noilor principii, transpunerii lor neabătute în practică, în relațiile dintre toate statele.

Pornind de la unitatea dialectică între politica internă și externă, de la noile norme și principii privind raporturile interstatale (înscrise, de altfel, în însăși Constituția țării, îndată după Congresul al IX-lea al P.C.R.), România a desfășurat în toți acești ani o politică a dialogului deschis, multilateral, dezvoltînd ample relații de prietenie și colaborare cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială, promovînd cu consecvență ideile înțelegerii și ale conlucrării internaționale. Pe drept cuvînt, se poate afirma că raporturile externe ale statului nostru au dobîndit dimensiuni noi, calitativ superioare, distingîndu-se prin permanență și constanță, prin evidenta arie de cuprindere globală și prin rolul lor stimulator pe plan mondial.

Pronunțata dinamică a raporturilor internaționale ale României, în anii de după Congresul al IX-lea, înscrie, mai întîi, o reală și pregnantă dimensiune de ordin cantitativ, evidențiată de sporirea simțitoare a numărului de state cu care întreține raporturi diplomatice sau economice (de la 67 și, respectiv, 98, în 1965, la 155 în prezent), de multitudinea organizațiilor internaționale, guvernamentale sau neguvernamentale, la care participă țara noastră. Și mai importantă, însă, este noua calitate a acestor relații bogate, multilaterale, legată nemijlocit de întemeierea lor pe principii de echitate și avantaj reciproc, de statuarea lor pe acorduri și înțelegeri durabile, de amplă perspectivă.

Evocarea perioadei din istoria României inaugurată de revoluția din August 1944, dar, mai ales, a celei de după Congresul al IX-lea al partidului, pune în evidență o uriașă activitate practică, concretizată prin nenumărate vizite, contacte, convorbiri, toate acestea constituindu-se într-un tablou unitar, de gigantică activitate consacrată păcii și binelui popoarelor. Președintele României a adus o contribuție personală inestimabilă la însănătoșirea relațiilor între statele continentului european, la inițierea și dezvoltarea unui curs nou în relațiile mondiale, la găsirea drumului spre soluționarea unor conflicte, stări tensionale sau impasuri internaționale.

Prin întîlnirile și convorbirile cu numeroși șefi de stat și de guvern, cu alte personalități de seamă ale vieții politice internaționale, cu conducători de partide, de organizații politice progresiste și democratice de pe diferite continente, prin inițierea unor acțiuni ferme, concrete, favorabile tuturor țărilor, pentru dezarmare, și în primul rînd dezarmarea nucleară, pentru instaurarea unui climat de destindere, cooperare, pace și progres pe planeta noastră, într-o prodigioasă activitate internațională, președintele Nicolae Ceaușescu s-a afirmat ca o personalitate politică proeminentă, ascultată cu interes, cu stimă și respect în lumea contemporană.

Acum, în preajma celei de-a 44-a aniversări a revoluției din August 1944, putem constata cu îndreptățită mîndrie că România este din ce în ce mai bine cunoscută și apreciată pe plan mondial, că are tot mai mulți prieteni pe toate meridianele globului. Izvorul acestei prețuiri, al acestui imens prestigiu internațional se află tocmai în îmbinarea organică a slujirii cu credință a intereselor propriului popor cu ale tuturor celorlalte popoare, în profundul umanism, în înalta răspundere a demersului și inițiativelor românești, puse în slujba nobilelor idealuri ale libertății și dreptății, ale păcii în întreaga lume.

N. Pătrașcu

Strălucită contribuţie la dezvoltarea creatoare a tezaurului gîndirii şi practicii revoluţionare

Asemenea întregii opere teoretice a conducătorului partidului şi statului nostru — în care găsim răspunsuri profund ştiinţifice, realiste şi viabile la cele mai complexe probleme ale edificării societăţii în ţara noastră, ca şi ale evoluţiei mondiale —, tezele, ideile şi orientările secretarului general al partidului, preşedintele Republicii, tovarăşul **Nicolae Ceauşescu**, cuprinse în magistralele **Expuneri** la şedinţa Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 29 aprilie şi la Consfătuirea de lucru cu activul şi cadrele de bază din domeniile muncii organizatorice de partid şi politico-ideologice din 23 iunie, în **Cuvîntările** rostite la Plenara C.C. al P.C.R. din 28 iunie şi la şedinţa Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 23 iulie, se impun prin spiritul lor revoluţionar şi înnoitor, înscriindu-se ca noi şi strălucite contribuţii la dezvoltarea creatoare a tezaurului teoriei şi practicii revoluţionare, la îmbogăţirea socialismului ştiinţific.

Încă de la Congresul al IX-lea al partidului — istoricul forum al comuniştilor români, care a deschis largi perspective afirmării gîndirii creatoare şi acţiunii revoluţionare în toate domeniile de activitate —, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, identificînd şi investigînd fenomenele nou apărute în evoluţia generală, a subliniat necesitatea transformării socialismului ştiinţific în raport cu schimbările ce au loc în procesul universal de cunoastere, respingînd, în acelaşi timp, orice tendinţă de schematism, dogmatism şi conservatorism.

„Într-adevăr, — releva tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** în cuvîntarea rostită la recenta şedinţă a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. — **Congresul al IX-lea al partidului a constituit un moment important, de cotitură, în activitatea partidului, în construcţia socialistă în patria noastră. El a descătuşat energiile creatoare, gîndirea revoluţionară a comuniştilor, a poporului nostru, pentru înlăturarea a tot ceea ce era vechi — a dogmatismului, a conservatorismului, a tendinţei de ploconire faţă de tot ceea ce era străin — şi a afirmat forţa şi capacitatea creatoare ale partidului şi poporului nostru de a asigura făurirea socialismului în România, corespunzător năzuinţelor poporului, realităţilor din patria noastră".**

Sintetizînd experienţa istorică şi concluziile dezvoltării sociale, secretarul general al partidului nostru arăta, încă de la acel moment istoric, că **„marxismul este o ştiinţă vie, care se dezvoltă şi se îmbogăţeşte necontenit".** Punînd în evidenţă faptul că întemeietorii socialismului ştiinţific — Marx şi Engels —, trăind în perioada de început a dezvoltării capitalismului, au încercat să dea o perspectivă şi să gîndească cum va arăta lumea, în viitor, în societatea socialistă, conducătorul partidului nostru consideră, pe drept cuvînt, că ei nu puteau să precizeze cum să fie soluţionate toate problemele, dar au dat o perspectivă teoretică foarte clară. **„Noi trăim acum în alte condiţii** — aprecia tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** — **şi avem obligaţia să realizăm socialismul, dar să dăm şi o perspectivă pentru viitor. De aceea, trebuie să avem încredere în forţele noastre, să discutăm problemele, chiar şi atunci cînd apar contradicţii sau deosebiri de păreri".**

Socialismul — prezentul şi viitorul întregii omeniri

Socialismul a încetat de mult să mai fie doar un deziderat teoretic şi politic. El a devenit o realitate obiectivă în ţări ale Europei, Asiei şi Americii Latine, iar, în prezent, tot mai multe naţiuni de pe glob, devenite independente, optează pentru calea necapitalistă de dezvoltare.

„Construirea socialismului în 14 state, cu o populaţie de peste 1,5 miliarde locuitori, noile realizări obţinute de ţările socialiste — care, în general, erau ţări slab dezvoltate, demonstrează cu putere — aşa cum arată tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** în Raportul prezentat la Conferinţa Naţională a partidului — **forţa invincibilă a socialismului, capacitatea clasei muncitoare, a ţărănimii, a intelectualităţii, a popoarelor, care au răsturnat vechile orînduiri sociale, de a făuri în mod conştient noua orînduire, de a edifica o societate nouă, mai bună şi mai dreaptă, în care poporul însuşi este deplin stăpîn pe destinele sale".**

Într-adevăr, drumul parcurs de ţările socialiste pe calea edificării noii societăţi, lunga perioadă de activitate în construcţia socialistă — începînd cu Uniunea Sovietică, continuînd cu celelalte state socialiste din Europa şi de pe alte continente — demonstrează superioritatea noii orînduiri sociale, evidenţiind, în acelaşi timp, faptul că **„socialismul reprezintă singura alternativă a dezvoltării libere a omenirii, că, legic, conform însăşi dezvoltării sociale, orînduirea socialistă este aceea care trebuie să asigure întregii omeniri o nouă perspectivă de dezvoltare şi înflorire".** Ceea ce am înfăptuit noi în România, releva cu argumentul faptelor secretarul general al partidului nostru, demonstrează cu putere superioritatea orînduirii care a lichidat, pentru totdeauna, clasele exploatatoare, asuprirea omului de către om. În glorioasa epocă inaugurată de Congresul al IX-lea al partidului, România a devenit o ţară industrial-agrară, cu o industrie modernă, organizată pe baza celor mai noi cuceriri ale ştiinţei şi tehnicii moderne contemporane, cu o agricultură socialistă în plin progres, cu o puternică dezvoltare a ştiinţei, învăţămîntului, culturii, bunăstării materiale şi spirituale ale întregului popor. Sînt puţine ţări în lume, aşa cum arăta tovarăşul Nicolae Ceauşescu la recenta şedinţă a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., care au obţinut asemenea realizări într-o perioadă aşa de scurtă, ceea ce ne îndreptăţeşte să afirmăm că partidul nostru şi-a demonstrat forţa şi capacitatea de a conduce destinele României spre socialism şi comunism. **„Preţuim tot ceea ce am realizat în anii construcţiei socialismului** — afirma conducătorul partidului şi statului nostru în Expunerea din 29 aprilie — **şi cred că putem spune că, pe ansamblu, pe plan mondial, socialismul şi-a demonstrat pe deplin superioritatea, că el reprezintă prezentul şi viitorul întregii omeniri".**

Construirea socialismului cu poporul şi pentru popor

Spiritul novator al gîndirii şi acţiunii conducătorului partidului şi statului nostru şi-a găsit o strălucită reflectare în elaborarea unor teze, aprecieri şi concluzii de o deosebită valoare teoretică şi practică în procesul construcţiei socialiste. Astfel, secretarul general al partidului a subliniat, în repetate rînduri, că **noua orînduire se edifică în mod diferit de la o ţară la alta,** că nu există un model unic, că trebuie să se aplice, în mod creator, principiile socialismului ştiinţific, legile obiective generale la condiţiile şi realităţile concrete din fiecare stat care a optat pentru calea socialistă de dezvoltare.

„Am pornit de la concepţia revoluţionară că socialismul se înfăptuieşte în mod diferit de la o ţară la alta, într-o etapă sau alta a dezvoltării societăţii, că legile obiective şi principiile socialismului ştiinţific se aplică diferenţiat de fiecare partid la condiţiile şi realităţile concrete din ţara respectivă — arăta tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** în Expunerea din 29 aprilie. **Ceea ce a fost valabil la un moment dat, într-o anumită etapă, devine perimat şi trebuie înlocuit cu ceea ce corespunde noii etape a dezvoltării societăţii".**

Referindu-se la preocuparea de îmbunătăţire a activităţii şi de înlăturare a unor lipsuri — aflată la ordinea zilei, într-o formă sau alta, în toate statele socialiste —, secretarul general al partidului a arătat că pentru ţara noastră nu se pun, acum, asemenea probleme, deoarece Partidul Comunist Român, îndeosebi după Congresul al IX-lea, a adoptat o serie de măsuri şi a perfecţionat activitatea de conducere, de planificare şi de organizare, inclusiv democraţia muncitorească revoluţionară.

Din această perspectivă, se impune a fi relevat faptul că partidul nostru, secretarul său general, aplicînd în mod creator adevărurile generale ale socialismului ştiinţific, ale materialismului dialectic şi istoric la realităţile concrete ale ţării noastre, au regîndit — cu vigoare ştiinţifică şi într-o cuprinzătoare viziune revoluţionară — întreaga strategie de edificare a noii orînduiri, au înlăturat teze şi idei preconcepute, neconforme cu realităţile româneşti, şi au pus în valoare capacitatea creatoare a întregului popor român. Este meritul incontestabil al tovarăşului Nicolae Ceauşescu de a fi redat partidului, în perioada inau-

„Pornind de la faptul că principiile revoluționare ale socialismului științific nu au fost elaborate o dată pentru totdeauna, că ele trebuie permanent îmbunătățite pe baza noilor cuceriri ale cunoașterii, ale științei, ale practicii sociale, fiecare partid — și, deci, și partidul nostru — poartă răspunderea, deplină și egală, pentru a studia noile realități, pentru a-și aduce contribuția la îmbogățirea tezaurului științelor sociale, a concepției revoluționare despre lume, a socialismului științific."

NICOLAE CEAUȘESCU

gurată de Congresul al IX-lea, spiritul cu adevărat revoluționar, de partid al clasei muncitoare, al întregii noastre națiuni, iar poporului român sentimentul mîndriei patriotice, de respect pentru trecutul său milenar, de demnitate națională, convingerea în forța și capacitatea sa de a-și făuri o viață nouă, potrivit propriilor aspirații de pace și libertate. Cu o magistrală capacitate de analiză și sinteză, tovarășul Nicolae Ceaușescu a elaborat o concepție nouă despre partid, stat și democrație, despre locul și rolul proprietății socialiste de stat și cooperatiste, despre rolul poporului și al personalității în istorie, în deplină concordanță cu cerințele edificării socialismului și comunismului în țara noastră, asigurîndu-se, astfel, înfăptuirea principiilor fundamentale de **făurire a socialismului cu poporul și pentru popor.** Formulînd teza profund revoluționară și de mare actualitate potrivit căreia **socialismul nu se construiește dintr-o dată, ci pe etape,** conducătorul partidului nostru a pus în lumină adevărul că **revoluția socială constituie un proces legic neîntrerupt,** ceea ce impune, în mod obiectiv, perfecționarea continuă a acestui proces revoluționar.

Necesitatea unui nou mod de gîndire și abordare a problemelor internaționale

Secretarul general al partidului nostru a adus, de asemenea, o contribuție originală la analiza aprofundată a contradicțiilor specifice epocii contemporane. În concepția vizionară, cutezătoare, profund înnoitoare a conducătorului partidului și statului nostru, omenirea se află, în prezent, într-o perioadă în care se amplifică o serie de noi contradicții între diferite grupări de state, dar se menține și se amplifică contradicția dintre socialism și capitalism. Alături de ea, o amploare fără precedent capătă contradicția dintre țările bogate și cele sărace, dintre bogați și săraci, care, așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul prezentat la Conferința Națională a partidului, a devenit **„cea mai puternică și cea mai importantă contradicție a lumii contemporane".**

Pornind de la realitățile existente în lume — imperialismul continuă să manifeste politica sa de forță, de amestec în treburile interne ale altor state; capitalismul reprezintă încă un factor important în lume, deși în țările capitaliste se amplifică criza conjuncturală generală, se agravează criza politică, sporește șomajul; în era nucleară, un nou război mondial s-ar transforma, inevitabil, într-un holocaust nuclear, în urma căruia nu vor fi învingători, ci numai învinși —, secretarul general al partidului a elaborat concluzia, cu adîncă semnificație teoretică și practică, potrivit căreia contradicția dintre socialism și capitalism trebuie să se rezolve **„nu pe cale militară, ci prin întrecere pașnică".** În concepția partidului nostru, coexistența pașnică presupune reglementarea tuturor problemelor internaționale exclusiv pe cale politică, prin tratative, renunțarea la folosirea forței ori amenințării cu forța în relațiile dintre state, respectarea dreptului fiecărui popor de a-și alege în mod liber, fără nici un amestec din afară, calea dezvoltării sale, modul de organizare socială, potrivit propriilor aspirații și idealuri. În acest context, se impune a evidenția convingerea partidului nostru privind justețea și actualitatea tezei marxiste care se pronunță **împotriva atît a exportului de revoluție, cît și a exportului de contrarevoluție,** precum și poziția justă și principială, apreciată pretutindeni, a partidului și statului nostru față de situațiile din Afganistan, Kampuchia, ca și din Nicaragua.

Soluționarea contradicției dintre țările bogate și cele sărace impune, în opinia partidului și statului nostru, eliminarea subdezvoltării, a relațiilor inechitabile dintre „bogați și săraci" prin instaurarea unei noi ordini economice mondiale, restructurarea sistemului monetar și financiar internațional.

Ținînd seama de complexitatea situației pe care o traversează astăzi omenirea, de pericolul pe care îl reprezintă armamentele acumulate în lume, îndeosebi armele nucleare, care, folosite, pot distruge însăși viața pe planeta noastră, tovarășul Nicolae Ceaușescu se pronunță cu hotărîre și acționează **pentru o abordare nouă a problemelor păcii și războiului.** În acest sens, secretarul general al partidului consideră că vechea teză a inevitabilității războiului trebuie înlocuită cu o teză nouă — aceea a imposibilității desfășurării, în actualele condiții, a unui nou război mondial. În lumina acestor realități, problema fundamentală a epocii noastre o constituie oprirea cursei înarmărilor, trecerea la dezarmare, eliminarea tuturor armelor nucleare și convenționale, înlăturarea războiului din viața omenirii.

Imperativul unei noi unități și solidarități

O deosebită importanță pentru întărirea frontului revoluționar, antiimperialist au aprecierile tovarășului Nicolae Ceaușescu privind natura și conținutul relațiilor dintre partidele comuniste și muncitorești, imperativul realizării unei unități de tip nou în cadrul acestei mișcări, conceptul de nouă solidaritate. Se bucură de o largă recunoaștere și apreciere pe toate meridianele lumii consecvența cu care acționează partidul nostru, secretarul său general pentru afirmarea în viață a principiilor revoluționare de relații între partidele comuniste și muncitorești: egalitatea în drepturi, neamestecul în treburile interne, respectul independenței, al dreptului fiecărui partid de a-și elabora de sine stătător linia politică, tactica și strategia, aplicînd adevărurile generale la condițiile concrete în care își desfășoară activitatea.

Partidul Comunist Român, conducătorul său consideră că, în zilele noastre, **conceptul de nouă unitate și solidaritate internațională** trebuie înțeles ca o noțiune de largă cuprindere. Corespunzător schimbărilor petrecute în lume, este necesar ca aceasta să includă, în mod obiectiv, atît partidele comuniste și muncitorești, partidele socialiste și social-democrate, cît și mișcările de eliberare națională, partidele de guvernămînt din țările în curs de dezvoltare, partidele democratice și progresiste de pretutindeni.

În opinia partidului nostru, a secretarului său general, întărirea conlucrării și solidarității între partidele comuniste și muncitorești, a colaborării lor cu celelalte forțe revoluționare, muncitorești, democratice, progresiste, antiimperialiste are o mare importanță pentru mobilizarea maselor populare și realizarea unui puternic front de luptă pentru înfăptuirea marilor imperative ale epocii: dezarmarea și preîntîmpinarea unui nimicitor război nuclear, eliminarea subdezvoltării și instaurarea unei noi ordini economice mondiale, respectarea dreptului fiecărui popor de a-și alege calea dezvoltării, fără nici un amestec din afară, asigurarea progresului și păcii în lume. Subliniind, în excepționalul document programatic din aprilie, necesitatea de a se pune cu desăvîrșire capăt amestecului în treburile interne, intervenției militare și de a se respecta dreptul popoarelor de a-și hotărî în mod independent calea de dezvoltare, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** arăta că aceasta **„nu înseamnă renunțarea la solidaritatea cu forțele progresiste, antiimperialiste",** dar releva, în același timp, că **„solidaritatea nu înseamnă intervenție armată".**

Pornind de la aceste convingeri și poziții, Partidul Comunist Român acționează, în mod constant, pentru dezvoltarea conlucrării cu toate partidele comuniste și muncitorești, cu partidele socialiste, social-democrate, cu partidele de guvernămînt din țările în curs de dezvoltare, cu mișcările de eliberare națională, cu forțele realiste, progresiste și democratice de pretutindeni, considerînd că întărirea solidarității lor constituie o necesitate stringentă în lupta pentru realizarea marilor deziderate ale întregii omeniri.

Toate aceste orientări și teze se adaugă contribuției de esență a secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la dezvoltarea creatoare a tezaurului gîndirii și practicii revoluționare, la întărirea solidarității tuturor forțelor revoluționare și democratice de pretutindeni în lupta pentru pace și progres în întreaga lume.

dr. Aurel Zamfirescu

„Dezarmare prin fapte"

ROMÂNIA
mari idei în acțiune

Edificarea unei lumi a păcii și colaborării, înfăptuirea dezarmării constituie un obiectiv programatic, o opțiune de esență a politicii externe românești, al cărei ctitor și promotor neobosit este tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Republicii. În repetate rînduri, eminentul nostru conducător de partid și de stat a subliniat că, în etapa actuală a evoluției omenirii, nu există sarcină mai presantă decît oprirea cursei înarmărilor, trecerea la dezarmare, în primul rînd la dezarmarea nucleară, salvgardarea păcii. Potrivit aprecierilor sale întemeiate pe abordarea nouă, cutezătoare a fenomenelor, proceselor și tendințelor din viața internațională, această triadă — oprirea înarmărilor, trecerea la dezarmare, asigurarea păcii — reprezintă problema fundamentală a epocii contemporane, de rezolvarea căreia depind, în ultimă instanță, dezvoltarea civilizației, însăși existența vieții pe Pămînt. Este, aceasta, o apreciere care pornește de la realitatea că umanitatea străbate o perioadă de răscruce a evoluției sale, fiind confruntată cu cea mai gravă primejdie — aceea a propriei distrugeri, ca urmare a intensificării fără precedent a competiției înarmărilor, a acumulării în arsenalele statelor a unor uriașe mijloace de nimicire, îndeosebi nucleare.

Aprecierile, tezele formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu își găsesc concretizare în acțiunile practice. S-au impus, astfel, cu deosebită strălucire în conștiința popoarelor multiplele inițiative, programele de amplu răsunet prezentate la O.N.U. și în alte foruri internaționale, cuprinzînd remarcabile măsuri realiste și constructive pe linia dezarmării, demersurile și vibrantele apeluri adresate oamenilor de stat și popoarelor de pretutindeni la unirea eforturilor în vederea înlăturării primejdiei nucleare, apărării dreptului suprem la pace, la viață, la existență liberă și demnă.

Reamintim, în acest context, „Considerentele și propunerile României, ale președintelui Nicolae Ceaușescu, cu privire la problemele dezarmării și direcțiile de acțiune a țărilor pentru soluționarea lor", prezentate celei de-a treia sesiuni speciale a Adunării Generale a O.N.U. consacrate dezarmării, document ce pune în lumină, o dată mai mult, consecvența și fermitatea cu care țara noastră, ilustrul său conducător acționează în direcția rezolvării, în beneficiul întregii umanități, a problemei fundamentale a epocii contemporane. „Atașamentul profund al poporului român față de cauza dezarmării și păcii — se subliniază în documentul citat — derivă din politica sa generală de dezvoltare și conviețuire pașnică cu toate popoarele lumii, din convingerea că progresul social-economic al oricărei țări este strîns legat de asigurarea păcii, securității și cooperării internaționale".

Și de această dată, în fața reprezentanților statelor lumii, glasul României a întrunit respectul pe care îl impun stăruitoarele sale eforturi în complicatul și complexul domeniu al dezarmării.

În concepția președintelui Nicolae Ceaușescu, dezarmarea este un obiectiv tangibil în cadrul unui proces, un rezultat al însumării efectelor unor măsuri succesive, care să coboare permanent nivelul la care să se situeze echilibrul militar de pe plan mondial. Orice pas concret, oricît de mic, pe drumul dezarmării este, de aceea, demn de a fi salutat. Și aceasta pentru că el reprezintă un fapt, pentru că străbate calea — atît de lungă, adesea — dintre declarația de bune intenții și acțiunea practică, de la vorbă la faptă, că este pasul cu consecințe favorabile directe asupra dezarmării. În această interpretare realistă, de înaltă responsabilitate față de interesele vitale ale propriului popor, ale tuturor popoarelor, acordul sovieto-american de lichidare a unei întregi clase de rachete nucleare are o deosebită importanță pentru cauza dezarmării și păcii, deși „contribuția" sa la diminuarea arsenalelor nucleare ale celor două mari puteri este modestă.

În ce privește țara noastră, unitatea între vorbă și faptă, definitorie pentru întreaga activitate a președintelui Nicolae Ceaușescu, este pe deplin confirmată de măsura unilaterală luată de România, de a-și reduce armamentele, trupele și cheltuielile militare. După reducerile repetate ale cheltuielilor militare efectuate de România la sfîrșitul deceniului trecut, după plafonarea acestora, pentru perioada 1982—1985, la nivelul anului 1982, inițiativa președintelui Nicolae Ceaușescu referitoare la reducerea cu cinci la sută a armamentelor, efectivelor și cheltuielilor militare ale României, aprobată în mod unanim prin referendumul din 23 noiembrie 1986, a reprezentat o nouă și strălucită dovadă a voinței neabătute a poporului nostru și a conducătorului său de a-și aduce întreaga contribuție la eliberarea omenirii de coșmarul nuclear, la edificarea unei lumi a păcii și colaborării, fără arme și fără războaie.

Încrederea în justețea unor astfel de măsuri este întărită, în cazul țării noastre, și de reiterarea, în documentul prezentat la O.N.U., a unei propuneri prevăzînd reduceri treptate și eșalonate, pînă la sfîrșitul acestui secol, a armamentelor convenționale, a trupelor și cheltuielilor militare. Acestei finalități i se circumscrie și propunerea țării noastre privind lansarea de către O.N.U. a chemării **„Dezarmare prin fapte"**, prin care statele să fie invitate să inițieze acțiuni unilaterale și pe bază de exemplu reciproc de înghețare și reducere a armamentelor, efectivelor și cheltuielilor militare. Acțiunile inițiate de state, pe baza chemării Organizației, ar urma — potrivit propunerii românești — să fie înregistrate la O.N.U. și aduse la cunoștința celorlalte țări.

Înscriind lupta pentru realizarea dezarmării ca un obiectiv permanent, de prim ordin al politicii externe românești, al demersurilor țării noastre pe plan internațional, partidul și statul nostru, personal tovarășul Nicolae Ceaușescu, au militat și militează pentru dinamizarea activității organizațiilor internaționale, cu precădere a O.N.U., pentru ca toate statele și popoarele să conlucreze cît mai strîns în scopul de a determina trecerea la dezarmare, în primul rînd la dezarmarea nucleară, pentru realizarea unui larg front al tuturor forțelor care se pronunță pentru dezarmare și pace.

I. Olteanu

Reducerea de către România cu 5 la sută a armamentelor, efectivelor și cheltuielilor militare — inițiativă de răsunet internațional

Îmbinînd vorba cu fapta, România socialistă a hotărît în 1986 să treacă în mod unilateral la reducerea cu 5 la sută a armamentelor, efectivelor și cheltuielilor militare, oferind un exemplu concret de modul în care trebuie să se acționeze pentru trecerea la dezarmare.

● Tovarășul Nicolae Ceaușescu a formulat această propunere în cuvîntarea rostită în cadrul celui de-al III-lea Congres al oamenilor muncii, cei 11 000 de participanți la înaltul forum al democrației muncitorești revoluționare aprobînd cu entuziasm inițiativa de mare însemnătate a președintelui țării.

● Sesiunea Marii Adunări Naționale a adoptat legea privind organizarea referendumului în legătură cu măsura de reducere a armamentelor, efectivelor și cheltuielilor militare.

● Prin votul său unanim, prin cele peste 17 milioane de semnături la referendumul din 23 noiembrie 1986, poporul român și-a manifestat deplina adeziune la această inițiativă, a spus un DA hotărît în favoarea păcii și dezarmării.

● Hotărîrea unanimă a poporului nostru a produs un puternic ecou pe plan internațional, fiind apreciată ca o acțiune de mare importanță în actuala situație internațională.

● Prin această inițiativă, România a oferit întregii lumi un exemplu mobilizator de ceea ce s-ar putea realiza dacă și alte state ar trece la reduceri asemănătoare. Numai în ceea ce privește continentul european, aplicarea inițiativei românești ar însemna, la actualul nivel al înarmărilor, reduceri reprezentînd 1 200 avioane de luptă, 5 000 de tancuri, 225 nave de război. Cît privește efectivele militare, o reducere cu 5 la sută a actualului nivel mondial ar însemna 1 450 000 de persoane.

● Rezultatele referendumului au fost difuzate ca document oficial al Adunării Generale a O.N.U.